

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY

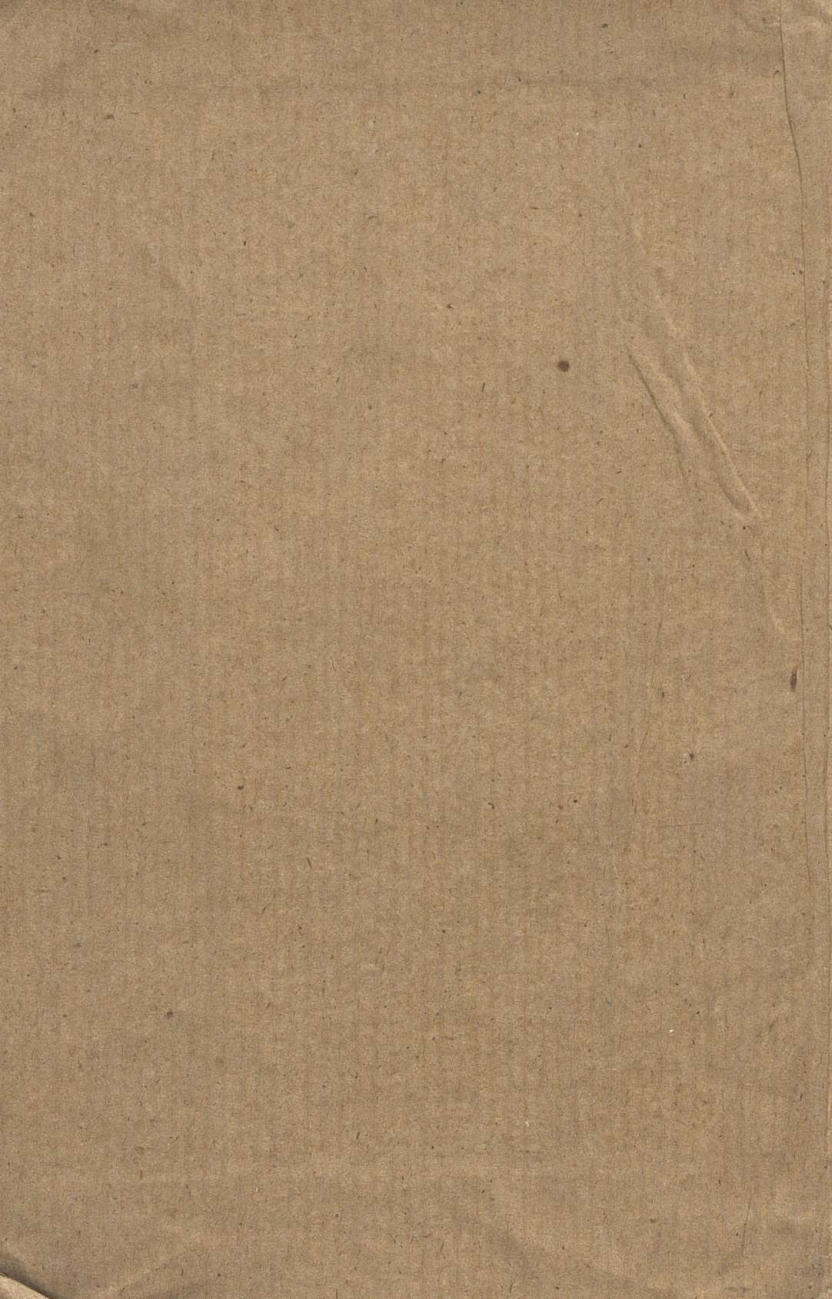
Call No. 910.....

Cre's

Acc. No. 27477

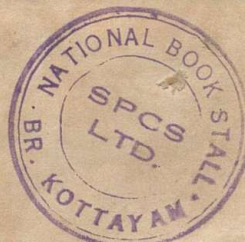
Author *[Handwritten signature]*

Title *[Handwritten title]*
[Handwritten text]

1231

സുകാൻഡിനേവിയ—
സമൃദ്ധിയുടെ നാടുകൾ

20

(Malayalam)

Scandinevia-Samrudhiyute Natukal

Travelogue

By **P. G. CHELLAPPAN PILLAI**

Thakshasila, Kawdiar

Trivandrum

First Published December 1965

Copies 1500

Printed at

INDIA PRESS, KOTTAYAM

Price Rs. 1.25

Rights Reserved

Published by

SANTACRUZ MALAYALEE SAMAJAM

Distributors:

NATIONAL BOOK STALL

Kottayam Kerala State India

27477

സ്കാൻഡിനേവിയ-
സമൃദ്ധിയുടെ നാടുകൾ
(യാത്രാവിവരണം)

പി. ജി. ചെല്ലപ്പൻപിള്ള

വിതരണം

നാഷണൽ ബുക്സ്റ്റാൾ
കോട്ടയം

വില ക. 1.25

17476

—യെൻതൊഴുതുക"യ
യെൻതൊഴുതുക
(യെൻതൊഴുതുക)

യെൻതൊഴുതുക

മുഖവുര

സാൻറാക്രൂസ് മലയാളിസമാജത്തിന്റെ ആരംഭം മുതൽ ഇന്നുവരെയും, ഈ സമാജത്തിന് ശ്രീ പി. ജി. ചെല്ലപ്പൻപിള്ളയിൽനിന്നും കിട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന പ്രോത്സാഹനങ്ങൾക്കു കൈയ്യംകണക്കുമില്ല. 1960-ൽ അദ്ദേഹം സമാജത്തിന്റെ പ്രസിഡണ്ടായിരുന്നകാലത്താണ്, സമാജത്തിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ വിപുലപ്പെടുത്തുവാൻ, സ്വന്തമായൊരു സ്ഥലം വേണമെന്നു മാനേജിംഗ് കമ്മറ്റി തീരുമാനമെടുത്തത്. ഈ ആവശ്യത്തിലേക്കായി കുറെയൊക്കെ ഞങ്ങൾ നേടിയിട്ടുണ്ട്.

ഈ പുസ്തകത്തിന്റെ ഒന്നാംപതിപ്പു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി അതിൽനിന്നുള്ള ആദായം മുഴുവനും, സമാജത്തിന്റെ ബിൽഡിംഗ് ഫണ്ടിലേക്കു കൂട്ടുവാനായി ശ്രീ ചെല്ലപ്പൻപിള്ള സമ്മതിച്ചിട്ടുണ്ട്. കേരളത്തിലെ ചില പ്രമുഖസാഹിത്യകാരന്മാരും, മറുനാട്ടിലെ അറിയപ്പെട്ട സാഹിത്യകാരന്മാരും ഞങ്ങളെ സഹായിക്കാനുള്ള സന്മനസ്സു കാണിച്ചിട്ടുണ്ട്.

മലയാളികളായ ഏവരുടേയും സഹായസഹകരണങ്ങൾ ഞങ്ങൾ അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നു.

ബോംബെ
24-8-1965

മാനേജിംഗ് കമ്മറ്റി
സാൻറാക്രൂസ് മലയാളിസമാജം

MEMORANDUM

TO : [Illegible]

FROM : [Illegible]

SUBJECT : [Illegible]

[The following text is extremely faint and illegible due to the quality of the scan. It appears to be a memorandum with several paragraphs of text.]

11

ആമുഖം

ആയിരത്തിത്തൊള്ളായിരത്തി അൻപത്തിയെട്ട്—അൻപത്തൊൻപതിലാണ് ഞാൻ സ്കാൻഡിനേവിയ സന്ദർശിച്ചത്. കേരളത്തിൽ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് ഗവണ്മെന്റ് ഭരിക്കുന്ന കാലം. യൂറോപ്പിലും അമേരിക്കയിലും മറ്റും അക്കാലത്തു ചെന്നിരുന്ന ഭാരതീയർക്ക് ഡെമോക്രസിയിലൂടെ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാർ അധികാരത്തിൽ പ്രവേശിച്ച സാഹചര്യത്തെപ്പറ്റി വിദേശസുഹൃത്തുക്കളിൽനിന്നുമുള്ള അനവധി ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരം നൽകേണ്ടിയിരുന്നു. ഒരു തനി കേരളീയനായ എന്റെ അവസ്ഥ പിന്നെ പറയാനുമില്ലല്ലോ.

കഴിഞ്ഞകാലങ്ങളിൽ അനവധി വിദേശരാജ്യങ്ങൾ സന്ദർശിക്കാനുള്ള അവസരം എനിക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. വിവിധതാല്പര്യങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന പലയിനം ആളുകളുമായി ആശയവിനിമയം ചെയ്യാനുള്ള സന്ദർഭങ്ങളും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. അതിൽനിന്നെല്ലാം എനിക്കു ബോധ്യപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത് ഭാരതീയരിൽ പലരും ഇൻഡ്യയിലെനോണംതന്നെ ഇൻഡ്യയ്ക്കു പുറത്തുവെച്ചും സ്വന്തം നാക്കിനു കടിഞ്ഞാണിടാറില്ലെന്നാണ്. ഒരു രാജ്യത്തിന്റെ കുറവും കുറവും പൊക്കിപ്പിടിച്ചു പറയേണ്ടത് വിദേശീയരോടല്ല. സത്യം പറഞ്ഞാൽ ഇൻഡ്യയിൽ അധികാരത്തിന്റെയും രാഷ്ട്രീയത്തിന്റെയും തലപ്പത്തിരിക്കുന്ന പലരും അവരുടെ ഉത്തരവാദിത്വത്തെ മനസ്സിലാക്കാതെ

പല ജില്ലകളും അന്യസ്ഥലങ്ങളിൽ വെച്ചുപോലും നടത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഈ പ്രവണത ഒന്നവസാനിപ്പിക്കേണ്ടത് ഏറ്റവും അത്യാവശ്യമാണ്.

വിദേശയാത്രയ്ക്കു ലഭിച്ചിട്ടുള്ള സന്ദർശനങ്ങളിലെല്ലാം അതതു രാജ്യങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച പരിപൂർണ്ണവിവരങ്ങൾ ശേഖരിക്കുകയെന്നത് എന്റെ ഒരു വിനോദമായിരുന്നു. അതനുസരിച്ച് സ്കാൻഡിനേവിയായെപ്പറ്റിയും ചിലതൊക്കെ എഴുതി ആഴ്ചപ്പതിപ്പിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. സാന്റാക്രൂസ് മലയാളിസമാജംഭാരവാഹികൾ അതിപ്പോൾ പുസ്തകരൂപേണ പരസ്യപ്പെടുത്തുകയാണ്.

സമാജത്തിന്റെ ആരംഭകാലംമുതൽ അതിനുവേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കാൻ സൗകര്യമുണ്ടാക്കിത്തന്ന ബോംബെ മലയാളികളോട് എനിക്കു വളരെയേറെ കടപ്പാടുകളുണ്ട്. മനുഷ്യരെ സ്നേഹിക്കുവാനും സ്നേഹിക്കുന്നവരുടെ വാത്സല്യത്തിനു പാത്രീഭൂതനാകുവാനും തെറ്റുകൾ തിരുത്തുവാനും പലതും മറക്കാനും പൊറുക്കാനും ക്ഷമിക്കാനും പൊതുജനസേവനമെന്തെന്നു മനസ്സിലാക്കുവാനും എന്നെ പഠിപ്പിച്ചത് ബോംബെ മലയാളികളാണ്. ഈ സുഹൃത്ത്ബന്ധത്തിന്റെ ശാശ്വതസ്മരണയ്ക്കായി "സ്കാൻഡിനേവിയ—സമൃദ്ധിയുടെ നാടുകൾ" സമർപ്പിക്കുവാൻ എനിക്കു അതിയായ സന്തോഷമുണ്ട്.

തിരുവനന്തപുരം
12-12-1965

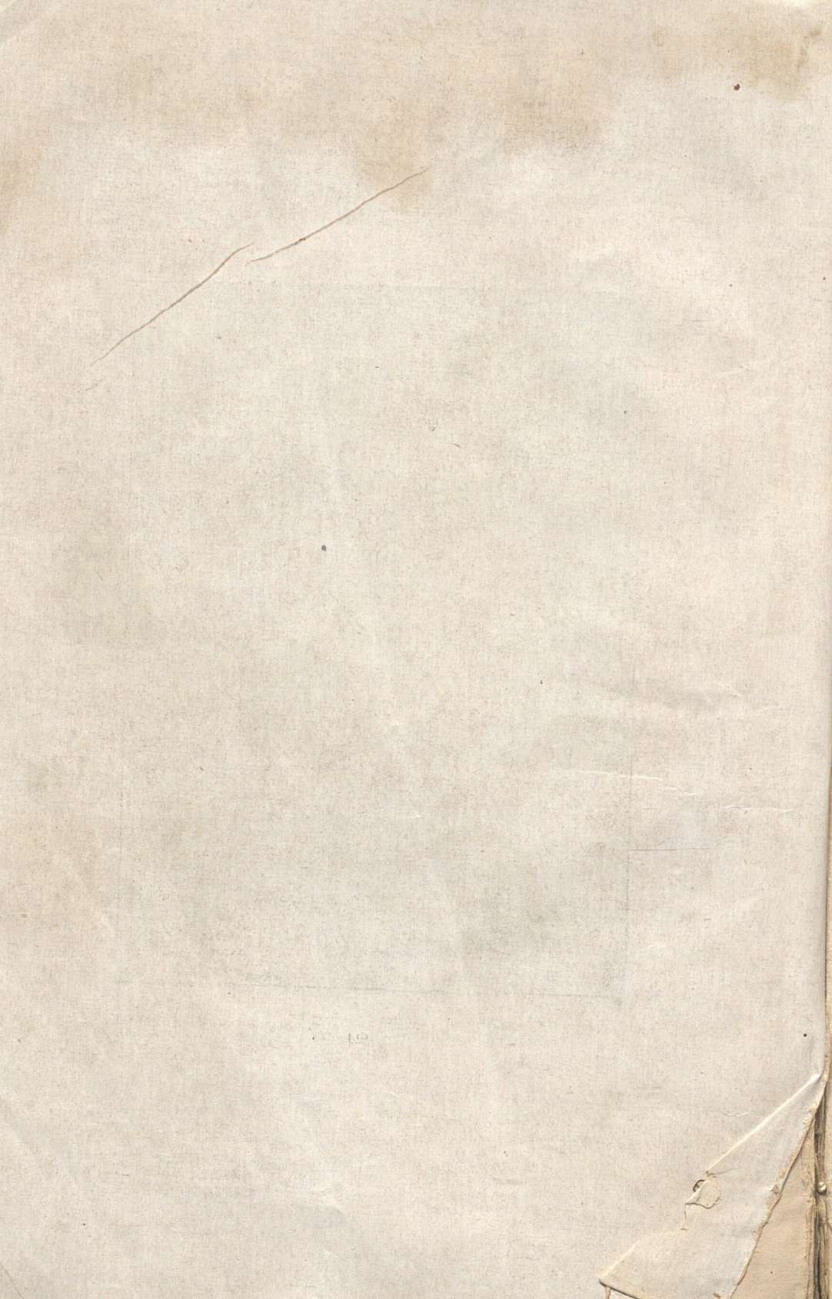
പി. ജി. ചെല്ലപ്പൻപിള്ള

TRIP KOTTAYAM
KOTTAYAM

പി. ജി. ചെല്ലപ്പൻപിള്ള

ഭാവനാസുന്ദരമായ പുഷ്പകവിമാനത്തിൽ സ്വർഗ്ഗ സീമയിലേക്കു പ്രയാണം ചെയ്തിരുന്ന എന്നെ ആ സങ്കല്പ ലോകത്തിൽനിന്നും പൊട്ടുന്നനെ തട്ടിയുണർത്തിയത് 'അഭിനവരാവണ'നായ ക്യാപ്റ്റൻ ഷേക്കിന്റെ ഘനത്ത ശബ്ദങ്ങളാണ്. "നാം ഭാരതത്തിന്റെ അതിർത്തിയായ ജാംനഗർ കടന്നുകഴിഞ്ഞു. ഇതാ പാകിസ്ഥാനിലേക്കു പ്രവേശിക്കുകയായി." വിമാനത്തിലുള്ള ഉച്ചഭാഷിണിയിൽ കൂടി അദ്ദേഹം അതു പറഞ്ഞപ്പോഴും ആനന്ദതുന്ദിലരായ വെള്ളിമേഘങ്ങൾ എന്റെ ചെവിയിൽ ഉരുമ്മുന്നുണ്ടായിരുന്നു. അറബിക്കടൽ പതിനയ്യായിരം അടിതാഴെ ശാന്തമായിക്കിടക്കുന്നു.

പാകിസ്ഥാൻ ഇൻറർനാഷണൽ വക കാൺവെയർ വിമാനം കരാച്ചിയിൽച്ചെന്നിറങ്ങി. ബാംബെയിൽനിന്നും 545 മൈൽ രണ്ടു മണിക്കൂർകൊണ്ടു ഞങ്ങൾ തരണംചെയ്തു. കസ്തൂംപരിശോധനയും മറ്റും കഴിഞ്ഞു വിശ്രമസ്ഥലത്തേക്കു നടന്ന എന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ ആദ്യം വിഷയീഭവിച്ചത് അവിടത്തെ വൃത്തിഹീനതയാണ്. മനോഹരഫർഷിന്റെ മാർബിൾത്തറയിൽനിന്നും സിഗറട്ടുകുറ്റികളോ തീപ്പെട്ടിക്കൊള്ളിയോ എടുത്തുകളയുവാൻ വരുന്നതുപകാരനേക്കണ്ടാൽ "ചവറുവെക്കിക്കിടക്കട്ടെ, ദയവുചെയ്തു താനങ്ങു പോയാൽമതി"

എന്ന് ആരും പറഞ്ഞുപോകും. കോലാടിനെപ്പോലെ താടിയും വളർത്തി അതുവഴി മുറുക്കാൻതുപ്പലും ഒലിപ്പിച്ചു നാറിമുഷിഞ്ഞു കീറിയ വസ്തുങ്ങളുമായി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന ആ മനുഷ്യജീവികൾ ഒരു വിമാനത്താവളത്തിനു യോജിച്ചതല്ല. തുപ്പുകാരിൽ മാത്രമല്ല അവിടെ പൊതുവേയുള്ള കാഴ്ചയാണ് വൃത്തിഹീനത.

കരാച്ചിയിൽ എനിക്ക് ഒരുദിവസത്തെ താമസമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. ബാബെയിലെ ഒരു ബാറിസ്റ്റർ മുൽക്കിയും രണ്ടമേരിക്കാക്കാരും ഞാനും പട്ടണത്തിലേക്കുള്ള ഹോട്ടലിലേക്കു നയിക്കപ്പെട്ടു. വഴിമധ്യേ മനുഷ്യരെ നല്ല, മൃഗങ്ങൾപോലും വളരെ അടങ്ങിയൊതുങ്ങി മാത്രമേ സഞ്ചരിച്ചിരുന്നുള്ളൂ. ഒരു കേസ്വാദിക്കാൻ അവിടെയെത്തിയ ബാറിസ്റ്റർ മുൽക്കിയിൽനിന്നും എനിക്കറിയാൻ കഴിഞ്ഞത് പ്രോസിക്യൂഷൻ നടപടിയിൽ പ്രതിഭാഗം വക്കാലത്തു പിടിക്കാൻപോലും കരാച്ചിയിലുള്ള ചില അഭിഭാഷകന്മാർ ഭയപ്പെട്ടിരുന്നെന്നാണ്.

ഹോട്ടലിലെ അറുപതോളം പ്രായംചെന്ന ഒരു ഭൃത്യൻ എന്ന ഹാദ്യമായി സ്വീകരിച്ച് കോട്ടും തൊപ്പിയും വാങ്ങിയമാസ്ഥലത്തു വെച്ചിട്ട് “ഇൻഡ്യയിൽനിന്നാണ് അല്ലേ?” എന്ന് ഹിന്ദിയിൽ താഴ്മയായി ചോദിച്ചപ്പോൾ പാകിസ്ഥാനികളെപ്പറ്റി എനിക്കുണ്ടായിരുന്ന അഭിപ്രായം അത്ര ശരിയല്ലെന്നു തോന്നി.

ആ വൃദ്ധൻ ആസാദ്കാഷ്മീരിലെ ഒരു കൃഷിക്കാരനാണ്. ഫക്രൂഡീൻ എന്നാണ് പേര്. കൃഷിക്കാലം കഴിയുമ്പോൾ പട്ടണങ്ങളിൽ വന്നു വല്ല ജോലിയുംചെയ്തിട്ടു വിളവെടുപ്പുകാലത്തു തിരിച്ചുപോകുന്ന പതിവാണ് അയാൾക്കുള്ളത്. ആസാദ്കാഷ്മീരിൽ ഒരു ഭരണകൂടമില്ലെന്നതന്നെയാണ് ഫക്രൂഡീന്റെ അഭിപ്രായം. കയ്യൂക്കുള്ളവർ

കാര്യക്കാരൻ എന്ന നിലയാണവിടെ. വിഭജനത്തിനു മുമ്പു ഫക്രൂഡീന്റെ യജമാനൻ ഒരു പണ്ഡിറ്റ് ലാൽചരന്ദ്രനായിരുന്നു. തന്റെ കച്ചിത്തൂറുവിനുള്ളിൽക്കയറി രണ്ടു ദിവസം കാത്തുപോറി മതഭ്രാന്തന്മാരുടെ അക്രമത്തിൽ നിന്നും ലാൽചരന്ദ്രന്റെ ജീവനെ രക്ഷിച്ച കഥ പറഞ്ഞപ്പോൾ ആ വൃദ്ധന്റെ കണ്ണുകൾ നിറഞ്ഞു. യജമാനനെ ഒന്നു കാണാൻ ഫക്രൂഡീനു വലിയ ആശയുണ്ട്. “അദ്ദേഹം ഞങ്ങളുടെ ദൈവമായിരുന്നു” എന്ന് ആ വൃദ്ധൻ പറഞ്ഞപ്പോൾ ജമീന്ദാറെപ്പറിയുള്ള അഭിപ്രായമിതാകണമെങ്കിൽ ആസാദ്കാഷ്മീരിലെ കിരാതഭരണത്തിന്റെ കാഠിന്യം ഏറെക്കുറെ ഉറപ്പിക്കാൻ കഴിയുമല്ലോ? ഫക്രൂഡീനു മറ്റൊരാഭിപ്രായവുമുണ്ടുണ്ട്. ഏതെങ്കിലും ഒരുകാലത്തു രണ്ടു കാഷ്മീരുകൂടി ഒന്നിക്കുമെന്ന്.

രാവിലെ ആറുമണിക്ക് സ്കാൻഡിനേവിയൻ എയർലൈൻസ് വക വിമാനത്തിൽ ഞാൻ കരാച്ചിയിൽ നിന്നും പുറപ്പെട്ടുകയാണ്. പാകിസ്ഥാൻ സൈനികോദ്യോഗസ്ഥന്മാരെക്കൊണ്ടു വിമാനസങ്കേതം നിറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു. സ്വീഡന്റെ വിമാനസേനാത്തലവനെ അതേ വിമാനത്തിൽ യാത്രയയക്കുവാനാണ് അവരെല്ലാം സന്നിഹിതരായത്. അങ്ങനെ പട്ടാളമേധാവികളുടെ യാത്രയയപ്പോടെ പ്രഭാതസൂര്യനെ ദുർഘോഷമായി കാണിക്കുകയുണ്ടു് ഞങ്ങളുടെ വിമാനം ആകാശത്തിലേക്കുയർന്നു. ഡി. സി. 7 സി. (സപ്തസമുദ്രം) എന്ന ആ കൂറ്റൻവിമാനം നിർദ്ദിഷ്ടമായ ഉയരത്തിലെത്തിയപ്പോൾ ക്യാപ്റ്റൻ ന്യൂഡ്സൺ ഉച്ചഭാഷിണിപറ്റി പറയുകയാണ്: “മഹതികളേ, മഹാനാരേ, നിങ്ങൾക്കെല്ലാം എന്റെ ഹൃദയംഗമമായ സ്വാഗതം. നിങ്ങളുടെ വിമാനം ഇതാ സ്റ്റോക്ക്ഹോമിലേക്കുപുത്രം തുടരുകയാണ്. അടുത്ത താവളം റോമാപ്പട്ടണം.

അതായത് പന്ത്രണ്ടു മണിക്കൂർ തുടർച്ചയായുള്ള യാത്ര. പ്രാതലും, ഉച്ചഭക്ഷണവും, ചായയും അത്താഴവുമെല്ലാം റോമിൽ എത്തുന്നതിനുമുമ്പു കഴിയും. ശീതോഷ്ണസ്ഥിതി നമുക്കനുഭവമാണ്. നദി.”

350 മൈൽ വേഗത്തിൽ പറന്നുകൊണ്ടിരുന്ന വിമാനം ഓമൻ മുന്നമ്പം കഴിഞ്ഞു പേർഷ്യൻ ഉൾക്കടലിലെത്തി. ഇറാന്റെയും പേർഷ്യൻ ഉൾക്കടലിന്റെയും മുകളിൽക്കൂടി 18000 അടി ഉയരത്തിൽനിന്നും കീഴോട്ടു നോക്കിയാൽ ഇറാനിലെ മരുഭൂമിയേയും നീലിമ നിറഞ്ഞ സമുദ്രത്തെയും വേർതിരിച്ചറിയാനുള്ള ഏകമാറ്റം, ചെറിയ മണ്ണണ്ണപ്പാടുകൾ നിരത്തിയതുപോലെ തോന്നിച്ചിരുന്ന കൂറൻ ടാങ്കുകൾ മാത്രമായിരുന്നു.

ഒരു വശത്തു് സൗദിഅറേബ്യ, മറുവശത്തു് ഇറാൻ, നട്ടുക്ക് പേർഷ്യൻ ഉൾക്കടൽ—നിതാന്തമായ ശൂന്യത. ജീവിക്കുവാൻവേണ്ടി മാത്രം ആ ശൂന്യതയുടെ നിഗൂഢതയിൽ എറിഞ്ഞുപൊരിഞ്ഞു വിയഞ്ഞാലിച്ചു പണിയെടുക്കുന്ന ഭാരതീയരെ—അധികവും കേരളീയരെ—ഭാവനയിൽക്കൂടി എനിക്കു ദൾക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞു. കണ്ണെത്തും വരെ നോക്കിനോക്കി പലതും ചിന്തിച്ചു. ബ്രിട്ടന്റെ തന്ത്രവും, അമേരിക്കയുടെ സഹായവാദാനവും റഷ്യയുടെ കണ്ണുനട്ടാല്ലാതന്നെ എണ്ണഖനികൾ നിറഞ്ഞ ആ മരുഭൂമിക്കുവേണ്ടിയല്ലേ!

1600 മൈൽ യാത്ര കഴിഞ്ഞു് ഞങ്ങൾ ഡമാസ്കസ് പട്ടണത്തിന്റെ മുകളിലെത്തി. ആറായിരം കൊല്ലങ്ങൾക്കുമുമ്പുതൽ തുടർച്ചയായി ജനവാസമുണ്ടായിരുന്നെന്ന് വിശ്വസിക്കപ്പെട്ടുപോരുന്ന അതിപുരാതനമായ ആ നഗരം ദൾച്ചപ്പോൾ സെൻറ് പാൾ ആദിമ ക്രിസ്ത്യാനികൾക്കുവേണ്ടി പ്രചരണം നടത്താൻ നടന്നു

ചെന്ന കഥയാണ് എന്റെ ചിന്തയിൽപ്പെട്ടത്. ആ വിശുദ്ധാത്മാവു നടന്നുപോയ പാതപോലും ഇന്നവിടെയുണ്ട്. സെന്റ് പാൾ അന്ധനായ സംഭവത്തിനു സാക്ഷ്യം വഹിച്ച ആ നഗരത്തിന്റെ പൗരാണികമായ മേന്മ ശാന്തിയിലും ശുദ്ധിയിലും മറക്കപ്പെട്ടുപോയെന്നു പറയുന്നതിലും തെറ്റില്ല. പർവ്വതനിരകൾ ചൂഴ്ന്ന നയനമോഹനമായ ഡമാസ്കസ്സിനെയും പിന്നിലാക്കിക്കൊണ്ട് നിലപ്പട്ടു പുതച്ച മെഡിറ്ററേനിയൻ കടൽ ഞങ്ങളുടെ വിമാനത്തെ അനുഗമിച്ചുകൊണ്ടേയിരുന്നു. പാകിസ്ഥാനിൽ ഉയർന്ന സൂര്യബിംബം ചെങ്കനൽപ്രഭയും പരത്തിക്കൊണ്ടു വാരിധിയിലേക്കു മറഞ്ഞുതുടങ്ങിയപ്പോൾ ഗ്രീസിന്റെ തലസ്ഥാനമായ ഏഥൻസ് പട്ടണത്തിന്റെ മുകളിൽവെച്ചു ഞങ്ങൾ ചായുകുടിയിൽ നിമഗ്നരായിരുന്നു.

ഏകദേശം പന്ത്രണ്ടു മണിക്കൂർ തുടർച്ചയായുള്ള ആകാശയാത്രയ്ക്കുശേഷം ഇററലിയിലെ ആൽപ്പ് പർവ്വതം ഞങ്ങൾക്കു സ്വാഗതമരുളി. പുണ്യഭൂമിയായ റോമിൽ ഒന്നു വിശ്രമിക്കാമെന്ന ആശ്വാസത്തോടെ പകൽ മുഴുവൻ തുടർച്ചയായി കറങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്ന നാല്പ്പതു എൻജിനുകളും തകർത്തുവെച്ചു വീണ്ടും പണിയെടുക്കുകയാണ്. മട്ടൊക്കെ മാറി. ഞങ്ങളുടെ സുഖയാത്രയെ പ്രക്ഷുബ്ധമായ അന്തരീക്ഷം താറുമാറാക്കി. ശക്തിയായ കാറ്റു് ആൽപ്പിന്റെ സന്ദേശവും വഹിച്ചുകൊണ്ട് ഇരമ്പിക്കയറി. റോമിൽ ഇറങ്ങാനായി താണുകൊണ്ടിരുന്ന വിമാനം റബ്ബർപ്പന്തുപോലെ വീണ്ടും ഉയരുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ക്ഷീണിച്ചു വശായിരുന്ന ഞങ്ങളുടെ 'പരന്തി'നെ കാർമ്മേഘങ്ങൾ നിർദ്ദയമായി ശ്വാസംമുട്ടിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. "എന്നാൽ ഒന്നു കണ്ടുകളയാം" എന്നമട്ടിൽ അവൾ മേഘപവനന്മാരുടെ പരിധിയും കഴിഞ്ഞു മുകളിലെത്തി ജയ

ഭേരിയോടെ വത്തിക്കാൻനഗരത്തിന്റെ സൈപരജീവിതത്തെ ശബ്ദധാരണികൊണ്ടു വിഘ്നപ്പെടുത്തി. “റോമിലെ മേഘങ്ങളേ, സമാധാനപ്രിയരാകേണ്ട നിങ്ങൾക്കു് എന്നേ ഇത്ര കോപം? ശാന്തരായിരുന്നാൽ ഞാൻ താഴെയിറങ്ങാം, അല്ലെങ്കിൽ...” എന്ന അന്ത്യശ്വാസനവുമുനല്ലി അപകടസന്ധിയിൽ ഒരു മണിക്കൂറോളം ചുറ്റിയടിച്ചിട്ടു്, എൺപതോളം യാത്രക്കാരെ വഹിച്ചിരുന്ന വിമാനത്തെ തന്റേടത്തോടെ ക്യാപ്റ്റൻ ന്യൂഡ്സൺ താഴെയിറക്കി. അഭിമാനംകൊണ്ടു് ആരുമാരും ഒന്നും പുറത്തുകാട്ടിയില്ല. വാസ്തവത്തിൽ ഹൃദയചലനം നന്നേ വർദ്ധിച്ചിരുന്നു.

രണ്ടു്

“ജീവിക്കാൻ പഠിക്കണമെങ്കിൽ ഡെന്മാർക്കിലേക്കു പോകുക.” സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തെപ്പറ്റി ഒരു പ്രബന്ധം തയ്യാറാക്കാൻ റിസർവുബാങ്കിന്റെ ചെയലവിന്മേൽ ആറുമാസം ഡെന്മാർക്കിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടിയിട്ടു മടങ്ങിയ ഒരു സുഹൃത്തു് സ്വാനഭവങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കി പറഞ്ഞ ആവാചകത്തോടു ഞാൻ സർച്ചാത്തനാ യോജിക്കുകയാണ്. മഞ്ഞുകൊണ്ടു മുടിയ നാടെന്നു മാത്രമേ അധികം ആളുകളും ആ രാജ്യത്തെ മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നുള്ളു. ചരിത്രത്തിലേക്കു കണ്ണോടിച്ചാൽ യൂറോപ്പും ഇൻഡ്യയുമായി കപ്പൽഗതാഗതം തുടങ്ങിയ നാൾതൊട്ടു് ഡാനിഷ്ജനത ഭാരതീയരുമായി ബന്ധം പുലർത്തിയിരുന്നെന്നു മനസ്സിലാക്കാം. ഷേക്സ്പീയറിലൂടെ ഡെന്മാർക്കു് എന്റെ ഓർമ്മയിൽ നിന്നും മങ്ങാതെയിരുന്നതാണ്. 1600-മാണ്ടിൽ ‘ഹാംലറ്റ്’ ഗ്രന്ഥകർത്താവുതന്നെ ഡെന്മാർക്കിലെ എൽ -

സിനോർ എന്ന സ്ഥലത്തു് അഭിനയിച്ചതായും രേഖയുണ്ടു്. അങ്ങനെയുള്ള നാടു് കൺമുമ്പിൽ കാണാനുള്ള കൗതുകം!

റോമിൽനിന്നും തിരിച്ചു ജനീവാ, ഹാംബർഗ് എന്നീ നഗരങ്ങൾവഴി രാത്രി പത്തുമണിയോടുകൂടി ഞങ്ങൾ ഡെന്മാർക്കിന്റെ തലസ്ഥാനമായ കോപ്പനേഗനിൽ എത്തി. കാലേകൂട്ടി തീരുമാനിച്ചതനുസരിച്ചു വിവിധ രാജ്യങ്ങളിൽനിന്നും പതിനാറുപേർ ഇതിനകം അവിടെ എത്തിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. 'അക്സൽബോഗ്റ്റ്' ഹോട്ടലിൽ വെച്ചു സ്കാൻഡിനേവിയൻ എയർലൈൻസ് വക പരിശീലനത്തിനു തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഞങ്ങളെല്ലാം തമ്മിൽ പരിചയപ്പെട്ടു. രാത്രി ഒരുമണിവരെ ഹോട്ടലിൽ സമ്മേളിച്ചശേഷം എല്ലാപേരുമൊത്തു പട്ടണം ചുറ്റാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തി.

കോപ്പനേഗന്റെ ചൈതന്യം രാത്രിയിലാണ് ഉച്ചകോടിയിലെത്തുന്നത്. സൂര്യോസ്തമയംവരെ ജനങ്ങൾ ആവശ്യനിർവ്വഹണത്തിനുവേണ്ടി മാത്രം ചെലവഴിക്കുന്നു. ആനന്ദിക്കുന്നതു രാത്രിയിലും. രാത്രി മുഴുവൻ ടൗൺ ഒട്ടുക്കു ധാരാളം പരിപാടികൾ ഉണ്ടായിരിക്കും. നിശാക്ലബ്ബാണ് ഏറ്റവും പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്നത്. സംഗീതം, നാടകം, നൃത്തം ആദിയായ വിവിധകലാപരിപാടികളും നാലായാമംവരെ തുടർച്ചയായി നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കും. പാരിസ് പോലും രണ്ടാംകിടയിൽ എണ്ണപ്പെടുപോകത്തക്കവണ്ണം കോപ്പനേഗൻ അഭിവൃദ്ധിയെ പ്രാപിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നാണു വിദഗ്ദ്ധാഭിപ്രായം. അതിന്റെ സ്ഥിരീകരണപ്രശ്നം പരിഷ്കാരപ്രേമികൾക്കും സുഖലോലുപന്മാർക്കുമായി വിട്ടുകൊടുക്കുന്നതല്ലേ നന്നു്.

ഔദ്യോഗികാവശ്യങ്ങൾ കഴിഞ്ഞു ബാക്കിസമയം

ഫലപ്രദമായ രൂപത്തിൽ ചെലവഴിക്കാനാണ് ഞാൻ മുതിർന്നത്. ഡെന്മാർക്കിന്റെ പുറംചരിത്രം, ജനത, വ്യവസായം, സാമ്പത്തികസ്ഥിതി, സഹകരണപ്രസ്ഥാനം, ഗവണ്മെന്റ് എന്നിവയെപ്പറ്റിയെല്ലാം ഞാൻ കരസ്ഥമാക്കിയ സാമാന്യവിവരണമാണ് ഇവിടെ രേഖപ്പെടുത്തുന്നത്. സ്കാൻഡിനേവിയൻ രാജ്യങ്ങൾ ലോകത്തിന് പൊതുവേയും ഇൻഡ്യയ്ക്കു പ്രത്യേകമായും അനുകരണീയങ്ങളാണെന്നു പണ്ഡിറ്റ് ഹെഡ്റു ചെയ്തു പ്രസ്താവനയുടെ വെളിച്ചത്തിൽ നമുക്ക് ആ രാജ്യങ്ങളെ ഒന്നു സമീപിച്ചുനോക്കാം.

ഞങ്ങളുടെ സംഘത്തിൽ പീറ്റേഴ്സൻ എന്ന ഒരു ഡെന്മാർക്കാരനുമുണ്ടായിരുന്നു. കൊഴുത്തുതടിച്ച രസികനായ ഒരു ചെറുപ്പക്കാരൻ. സാധാരണ ഡാനിഷ് പ്രജയെ അപേക്ഷിച്ചു കൂടുതൽ അറിവും സംസ്കാരവും നിറഞ്ഞ ഒരു യുവാവിനെയാണ് ഞാൻ പീറ്റേഴ്സനിൽ കണ്ടത്. ഒരുദിവസം രാവിലെ അഞ്ചു മണിക്ക് ഉറക്കമെണീറ്റു എനിക്കു പീറ്റേഴ്സന്റെ മുറിയുടെ വാതിലിൽപ്പോയി മുട്ടണമെന്നു തോന്നി. നമ്മുടെ രീതിയനുസരിച്ചുള്ള ആ തോന്നൽ ഞൊടിയിടയിൽ മാറിവീഴുകയും ചെയ്തു. ടെലഫോണെടുത്തു കഷ്ടിച്ചു ഇരുപതുവാര അകലെയുള്ള പീറ്റേഴ്സന്റെ മുറിയിലേക്കു വിളിച്ചു. അസൗകര്യമില്ലെങ്കിൽ ട്രെയിനിംഗിനു പോകുന്നതിനു മുമ്പു കുറച്ചു സംസാരിക്കാമെന്ന എന്റെ അഭിപ്രായം സസന്തോഷം അദ്ദേഹം ശരിവെച്ചു. എന്തും ചോദിക്കാനുള്ള അധികാരം ഇതിനകംതന്നെ എനിക്കു പീറ്റേഴ്സനിൽ സിദ്ധിച്ചിരുന്നു. ഡെന്മാർക്കിലെ മനുഷ്യജീവിതം എത്രകൊല്ലംമുമ്പാണ് തുടങ്ങിയതെന്നും ആദിമനിവാസികളെപ്പറ്റി ഇന്നുള്ള അറിവ് എന്തൊക്കെയാ

നൈന്നമുള്ള എൻറ ചോദ്യത്തിനു പുഞ്ചിരിച്ചുകൊണ്ടു വിദ്വാൻ പറഞ്ഞ ഉത്തരം അവരുടെ വലുപ്പപ്പന്മാർ കക്കായിറച്ചി തിന്നാൻ വിരതനാരായിരുന്നുവെന്നാണ്. “ഇന്നും അതൊരാചാരമായി ഞങ്ങൾ കരുതുന്നുണ്ട്. പക്ഷേ, കക്കായിറച്ചിയുടെ വില ക്രമാതീതമായി വർദ്ധിച്ചുപോയതുകൊണ്ടു ധനാഡ്യന്മാർക്കു മാത്രമേ ദിനംപ്രതി അതു തരപ്പെടുകയുള്ളൂ” എന്ന വിശദീകരണം പഴമയിൽ അവർക്കുള്ള പുതുമയെ പ്രകടിപ്പിക്കുകയായിരുന്നു. 5000 ബി. സി. മുതൽ നിലനിന്നുപോന്നതായി പറയപ്പെടുന്ന പ്രസ്തുത ആചാരത്തിനു ചരിത്രത്തിലൂടെ ലഭിച്ച സ്ഥിരീകരണം ഏ. ഡി. 950-മാണ്ടുതൊട്ടു മാത്രമാണ്.

ആയിരത്തി എണ്ണറ്റിനാലുത്തിയൊമ്പതാമാണ്ടിലാണ് ഡെന്മാർക്കിനു വ്യവസ്ഥാപിതമായ ഭരണഘടനയുണ്ടായത്. രാജവാഴ്ചയിൽക്കൂടി അന്നുമുതൽ ജനാധിപത്യഭരണം യാതൊരു കോട്ടുപുതട്ടാതെ നിലനിന്നുപോരുകയുചെയ്യുന്നു. 16,576 ചതുരശ്രമൈൽ വിസ്തീർണ്ണമുള്ള ഡെന്മാർക്കിന്റെ ജനസംഖ്യ നാലുത്തിയെട്ടു ലക്ഷമാണ്. സ്ത്രീകൾ പുരുഷന്മാരെക്കാൾ 35,000 കൂടുതലുണ്ട്. പുരുഷന്മാരെ തൃപ്തിപ്പെടുത്താൻ അശ്രാന്തപരിശ്രമം ചെയ്യുന്നവരാണ് സ്ത്രീകളെന്ന ധാരണ അവിടെയുള്ളതുകൊണ്ടു ആണുങ്ങളുടെ സ്വർഗ്ഗമാണുപോലും ഡെന്മാർക്ക്. എനിക്കു തത്ര വാസ്തവമായിത്തോന്നിയില്ല. എൻറ നിഗമനത്തിനു തക്ക കാരണങ്ങളുമുണ്ട്. പുറകേ വായിച്ചറിഞ്ഞുകൊള്ളുക.

ഡെന്മാർക്കിൽ 10 ലക്ഷത്തോളമുണ്ടു കൃഷിക്കാർ. സഹകരണാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള കൃഷിയായതുകൊണ്ടു മികച്ച വിളവെടുക്കാൻ അവർക്കു സാധിക്കുന്നു. ഈ 10

ലക്ഷംപേരുടെ പ്രയത്നംകൊണ്ട് ഒരു കോടി പവൻ വിലയുള്ള കാഷികോല്ലനങ്ങൾ കയറുമതിചെയ്തു വിദേശനാണ്ഡം നേടുന്നുണ്ട്. സഹകരണപ്രസ്ഥാനം ഡെന്മാർക്കിന്റെ ജീവനാഡിയാണ്. എവിടെ തിരക്കിയാലും സാധനങ്ങൾക്ക് ഒരേവിലയത്രേ! സഹകരണാടിസ്ഥാനത്തിൽ അടിയുറച്ചതാണ് ഉല്പാദനവും, വിതരണവും, വിലനിയന്ത്രണവും. ഇടത്തട്ടുകാർ അവിടവിടെയായി സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തിന് തുരങ്കംവയ്ക്കുന്ന ഒരു പ്രവണത നാം ഇൻഡ്യയിൽ അങ്ങിങ്ങായി കണ്ടുവരുന്നുണ്ടല്ലോ? കമ്മ്യൂണിസത്തെ ഭയന്നിട്ടാണുപോലും ഇക്കൂട്ടർ പ്രധാനമന്ത്രിയുടെ 'കോവാപ്പറേറ്റീവ് ഫാമിംഗ്' പരിപാടിയെ എതിർക്കുന്നത്. കൃഷിസഹകരണസംഘങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനം ഡെന്മാർക്കിൽ നെഹ്റു നേരിട്ടു കണ്ടതാണ്. അതിൽനിന്നു ലഭിച്ച പ്രചോദനമായിരിക്കണം അദ്ദേഹത്തെ സ്ഥിരചിത്തതയോടെ ഇക്കാര്യത്തിൽ മുന്പോട്ടു നയിക്കുന്നത്. സമൃദ്ധിക്കു നിദാനമായ സഹകരണമനുസ്ഥിതിയെ ആത്മാർത്ഥതയുള്ള ഒരു വ്യക്തിയുടെ ഹൃദയത്തിൽനിന്നും തുടച്ചുമാറുക സാദ്ധ്യമല്ലല്ലോ? ഡെന്മാർക്കിൽ കമ്മ്യൂണിസം പുരോഗമിച്ചിട്ടുണ്ടില്ല.

സഹകരണസംഘങ്ങൾ നടത്തുന്ന വില്പനശാലയിലെ രീതി ഒന്നുവേറെതന്നെയാണ്. അംഗങ്ങൾ അവർക്കു വേണ്ട സാധനങ്ങൾ തനിയെ എടുത്തിട്ടു വിലവിവരപ്പട്ടിക നോക്കി ക്ലിപ്തമായ തുക ഒരു പെട്ടിയിൽ നിക്ഷേപിക്കുകയാണു പതിവ്. ഈ പദ്ധതിമൂലം ജോലിക്കാരുടെ സംഖ്യ വളരെ കുറഞ്ഞുകിട്ടുന്നു. തദ്ദേശാ ചെലവും കുറയുന്നു. പാൽവിതരണത്തിന്റെ കാര്യമാണെങ്കിൽ കാലിക്കപ്പിയും പാലിന്റെ വിലയും വീട്ടിനു പുറത്തു വച്ചിട്ടാണ് അവർ ഉറങ്ങുന്നത്. വിതരണക്കാർ വെളു

പ്ലാൻകാലത്തു വന്നു നിറച്ച കുപ്പികൾ വച്ചിട്ടു കാലിക്കുപ്പിയും നാണയങ്ങളും കൊണ്ടുപോകയും ചെയ്യുന്നു. തസ്തുരന്മാർ കൈവശപ്പെടുത്തുമെന്ന ഭയമേ അവിടെയില്ല.

ഓരോ കൃഷിക്കാരനും കുറഞ്ഞത് ഒന്നോ രണ്ടോ കൃഷിസഹകരണസംഘങ്ങളിലെ അംഗമായിരിക്കും. കന്നുകാലികളെ തീറ്റുന്നതുപോലും സംഘങ്ങളാണ്. ക്ഷീരസഹകരണസംഘങ്ങൾക്കു ഡെന്മാർക്ക് വിശ്വപ്രസിദ്ധമാണ്. പശുക്കൾക്കു ശാസ്ത്രീയമായ കൃത്രിമ ഗർഭോല്പാദനം വിജയപ്രദമായി നടത്തിവരുന്നു. കഴിഞ്ഞ പതിനഞ്ചുകൊല്ലമായി കൃത്രിമഗർഭോല്പാദനത്തിലാണ് 80 ശതമാനം കൃഷിക്കാരും ശ്രദ്ധചെലുത്തുന്നത്. 1953-ലെ കണക്കനുസരിച്ച് ഒന്നരലക്ഷത്തിൽപ്പരം അംഗങ്ങളുടേതായ പന്ത്രണ്ടുലക്ഷം പശുക്കൾക്ക് ഇങ്ങനെയുള്ള ഗർഭോല്പാദനമാണ് നടത്തിയതെന്നും തെളിയുന്നു.

ഡാനിഷ് ജനത പൊതുവേ അരോഗദൃഢഗാത്രരാണ്. പുരുഷന്മാരുടെ ശരാശരി ജീവിതകാലം 68 കൊല്ലവും സ്ത്രീകളുടേത് 70 കൊല്ലവുമെന്നു കാണുമ്പോൾ അതെന്ന അവരുടെ ആരോഗ്യം ഒന്നു വിഭാവനചെയ്യാമല്ലോ! നമ്മുടേതാണെങ്കിൽ 27-ൽനിന്നും ഇരുകൂട്ടിയായി 33 വരെ എത്തിയിട്ടുണ്ടെന്നു കാണുന്നു. ആയിരത്തിന് 18 എന്ന കണക്കിൽ അവിടത്തെ ജനസംഖ്യ വർദ്ധിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. മരണസംഖ്യ തുലോം നിസ്സാരമാണ്. രാജ്യമൊട്ടാകെ പ്രതിവർഷം 35,000 വിവാഹങ്ങൾ നടക്കുന്നുണ്ട്. അതോടൊപ്പം ഏഴായിരം വിവാഹമോചനങ്ങളും. അവിടത്തെ സ്ത്രീകൾക്കു 'പതിഭക്തി' എന്നൊരു കടപ്പാടില്ലെന്നു തോന്നുന്നു. കെട്ടുറപ്പുള്ള കാര്യമല്ല വിവാഹബന്ധം. മൂന്നുതവണ കല്യാണം കഴിച്ചിട്ടു മൂന്നാമത്തെ ഭാര്യയും കൈവിട്ടുപോയ ഒരു ചെറുപ്പക്കാരൻ എന്നൊടു

പറയുകയാണ്: “ഇൻഡ്യയിലെ വനിതകൾ ഭർത്താക്കന്മാരെ ദൈവസമാനം പൂജിക്കുന്നവരാണെന്നു കേട്ടിട്ടുണ്ട്. എനിക്ക് ഇൻഡ്യയിൽനിന്നും ഒരു വിവാഹം കിട്ടിയാൽ കൊള്ളാമെന്നു മുണ്ടു്. ആയതിനാൽ നമ്മുടെ ബന്ധം കത്തുകൾവഴി തുടന്നുകൊണ്ടിരിക്കണം.” വിദ്വാന്റെ രണ്ടു കത്തുകൾ ഇതിനകം ലഭിച്ചുകഴിഞ്ഞു. എന്നാണാവോ നവവധുവിനെ തിരക്കി ഇങ്ങോട്ടുള്ള യാത്ര!

ഇൻഡ്യാക്കാരെ ഡാനിഷ് ജനതയ്ക്കു വളരെ ബഹുമാനമാണു്. മദനപ്പള്ളിക്കടുത്താണോ ജന്മസ്ഥലമെന്നു് ഒരാൾ എന്നോടു ചോദിക്കുകയുണ്ടായി. ആ സ്ഥലത്തെ പറ്ററിമാത്രം ചോദിച്ചതുകൊണ്ടു ഞാൻ കരുതി അയാൾ ഇൻഡ്യയിൽവെച്ചു സുഖമില്ലാതെ ആ സാനിറ്റോറിയത്തെ അഭയംപ്രാപിച്ചുകാണമെന്നു്. വാസ്തവം അതല്ല. ഡാക്ടർ മൊള്ളർ എന്ന ഒരു ഡാനിഷ് കാരനാണു മദനപ്പള്ളി സാനിറ്റോറിയം സ്ഥാപിച്ചതു്. മൊള്ളറുടെ കുടുംബാംഗമാണു് അയാൾ. മനുഷ്യസ്നേഹിയായ ഡാക്ടർ മൊള്ളറിൽ തെക്കേഇൻഡ്യാക്കാർക്കുള്ള സ്നേഹബഹുമാനാദികൾ ഞാൻ അപ്പോൾ അറിയിക്കുകയും ചെയ്തു. ഒരു ഭാരതീയനു വിലയേറിയ സ്വീകരണമാണവിടെ ലഭിക്കുക. ഇൻഡ്യയെപ്പറ്റി കേൾക്കുവാൻ പത്തുപന്ത്രണ്ടുപേർ ഒത്തുചേർന്നു നമ്മെ ക്ഷണിക്കുകയായി. സൽക്കാരങ്ങൾ വേണ്ടപോലെ നടത്തും. അരമണിക്കൂർ എന്തെങ്കിലും സംസാരിക്കേണ്ട ചുമതലയേയുള്ളു നമുക്കു്. വലിയ ഏതോ കാര്യം സാധിച്ചതുപോലെ അവർ വീട്ടുകളിലേക്കു മടങ്ങും. നമ്മിൽനിന്നും കേട്ട വിശേഷങ്ങൾ വീട്ടുകാരോടും നാട്ടുകാരോടും പറഞ്ഞു ‘നെഹ്റുവിന്റെ ഇൻഡ്യയെ’ പ്രശംസിക്കുകയും ചെയ്തും.

പരിചയമില്ലാത്ത സ്ഥലം തേടി റോഡിൽവെച്ചു്

ആരോടെങ്കിലും ചോദിച്ചാൽ ഒരു മൈൽ അകലെയായിരിക്കുന്നതെന്നും നമ്മെ അനുഗമിച്ച സ്ഥലം കാട്ടിയിട്ടേ അവർ മടങ്ങുകയുള്ളൂ. കോപ്പനേഗനിൽ എത്തിയതിന്റെ അടുത്തദിവസം രാവിലെ ഒന്നു നടക്കാനായി കോട്ടം സൂട്ടം, മഫ്ളറും എല്ലാം തള്ളിക്കയറി ഓവർ കോട്ടുമിട്ട്, തൊപ്പിയും വച്ച് ഒരു ഭൂതത്താന്റെ കണക്കുകൈയറ്റകളും ധരിച്ചു തനിപ്പരിഷ്കാരിയായി ചൂടുപിടിപ്പിച്ചിരുന്ന മുറി വിട്ടു പുറത്തോട്ടിറങ്ങി. (ശീതകാലത്തു് അവിടത്തെ വസ്ത്രധാരണരീതിയാണിതു്.) കോച്ചിപ്പിടിക്കുന്ന ചുളിക്കാറിൽ കൈകൾ ഓവർകോട്ടിന്റെ കീഴയിലേക്കു തനിയേയങ്ങു കയറിപ്പോയെന്നു പറയുകയാണ് നന്നു്. റോഡിലേക്കിറങ്ങിയമാത്രയിൽ, എന്റെ തൊപ്പി, ഒറ്റനോട്ടത്തിൽ സംജാതമാകുന്ന പ്രണയബന്ധംപോലെ, കാറിൽലയിച്ചുകഴിഞ്ഞു. പറന്നുപോയ തൊപ്പിയുടെ പിന്നാലെ അരഡസനോളം ചെറുപ്പക്കാരും ഓട്ടംപിടിച്ചു. അതേന്റേതാണെന്നറിയരുതെന്നു ഞാൻ പ്രാർത്ഥിച്ചുപോയി. എന്നാൽ പ്രാർത്ഥന ഫലിച്ചില്ല. തൊപ്പിരഹിതമായ തലയെ ലാക്കാക്കി വിജയശ്രീലാളിതനായ ഒരു യുവാവു വരുന്നതു കണ്ടു് ഇളിഭ്യനായ ഞാൻ റോഡുകിൽ മാറിനിന്നു. സ്വവദനം അപ്പോൾ കാണാൻ തരപ്പെടാഞ്ഞതിൽ എനിക്ക് ആശ്വാസവുമുണ്ടു്. “ഡോണ്ട് വറി സർ” എന്നും പറഞ്ഞു പുഞ്ചിരിയോടെ തൊപ്പി തലയിൽ വെച്ചിട്ടു് ഒരു ഗുഡ് മാണിംഗും നല്ലി അയാൾ പാട്ടിനങ്ങു പോയി. പറന്നുപോയ തൊപ്പി എടുത്തുകൊടുക്കുന്നതു് അഭിമാനകരമായ സേവനമാണവിടെ. ഈ സംഭവം കഴിഞ്ഞതോടെ തൊപ്പിവെച്ചിട്ടു തലയിൽ ബലമായി ഒന്നമന്തിയതിനുശേഷമേ ഞാൻ പുറത്തോട്ടിറങ്ങിയിരുന്നുള്ളൂ. ഡെന്മാക്, നോവ്വേ, സ്വീഡൻ ഈ

മൂന്നു രാജ്യങ്ങളിലേയും ജനങ്ങൾ പൊതുവെ സേവനതൽപരരായിട്ടാണ് എനിക്കനുഭവപ്പെട്ടത്. സംസ്കാരത്തിന്റെ ഉറവയാണ് ഇൻഡ്യയെന്ന് അവർക്കിപ്രായമുണ്ട്. നമ്മുടെ പ്രധാനമന്ത്രിയെ അവർക്കെല്ലാം എന്തു കാര്യമാണെന്നോ!

മൂന്ന്

1848-മാണ്ടുമുതലാണ് സഹകരണപ്രസ്ഥാനം ഡെന്മാർക്കിൽ ഉടലെടുത്തതെന്നും, സ്ഥാപിതതാൽപര്യക്കാരായ പ്രഭുക്കന്മാരുടെ പിടിയിൽ കഴിഞ്ഞുകൂടാൻ വിസമ്മതിച്ച കൃഷിക്കാർ ഉണർന്നുണർന്നുണ്ടായിരുന്നതുടങ്ങിയ വർഷമാണെന്നും, അവിടെയുള്ള ഓരോ കൃഷിക്കാരനും ഇപ്പോഴും അവനവന്റെ സന്താനങ്ങളെ പറഞ്ഞു മനസ്സിലാക്കാറുണ്ട്.

ഇൻഡ്യയിലെപ്പോലെതന്നെ അവിടെയും, വലിയ കൃഷിസ്ഥലങ്ങൾ പ്രഭുക്കന്മാരുടേതായിരുന്നു. വേലക്കും വിളവിലും അനുസരിച്ച വീതം അവർക്കു കിട്ടിയിരുന്നില്ല. ഈ സ്ഥിതിക്കു മാറ്റം വരുത്തുവാനും കൃഷിക്കാർക്കു നവീനരീതിയിൽ വിദ്യാഭ്യാസം നല്കുവാനുംവേണ്ടി ഫാദർ ഗ്രൂണ്ട്വിഗ്ഗ് എന്ന മനുഷ്യസ്നേഹിയായ പാതിരി പ്രക്ഷോഭം ആരംഭിച്ചതു മുതലാണ് ഡെന്മാർക്കിൽ അവകാശവാദത്തിന്റെ അലയടികൾ കേട്ടുതുടങ്ങിയത്. ആരംഭകാലത്തു പല വിഷമതകളും നേരിടേണ്ടിവന്നുവെങ്കിലും, ഒടുവിൽ കൃഷിക്കാരെ സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തിലേക്കു നയിച്ച പല വിദ്യാലയങ്ങളുടെയും സ്ഥാപനമായി, ഇന്നും ആ രാജ്യം മുഴുവൻ ആരാധിക്കപ്പെടുന്ന വ്യക്തിയായി, ഗ്രൂണ്ട്വിഗ്ഗ്. കോപ്പനേഗൻ നഗരപ്രാന്ത

ത്തിൽ ഗ്രൂണ്ട് വിഗ് പള്ളി എന്ന ഒരു മഹൽസ്ഥാപനം ഏവരുടേയും ബഹുമാനത്തിനു പാത്രീഭവിച്ചു തലയേത്തിനില്ക്കുന്നു.

അവകാശവാദത്തിനു തയ്യാറായ കൃഷിക്കാർ ഒന്നു ചേർന്ന് 1870-ൽ ഒരു രാഷ്ട്രീയപാട്ടിതന്നെ സ്ഥാപിച്ചു. സഹകരണത്തിന്റെ വിലയും ഗ്രൂണ്ട് വിഗ് പാതിരിയുടെ ദീർഘദൃഷ്ടിയും അന്നാണു കൃഷീവലന്മാർക്കു മനസ്സിലായതു്. 'ഐക്യമുന്നണി' എന്ന നാമധേയത്തിൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ട ആ പാട്ടിക്ക് 1872-ൽ രാജ്യം ഭരിക്കാൻ അർഹതയുള്ള വോട്ടുകൾ ലഭിച്ചു. ഭൂരിപക്ഷം ലഭിച്ചാലും രാജഹിതത്തിനനുസരിച്ചു മാത്രമേ ഭരണം കൈമാറപ്പെട്ടിരുന്നുള്ളൂ. ജന്മിഭൂമികളിൽനിന്നും സഹകരണപ്രസ്ഥാനക്കാർ അധികാരം കൈക്കലാക്കാൻ ഒരുങ്ങിയപ്പോൾ സ്വാഭാവികമായ വിമുഖത കുബ്ബേരന്മാരിൽ പ്രത്യക്ഷമായി. ഭൂരിപക്ഷത്തിനു ഭരിക്കാനവകാശമില്ലേ? എന്നായി ചോദ്യം. കൃഷിക്കാരനു ഭരിക്കാനറിയാമോ? എന്നായി മറുപടി. ലജ്ജാവഹങ്ങളായ നിയമനിർമ്മാണങ്ങൾകൊണ്ടും, അനീതിനിറഞ്ഞ അടിച്ചമർത്തലിലൂടെയും സ്ഥാപിതതാല്പര്യക്കാർ ഗവണ്മെന്റിൽ കടിച്ചുപിടിച്ചിരുന്നു എന്നു പറയുന്നതാണു ചരിത്രസത്യമെന്നു ഡാനിഷ്ജനത ഇന്നും ബലമായി വിശ്വസിക്കുന്നുണ്ടു്.

കൃഷിക്കാരിൽ സഹനസമരം അടിയുറച്ചു വിശ്വാസമായിത്തീർന്നു. സഹകരണോടിസ്ഥാനത്തിൽ അവരുടെ ശക്തി കരിമ്പാറപോലെ ഉർച്ചുപോയി. പ്രഭുക്കന്മാരും കൃഷിക്കാരും തമ്മിൽ രാഷ്ട്രീയസമരം മുർച്ഛിച്ചു. ഗവണ്മെന്റിന്റെ അനാശാസ്യപ്രവൃത്തികൾകൊണ്ടു് കൃഷിയുല്പന്നങ്ങളുടെ വിപണി വിദേശകമ്പോളങ്ങളിൽ മോശമായിത്തുടങ്ങി. ധാന്യങ്ങളുടെ വില ക്രമാതീതമായി കുറ

ഞ്ഞാൽ കൃഷിക്കാർ അധഃപതിക്കുമെന്നായിരുന്നുപോലും അന്നത്തെ ഗവണ്മെന്റിന്റെ ചിന്താഗതി. എന്നാൽ ഒതുനിന്നാൽ വെടിയുണ്ടയും തകക്കാമെന്ന് ഐക്യമുന്നണി കാണിച്ചുകൊടുത്തു. ഡെന്മാർക്കും മറ്റെല്ലാ യൂറോപ്യൻ രാജ്യങ്ങളും സഹകരണത്തിന്റെ മഹത്വം മനസ്സിലാക്കിയതും ഇതോടുകൂടിയാണ്.

ധാന്യങ്ങളുടെ വിലയിടിവും, അതോടൊപ്പം വെണ്ണ, ഇറച്ചി മുതലായവയുടെ വിലവർദ്ധനവും കൃഷിക്കാരെ നന്നേ വിഷമിപ്പിച്ചു. 'വില കുറഞ്ഞുപോയ സാധനങ്ങളുടെ ഉല്പാദനം കുറയ്ക്കണം' എന്ന ധനതത്വശാസ്ത്രജ്ഞന്റെ തത്വംതന്നെ അവർ സ്വീകരിച്ചു. എന്താണെന്നോ പിന്നീടുണ്ടായ സംഭവം? അധികമുണ്ടായിരുന്ന ധാന്യങ്ങൾ അമിതമായി കന്നുകാലികൾക്കു കൊടുത്തു അവർ വെണ്ണയും ഇറച്ചിയും കൂടുതൽ ഉല്പാദിപ്പിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. എന്നിട്ട് വിലകൂടിയ ഈ സാധനങ്ങൾ കയറ്റി അയയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. കയറ്റുമതിചെയ്തിരുന്ന രാജ്യത്തിൽ ഒരു കൊല്ലത്തിനകം ധാന്യങ്ങളുടെ ഇറക്കുമതി ആവശ്യമായിത്തീർന്നു.

അതിശയകരമായ രീതിയിൽ ഡെന്മാർക്കിലെ കൃഷിക്കാർ സാമ്പത്തികഭദ്രത കാത്തുസൂക്ഷിക്കുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ ലോകശ്രദ്ധതന്നെ അവിടത്തെ സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തിൽ പതിഞ്ഞു. ഇതോടുകൂടി തൊഴിലാളികളും സംഘടിച്ചുതുടങ്ങി. കൃഷിക്കാരുടെ സഹായമില്ലെങ്കിൽ സാമ്പത്തികഭദ്രത അവതാളത്തിലാകുമെന്നു ബോധ്യപ്പെട്ടതോടുകൂടി 1901-ൽ നടന്ന തെരഞ്ഞെടുപ്പിൽ ഐക്യമുന്നണി ബഹുഭൂരിപക്ഷത്തോടുകൂടി അധികാരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. ഇതാണു ലോകപ്രസിദ്ധമായ ഡാനിഷ് സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ആദിമചരിത്രം.

നാല്

അഖിലലോകാരോഗ്യസംഘടനയിലെ ഒരുദ്യോഗസ്ഥനായ ശ്രീ സുന്ദരേശനെ കോപ്പനേഗനിൽവെച്ചു ഞാൻ പരിചയപ്പെട്ടു. നാടൻവിഭവങ്ങൾകൊണ്ട് എന്ന് സൽക്കരിച്ച ശ്രീമതി സുന്ദരേശനോടു് വേലക്കാരെ ലഭിക്കാനുള്ള വൈഷമ്യത്തെപ്പറ്റി സംസാരിച്ചപ്പോൾ അവർ ഒരു സംഭവം വിവരിക്കുകയുണ്ടായി. അതിങ്ങനെയാണ്: അവരുടെ കെട്ടിടത്തിൽത്തന്നെ അമിതാദായമുള്ള ഒരു ബാരിസ്റ്ററും താമസമുണ്ട്. ഭാരതീയർ പൊതുവേ കുറവായതുകൊണ്ടു ബാരിസ്റ്റർക്കും വീട്ടുകാർക്കും സുന്ദരേശനെയും മറ്റും വലിയ കാര്യമാണ്. ശ്രീമതി സുന്ദരേശന്റെ സാരിയത്രേ വക്കീൽസാറിന്റെ കൗതുകവസ്തു. ബാരിസ്റ്ററുടെ ഏകസന്താനമായ 'രാഗ്'ണാ' കാളേജു കമാരിയാണ്. അടിക്കടി 'സാരിക്കാരി'യെ സന്ദർശിക്കുക രാഗ്'ണായുടെ പതിവായിത്തീർന്നു. ഒരുദിവസം ഏതോ കാരണവശാൽ ജോലി ചെയ്യുന്ന വിഷമത്തെപ്പറ്റി ശ്രീമതി സുന്ദരേശൻ സംസാരിക്കുകയുണ്ടായി. "ഞാൻ നിങ്ങളുടെ ജോലി ചെയ്തുതരാം; മണിക്കൂറിൽ അഞ്ചു ക്രോൺ (ഏകദേശം നാലു രൂപ) പ്രതിഫലം തന്നാൽ മതി"യെന്നായി ആ ബാലിക. കളിവാക്കാണെന്നാണ് ആദ്യം ശ്രീമതി സുന്ദരേശൻ കരുതിയതു്. എന്നാൽ അടുത്ത ദിവസം പണിയെടുക്കാൻ രാഗ്'ണ ഹാജരായപ്പോൾ കളി കാര്യമായി. പണി ചെയ്തു കിട്ടുന്ന പ്രതിഫലംകൊണ്ടു നവവത്സരാരംഭത്തിൽ പിതാവിനൊരു സമ്മാനം നല്ലാനാണു താനുദ്ദേശിക്കുന്നതെന്നും ആ കുട്ടി പറഞ്ഞുവത്രേ!

കള്ളവും കപടവുമില്ലാത്ത നാടാണ് ഡെന്മാർക്ക്.

ഹോട്ടലുകളിൽപ്പോലും നമ്മുടെ സാധനസാമഗ്രികൾ സുരക്ഷിതമാണ്. നമ്മുടെ അഭാവത്തിൽ ജോലിക്കാർ കൂറിയൂറുന്നു വൃത്തിയാക്കിയിടുകയാണു പതിവ്. നാണയങ്ങളോ വിലപിടിച്ച സാധനങ്ങളായാൽത്തന്നെയോ, നാം അവിടെയെങ്ങാനും മറന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അവ ഭദ്രമായി മേശപ്പുറത്തു വെച്ചിരിക്കുന്നതു കാണാം. മോട്ടർകാരോ, മോട്ടർസൈക്കിളോ, സൈക്കിളോ ഇല്ലാത്തവർ അവിടെയില്ലതന്നെ. റോഡിന്റെ ഇരുവശങ്ങളിലുമാണ് രാത്രി കാലങ്ങളിൽപ്പോലും സൈക്കിൾ സൂക്ഷിക്കുക. മോഷ്ടിക്കാൻ അവിടെ ആളുകളില്ലെന്നു തോന്നും അതു കണ്ടാൽ.

പതിഭക്തിയെപ്പറ്റി മുമ്പാരിക്കൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. തെളിവുകൂടാതുള്ള നിഗമനം നീതികേടായതുകൊണ്ടു ചില വസ്തുതകൾ തുറന്നു പറയുകയാണ്.

പൗരാവലിയുടെ സാമ്പത്തികതയെപ്പറ്റി ഗവേഷണം നടത്താൻ അവിടെ ഒരു പോലീസ് വിഭാഗം സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. നഗരത്തിലെ വേശ്യകളെപ്പറ്റി അവർ നടത്തിയ സർവ്വേയുടെ പരിണാമം ഇപ്രകാരമാണ്. ഒന്നോ രണ്ടോ ആഴ്ചകൊണ്ടു് ആറു മുതൽ എട്ടുവരെയുള്ള അമേരിക്കൻ പട്ടാളക്കാരുമായി സമ്പർക്കം പുലർത്തിയവളാണ് ഒരു വേശ്യ. അവൾ പ്രസ്തുത പട്ടാളക്കാരുമായി മാറിമാറി താമസിച്ചു് ജീവിതം നയിക്കുന്നു. ചെലവുകൾ കൂഴവൻ ഡാളറിൽത്തന്നെ നടത്തുന്നു. അമേരിക്കൻ പട്ടാളക്കാർ പടയാളികളും സുമുഖരും സഹൃദയരും ധാരാളികളുമാണെന്നാണ് അവളുടെ വിശ്വാസം. ഒരു വേശ്യയുടെ ശരാശരി വയസ്സു പതിനെട്ടു മാത്രമാണ്. എന്നാൽ പതിനഞ്ചിനു താഴെയുള്ളവരെയും വൃദിചാരക്കുറത്തിനു് അറസ്തു് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

ഉന്നതനിലയിലുള്ള പെൺകുട്ടികളാണ് അധികവും വ്യഭിചാരവൃത്തിയിലുള്ളതെന്ന് ആ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ട്. കുറാരോപണം ചെയ്യുന്ന മാതാവും, കഠിനശാസന നടത്തുന്ന പിതാവുമാണു സന്താനങ്ങളെ വ്യഭിചാരത്തിലേക്കു തള്ളിവിടുന്നതത്രേ! മൊത്തം വേശ്യകളിൽ 15 ശതമാനം ഭർത്തൃമതികളും അത്രത്തോളംതന്നെ ബാലികമാരുമാണ്. 33 ശതമാനം വേശ്യകളും ഒന്നോ അതിലധികമോ തമ്പണകൾ വേശ്യാവൃത്തിയിൽ മാത്രപദം അലങ്കരിച്ചിട്ടുള്ളവരുമാണെന്നു സർവ്വേ തെളിയിക്കുന്നുണ്ട്. 70 ശതമാനത്തിനും സ്വതസിദ്ധമായ ഭോഗശൃംഗാരം കാരണമെന്നും 10 ശതമാനം അമിതഭോഗശൃംഗാരം ബാക്കി 20 ശതമാനം വിഷയാസക്തരായ പുരുഷന്മാരുടെ സമ്മർദ്ദത്തിനും സൽസ്വഭാവത്തിനും കരുണയ്ക്കും വിധേയരായി വഴങ്ങിക്കൊടുക്കേണ്ടിവരുന്നവരുമാണെന്ന് ആ രസകരമായ റിപ്പോർട്ടിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. 80 ശതമാനം വേശ്യകളും ഗൃഹ്യരോഗത്തിനു വിധേയരാണ് പോലും. വ്യഭിചാരക്കുറവുമാരോപിച്ച 117 പേരുടെ ചരിത്രരേഖയിൽ നാലു കൊല്ലത്തിനകം അതിൽ രണ്ടുപേർ മരിക്കുകയും മൂന്നുപേർ ദ്രാന്തികളാകുകയും മൂപ്പത്തിയഞ്ചുപേർ നാടുവിട്ടുപോകുകയും ബാക്കിയുള്ളവർ നിത്യവ്യഭിചാരികളായിത്തുടരുകയും ചെയ്യുന്നുവെന്നാണ് കാണുന്നത്. ഇന്നത്തെ നിയമംകൊണ്ടു ശരിയായ പ്രതിവിധി സാദ്ധ്യമല്ലെന്നും പോലീസ് മേധാവി അഭിപ്രായപ്പെടുകയുണ്ടായി. വ്യഭിചാരത്തിന് ആദ്യമായി അറസ്റ്റ് ചെയ്തവളെ മറ്റൊരനെങ്കിലും ജോലിക്കു പ്രേരിപ്പിക്കുവാൻമാത്രമേ അവിടെ നിയമം അനുവദിക്കുന്നുള്ളൂ. അതുകൊണ്ട് ഉദ്ദിഷ്ടകാര്യം സാദ്ധ്യവുമല്ല.

ഭാരതത്തിലെ നില മനസ്സിലാക്കാനുള്ള ഔഷധക്രമം

ചിലർ പ്രകടിപ്പിക്കാതിരുന്നില്ല. ഇൻഡ്യൻസ്ത്രീകളെപ്പറ്റി അവിടെങ്ങും ബഹുമാനമാണെന്നു നേരത്തേതന്നെ അറിഞ്ഞിരുന്നതുകൊണ്ട് “ഭാരതസ്ത്രീകൾതൻ ഭാവശുദ്ധി” അവർ ധരിച്ചിരിക്കുന്നതുതന്നെയെന്നു പുഞ്ചിരിച്ചുകൊണ്ടാണ് ഞാൻ മറുപടി പറഞ്ഞത്.

അഞ്ച്

ഭാരതീയർ വിരളമായ നഗരങ്ങളിലൊന്നാണു കോപ്പനേഗൻ. ഒരു ഭാരതീയനെ കാണാനുള്ള ആശയോടെ ഞാൻ ഇൻഡ്യൻ പ്രതിപുരുഷാലയം സന്ദർശിച്ചു. സുമുഖനായ ഒരു യുവാവ് എന്നെ സ്വാഗതം ചെയ്തു. അദ്ദേഹവും ഒരു സാധിപ്പുതന്നെ, മി. സ്റ്റാൻഡ്. കണിക്കാണാൻ പോലും ഒരു ഭാരതീയനല്ല. മി. സ്റ്റാൻഡുതന്നെയാണ് ഇൻഡ്യൻ പ്രതിനിധി.

ഡെന്മാർക്കിൽ വസിക്കുന്ന ഇൻഡ്യാക്കുറൈപ്പറിയുള്ള വിവരങ്ങൾ ഞാൻ ആഫീസിൽനിന്നും കരസ്ഥമാക്കി. അക്കൂട്ടത്തിൽ പരിചയപ്പെട്ടയാളാണ് മി. സുന്ദരേശൻ. മി. സ്റ്റാൻഡുമായി സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുവേ ഒരു കറുത്ത മനുഷ്യൻ അവിടെയെത്തി. അവിടെലോക യുവജനസംഘടനയുടെ ചൊടിചൊടിപ്പുള്ള സെക്രട്ടറി കൃഷ്ണസ്വാമിയാണ്. കാലിഫോർണിയായിൽനിന്നും അന്നവിടെയെത്തിയ കൃഷ്ണസ്വാമി ഉത്തരധ്രുവംവഴി നേരേ ജപ്പാനിലേക്കു പോവുകയാണ്. ലോകം ചുറ്റുന്നത് കൃഷ്ണസ്വാമിക്കു പുത്തരിയല്ല. വീണ്ടും എവിടെയെങ്കിലും സന്ധിക്കാമെന്നുള്ള വാഗ്ദാനത്തോടെ കൃഷ്ണസ്വാമിയും പിരിഞ്ഞു.

തലയെടുപ്പുള്ള ഒരു ചെറുപ്പക്കാരൻ കോപ്പനേഗ

നിൽ താമസമുണ്ട്. ബാഗാളിയാർ അജയമഹലനോ ബിഷ്. കഴിഞ്ഞ ആറു കൊല്ലമായി സ്ഥിരതാമസക്കാരനാണ് അജയൻ. സോഷ്യൽസയൻസിൽ ബിരുദം നേടാൻ പോയ ആ വിദ്യാർത്ഥി പിന്നെ ഇൻഡ്യയിലേക്കു മടങ്ങിയില്ല. ഡാനിഷ്ജനത ഈ യുവാവിനെ അതിരറ്റു സ്നേഹിക്കുന്നുണ്ട്. “നിങ്ങളുടെ അനുഭോഗസ്ഥ അംബാസഡറാണ് അജയൻ” എന്ന് ഒരു പത്രപ്രവർത്തകനും എന്നോടു പറയുകയുണ്ടായി. നാർവീജിയൻ, ഡാനിഷ്, സ്പീഡിഷ് എന്നീ മൂന്നു ഭാഷകളിലും ഒന്നുപോലെ വൈദഗ്ദ്ധ്യം നേടിയ അജയൻ ഇൻഡ്യയെപ്പറ്റി ധാരാളം ലേഖനങ്ങൾ പത്രങ്ങളിൽ എഴുതുന്നുണ്ട്. റേഡിയോയും ടെലിവിഷനുംവഴി അജയന്റെ ശബ്ദവും രൂപവും വലിയ ഒരു വിഭാഗം ആസ്വദിക്കുന്നുമുണ്ട്. ഇതിനെല്ലാം കഴിവുള്ള ഏക ഭാരതീയനത്രേ അജയൻ.

ഈ യുവാവ് ഗ്രാമീണരുടെ നിത്യസഹചാരിയായി ഗ്രാമപ്രദേശങ്ങളിൽ പ്രസംഗങ്ങൾ നടത്താറുണ്ട്. ഭാരതസംസ്കാരവും നമ്മുടെ പാരമ്പര്യവും നേട്ടങ്ങളുമൊക്കെയാണു വിഷയങ്ങൾ. ഇങ്ങനെയുള്ള ഒരു യോഗത്തിൽ ഞാനും സംബന്ധിച്ചു. ഇൻഡ്യയെപ്പറ്റി രണ്ടുവാക്കു പറയുന്നതിൽനിന്നും ഒഴിഞ്ഞുമാറാനും തരപ്പെട്ടില്ല. ഒന്നരണ്ടുമാസം അവിടെ താമസിച്ചിട്ടു മടങ്ങിയാൽ മതിയെന്ന് ആത്മാർത്ഥനീറഞ്ഞ ഗ്രാമീണർ എന്നോടാവശ്യപ്പെട്ടു. എന്റെ എല്ലാ ആവശ്യങ്ങളും നിറവേറ്റിക്കൊള്ളാമെന്നും കമ്പനിക്കാരിൽനിന്നും പ്രത്യേകാനുവാദംപോലും വാങ്ങിക്കൊള്ളാമെന്നും അവർ ശഠിച്ചു. ഇനിയൊരവസരത്തിൽ ആതിഥ്യം സ്വീകരിച്ചുകൊള്ളാമെന്നു വാഗ്ദാനത്തോടെയാണു ഞാൻ യാത്രപറഞ്ഞത്.

മൂന്നുനാലു രാത്രികൾ ഞാനും അജയനുമായി ഉറങ്ങാ

തെ കഴിച്ചുകൂട്ടി. ഞങ്ങളുടെ 'നിശാക്ലബ്ബ്' അജയന്റെ ഭവനമായിരുന്നു. നെഹ്റുവുമായി താൻ നടത്തിയ സംഭാഷണത്തെപ്പറ്റിയും പണ്ഡിറ്റ്ജി നല്ലന്ന പാരിതോഷികത്തെപ്പറ്റിയും മറ്റും അഭിമാനത്തോടെ ആ യുവാവ് പറയുകയുണ്ടായി. ഇൻഡ്യൻ പ്രതിപുരുഷാലയത്തിൽ ജോലിക്കു ചേരാനുള്ള ക്ഷണം പലയവസരത്തിലും നന്ദിപൂർവ്വം തിരസ്കരിക്കുകയാണ് അജയൻ ചെയ്തത്. സ്വാതന്ത്ര്യപ്രേമം ഒന്നു മാത്രമാണ് അതിന്റെ കാരണം. ആ ജോലിയിലുമുപരിയായ സ്ഥാനത്തിനഹ്നാണ് വംശഭേദസന്താനമായ അജയമഹലനോബിഷ്.

ക്രിസ്ത്യൻ പൗതാമന്റേയും അലക്സാണ്ടർ റിയാരാജത്തിയുടേയും പിന്തുടർച്ചാവകാശികളാണ് ഡെന്മാർക്കിലെ രാജകുടുംബം. മക്കത്തായംതന്നെയാണവിടെ നിലവിലിരിക്കുന്നത്. ലൂതറൻ ചർച്ചിൽപ്പെട്ടതായിരിക്കണം രാജാവെന്നു നിബ്ബന്ധമാണ്. ഭരണഘടനയുടെപേരിൽ സത്യവാചകം ചൊല്ലിയാണ് രാജാവ് അധികാരമേല്ക്കുന്നത്. വളരെ പരിമിതമായ അധികാരമേയുള്ള രാജാവിന്. എന്നാൽ രാജകീയാധിപന്മാർ കടിഞ്ഞാണില്ലാത്തതാണ്. ഇൻഡ്യൻ ഗവണ്മെന്റജനറലായിരുന്ന ലാർഡ്മൗണ്ട് ബാററന്റെ സഹോദരിയെയാണ് ഇപ്പോഴത്തെ രാജാവ് കല്യാണം കഴിച്ചിരിക്കുന്നത്. പാർലമെൻറ് പാസ്സാക്കുന്ന ബില്ലുകൾക്കു 30 ദിവസത്തിനകം രാജാവിന്റെ അംഗീകാരം ലഭിച്ചെങ്കിൽ മാത്രമേ നിയമസാധുത്വം ലഭിക്കുന്നുള്ളൂ. അതുകൊണ്ട് ഒരു മാസത്തിനുമേലിൽ അനുമതി തടഞ്ഞുവയ്ക്കാനും നിവൃത്തിയില്ല. ഇതു കൂടാതെ മൂന്നിലൊരുഭാഗം പാർലമെൻറ് മെമ്പറന്മാർ ആവശ്യപ്പെടുന്നപക്ഷം ഏതു ബില്ലും ജനഹിതത്തിനു വിധേയപ്പെടുത്താനും അവിടെ നിയമമുണ്ട്.

ജഡീഷ്യറിക്ക് എക്സിക്യൂട്ടീവുമായി ബന്ധമില്ല. ഒരു കോടതിവിധിപ്രകാരം മാത്രമേ ജഡ്ജിമാരെ ഡിസ്മിസ് ചെയ്യാൻ തരപ്പെടുകയുള്ളൂ. കോടതിതീരുമാനത്തെ പൊതുജനബോധ്യത്തിനുവേണ്ടി പരസ്യപ്പെടുത്തുകയും വേണം.

179 അംഗങ്ങളാണു പാർലമെൻറിലുള്ളത്. ഒരു എം. പി-ക്ക് പ്രതിവർഷം 16,000 ക്രോണർ ശമ്പളമായും 10,000 ക്രോണർവരെ അലവൻസായും വാങ്ങാവുന്നതാണ്. ജീവിതനിലവാരസൂചികയനുസരിച്ച് ഈ തുകകൂടുകയോ കുറയുകയോ ചെയ്യുന്നു. നാലുകൊല്ലത്തേക്കു വേണ്ടിയാണു തെരഞ്ഞെടുപ്പു നടത്തുന്നതെങ്കിലും പ്രസ്തുത കാലഘട്ടത്തിനിടയ്ക്ക് എപ്പോൾ വേണമെങ്കിലും ഒരു പൊതുതെരഞ്ഞെടുപ്പു പ്രഖ്യാപിക്കുന്നതിനു രാജാവിനു ധികാരമുണ്ട്.

1953-ൽ നടപ്പാക്കിയ ഒരു നിയമമനുസരിച്ച് 'പാർലമെൻററികമ്മീഷണർ ഫോർ സിവിൽ ആൻഡ് മിലിട്ടറി ഗവണ്മെൻറ് അഡ്മിനിസ്ട്രേഷൻ' എന്ന ഒരു പുതിയ തസ്തിക സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഈ ഉദ്യോഗസ്ഥൻറെ അധികാരപരിധിയിൽനിന്നും പ്രധാനമന്ത്രിക്കു പോലും ഒഴിഞ്ഞുമാറാൻ തരപ്പെടുകയില്ല. ഏതൊരു പൗരൻറെയും ആവലാതി കമ്മീഷണർ സ്വീകരിക്കുന്നു, അന്വേഷിക്കുന്നു, കുറുകാരനാണെങ്കിൽ മന്ത്രിയായാൽത്തന്നെയും ശിക്ഷിക്കപ്പെടുന്നു. കോർട്ട് ഓഫ് എൻക്വയറി നടപ്പാക്കാനും അദ്ദേഹത്തിനുധികാരമുണ്ട്. ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞാൽ ന്യായദീക്ഷിതരല്ലാത്ത ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ തലയ്ക്കുകളിൽ തൂങ്ങുന്ന വാളാണ് ഈ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ. പാർലമെൻററാണു കമ്മീഷണറെ നിയമിക്കുന്നത്. പാർലമെൻററൻറെ ഇഷ്ടമുള്ളിടത്തോളം കാലം ആ നിയമനം

നിലവിലിരിക്കുകയും ചെയ്യും. ഭൂരിപക്ഷപ്രകാരം ഒരു നിയമനം കഴിഞ്ഞാൽ ആ വ്യക്തിയെ പിരിച്ചയത്ക്കാൻ മുമ്പിൽ രണ്ടുഭാഗത്തിന്റെ വോട്ടുകൊണ്ടേ തരപ്പെടുകയുള്ളൂ.

ഡെന്മാർക്കിലെ വിദ്യാഭ്യാസം, സാമൂഹ്യസ്ഥിതി മുതലായ പലതും പ്രതിപാദ്യവിഷയങ്ങളാണ്. സ്വീഡനിലേയും നാർവേയിലേയും സ്ഥിതികൾ ഏകദേശം ഡെന്മാർക്കിലേതുപോലെയായതുകൊണ്ട് ആ രാജ്യങ്ങളെ പരാമർശിക്കുമ്പോൾ പ്രസ്തുത കാര്യങ്ങളും വിവരിച്ചുകൊള്ളാം.

കസ്തൂപ്പ് വിമാനത്താവളത്തിൽവെച്ചു ഞാൻ അജയനോടു യാത്രപറഞ്ഞു. ലണ്ടനിൽനിന്നും മടങ്ങുമ്പോൾ വീണ്ടും കോപ്പനേഗൻവഴി യാത്രചെയ്യാമെന്നും തദ്വസരത്തിൽ ഒന്നുകൂടി സന്ധിക്കാമെന്നുമായിരുന്നു ഞങ്ങളുടെ തീരുമാനം. അങ്ങനെ എന്റെ ഒരാഴ്ച ഡെന്മാർക്കിൽ കൂടി കഴിഞ്ഞുപോയി.

ആറു്

കേൾവികേട്ട കോപ്പനേഗനിൽനിന്നും സ്വീഡനിലെ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് കേന്ദ്രമായ ഗോദൻബർഗിലേക്കായിരുന്നു എന്റെ അടുത്തയാത്ര. അതിരാവിലെ വിമാനത്താവളത്തിലേക്കു പോകാൻ ഇറങ്ങിയപ്പോൾ നിരത്തുകൾ ഒരടിപ്പൊക്കത്തിൽ മഞ്ഞുമൂടിക്കിടക്കുന്നതായി കാണപ്പെട്ടു. ശീതകാലത്തെ മഞ്ഞുമഴ അന്നാണു ഡെന്മാർക്കിൽ വെച്ചു ചുരുട്ടി; മഞ്ഞു പെയ്തുകഴിഞ്ഞാൽ തണുപ്പിന്റെ കാഠിന്യം കുറഞ്ഞുകിട്ടും. രാജ്യവാസികൾക്കാകമാനം പ്രിയമായ അന്നത്തെ സൂര്യോദയം നൂറുകണക്കിനു ബാലികാബാലന്മാരുടെ മഞ്ഞിന്മേലുള്ള ലീലാവിനോദത്തെ ശോഭാ

യമാനമാക്കി. അതു നയനാഭിരാമമാനു ഒരു കാഴ്ചയായിരുന്നു. പിഞ്ചുപൈതങ്ങളുടെ ചെമ്പൻമുടിയിൽ രസബിന്ദുക്കൾപോലെ തന്തിക്കളിക്കുന്നു മഞ്ഞുതുള്ളികൾ. യാതൊരു ലഗാനമില്ലാതെ അവർ ശീതാനിലനിൽ തുള്ളിച്ചാടി. വിമാനസങ്കേതത്തിലുള്ള മഞ്ഞുകട്ടകൾ യന്ത്രസഹായത്തോടെ മാറിക്കൊണ്ടേയിരുന്നു. ഞങ്ങളുടെ വിമാനത്തിന്റെ നാലെൻജിനുകളും കുറഞ്ഞിരുന്നതോടൊപ്പം സ്റ്റേറ്റ്മാന്റിന്റെ നാടായ ഡെന്മാർക്കിന്റെയും ഡാനിഷ് ജനതയുടെയും പ്രിയപ്പെട്ട അജയന്റെയും മധുരസ്സരണകൾ എന്റെ ഹൃദയാന്തരത്തിലും ചുറ്റിക്കൊണ്ടിരുന്നു. മഞ്ഞുമുടിയ നാട്ടിൽനിന്നും മേഘപടലങ്ങളിലേക്കുയർന്നു വിമാനം ഒരു മണിക്കൂറിനുള്ളിൽ ഗോദൻബർഗ് പട്ടണത്തിൽ എത്തിച്ചേർന്നു.

ഒരൊന്നാംതരം ചെറിയ പട്ടണം. മാർബിൾത്തളികകൾപോലുള്ള പാതകൾ. അവിടത്തെ ശുചിത്വം കണ്ടപ്പോൾ എന്റെ ഓർമ്മകൊച്ചിയിലെ കാഴ്ചയെ താർക്കുവേഗത്തിൽ ഒന്നു ദൾിച്ചു. തൊഴിലാളിസങ്കേതമായിട്ടുപോലും മലിനതയുടെ ലവലേശംകാണാൻ വിഷമം. ചൈനയിൽ ഈച്ചകളില്ലെന്നു കേട്ടിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ഗോദൻബർഗിൽ ഈച്ചയെ കാണാൻ എനിക്കു കഴിഞ്ഞില്ല.

വലിയ വളച്ചുയര പ്രാപിക്കാത്ത സംഘടനയാണു സപീഡനിലെ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടി. മോസ്കോ നേതൃത്വംകൊടുക്കുന്ന കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് ഇന്റർനാഷണലിന്റെ വക്താക്കൾക്കു റാൻമുട്ടുന്ന നേതാക്കന്മാരാണ് വിടയുള്ളതെന്നു ബാംബെയിൽ എന്നോടൊപ്പം ജോലിചെയ്തിരുന്ന യാളും ഇപ്പോൾ ഗോദൻബർഗിൽ സ്ഥിരതാമസക്കാരനായ മി. അൻഡേഴ്സൺ പറയുകയുണ്ടായി. പരമാർത്ഥ

മെന്തായാലും സ്വീഡിഷ് ഗവണ്മെൻറിന്റെ ധാരണയും ഇതിൽനിന്നു ഭിന്നമല്ലെന്നു സ്റ്റോക്ക്ഹോമിൽ വെച്ച് എനിക്കറിയാൻ കഴിഞ്ഞു.

തുടർച്ചയായുള്ള കഴിഞ്ഞ മൂന്നു തെരഞ്ഞെടുപ്പുകളിലും വെറും അഞ്ചുശതമാനം വോട്ടുകൾ മാത്രമേ അവർക്കു ലഭിച്ചിട്ടുള്ളൂ. എന്നാലും ചട്ടക്കൂട്ടിനു ഭദ്രതയും അച്ചടക്കവും കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ നേട്ടങ്ങളത്രേ! പ്രധാനപ്പെട്ട മൂന്നു ദിനപ്പത്രങ്ങൾ അവർ സ്വീഡനിൽ നടത്തുന്നുണ്ട്. 'നോർക്കൻഡ് ഫ്ളാമൻ', 'നെഗാഡ്', 'ആർബടാർട്ടി നിംഗൽ' എന്നിവയാണു പത്രങ്ങൾ. കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് കോട്ടയായ ഗോദൻബർഗിൽ വെച്ച് സ്വീഡനിലെ രാഷ്ട്രീയാന്തരീക്ഷം എനിക്കു മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞു.

സോഷ്യൽ ഡെമോക്രാറ്റിക് ലേബർ, ലിബറൽ, ഫാർമേഴ്സ്, കൺസർവേറ്റീവ്, കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് എന്നീ അഞ്ചു രാഷ്ട്രീയപാർട്ടികളാണു സ്വീഡനിലുള്ളത്. ആരാജ്യത്തെ സാമ്പത്തികനിലയുടെ ഭാവഭേദങ്ങൾ എല്ലാ പാർട്ടിപ്രവർത്തനങ്ങളിലും തെളിഞ്ഞു കാണുന്നുണ്ടത്രേ! സാമ്പത്തികോന്നമനത്തിനും, സാമൂഹ്യക്ഷേമത്തിനുംവേണ്ടി പ്രചരണം നടത്തുകയെന്നുള്ളതത്രേ ഓരോ പാർട്ടിയുടേയും ആദർശം. വിഭിന്നമാറ്റങ്ങൾ ഉദ്ദേശശുദ്ധിക്ക് അവലംബിക്കുന്നുവെന്നു മാത്രം.

ദേശീയസംഘടനകൾ രാഷ്ട്രീയപാർട്ടികളേക്കാൾ അവിടെ ബഹുമാനിക്കപ്പെടുന്നു. കൃഷിക്കാരുടെ സംഘടന, മാസുഗവളക്കാരുടെ സംഘടന, കേന്ദ്ര തൊഴിലാളിസംഘടന, ക്ലാർക്കന്മാരുടെ സംഘടന എന്നിവകളെയും നാലും അഞ്ചും ലക്ഷം ജനങ്ങളെ വീതം പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നു. പ്രസ്തുത സംഘടനകൾക്ക് അതിന്റേതായ രാഷ്ട്രീയമില്ലെങ്കിലും അതാതു തൊഴിലിന്റെ തത്വസംഹിത

യോട്ട യോജിക്കുന്ന പാർട്ടികൾക്കുവേണ്ടിയായിരിക്കും ഭൂരിപക്ഷം അംഗങ്ങളും വോട്ടുചെയ്യുക.

ഒരു തെരഞ്ഞെടുപ്പു കഴിഞ്ഞാൽ അടുത്തതുവരെ ഭരണകക്ഷിക്കു ചെയ്യാവുന്നത്ര സഹായസഹകരണങ്ങൾ നല്കുകയെന്നതാണ് ജനങ്ങളുടെ നിലപാട്. മന്ത്രിസഭയെ ശ്യാസംമുട്ടിക്കുന്ന ചെയ്തികളിൽ പ്രതിപക്ഷം വിശ്വസിക്കുന്നില്ല. സ്വീഡനിൽ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടി പോലും ഈ വിഷയത്തിൽ പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധ ചെലുത്തുന്നുണ്ട്. ജനങ്ങൾ രാഷ്ട്രീയം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നത് തെരഞ്ഞെടുപ്പിന് ഒരാഴ്ചയ്ക്കുമുമ്പുതൽ ഫലപ്രഖ്യാപന സമയംവരെ മാത്രമായിരിക്കും. മന്ത്രിസഭാരൂപീകരണം കഴിഞ്ഞാൽ ഭരണകക്ഷിയും പ്രതിപക്ഷനേതാക്കന്മാരും തമ്മിൽ കൈകാര്യം ചെയ്യേണ്ടതാണ് രാഷ്ട്രീയമെന്നും അവർ പൂർണ്ണമായി വിശ്വസിക്കുന്നു.

ഭരണഘടനയനുസരിച്ചു ചില നിശ്ചിതനിബന്ധനകൾ എല്ലാ രാഷ്ട്രീയപാർട്ടികളേയും ബാധിക്കുന്നുണ്ട്. ഒന്നാമതായി ജനാധിപത്യത്തിൽ വിശ്വസിക്കുന്നതായിരിക്കണം പാർട്ടി. പാർട്ടിയംഗങ്ങളായിരിക്കണം നേതാവിനെ തെരഞ്ഞെടുക്കേണ്ടത്. അല്ലാതെ ഏകപുത്രാധിപത്യം സാദ്ധ്യമല്ല. പാർട്ടിയുടെ പ്രവർത്തനപഥം ആസൂത്രണം ചെയ്യാനുള്ള എല്ലാ അധികാരവും അംഗങ്ങളിൽ നിക്ഷിപ്തമായിരിക്കണം. തെരഞ്ഞെടുപ്പിൽ സ്ഥാനാർത്ഥികളെ നിർത്തുന്നതു മെമ്പറന്മാരുടെ ഭൂരിപക്ഷത്തോടുകൂടിയിരിക്കണമെന്നുള്ള പുരോഗമനപരമായ ഒരു നിയമം വളരെ പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്നു. ഇത്രയും നിയമങ്ങൾക്കു വിധേയമായ ഒരു രാഷ്ട്രീയസംഘടനയ്ക്ക് അവിടെ പ്രവർത്തനസാധ്യതയുണ്ട്.

ഇതിനു പകരമെന്നോണം, സംഘടിക്കാനുള്ള അധികാരം, പ്രസംഗസ്വാതന്ത്ര്യം, പത്രസ്വാതന്ത്ര്യം എന്നിവ കടിഞ്ഞാണില്ലാതെ എല്ലാ പാർട്ടികൾക്കും ലഭ്യമാകുന്നുണ്ട്. കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയൊഴിച്ചു മറ്റെല്ലാ സംഘടനകളും ജനാധിപത്യവിശ്വാസികളാണെന്നു പറയുന്നതിനനുസരിച്ചു പ്രവൃത്തിയിലും കാണിക്കുന്നുണ്ടെന്നത്രേ പൊതുജനാഭിപ്രായം. ചുരുക്കത്തിൽ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് കാരെ സംശയാസ്വദമായ രീതിയിലാണു സ്വീഡിഷ് ജനത വീക്ഷിക്കുന്നതെന്നു കരുതുന്നതിൽ തെറ്റില്ല.

ഭരണഘടനയുടെ നാനാവശങ്ങളെയും പരാമർശിക്കാനല്ല ഞാനിവിടെ മുതിരുന്നത്. ഒരു പ്രത്യേക വകുപ്പ് എടുത്തു പറയാതെ ഗത്യന്തരവുമില്ല. സാധാരണഗതിയിൽ ബില്ലുകൾ പാസ്സാക്കി പ്രവൃത്തിപഥത്തിൽ കൊണ്ടുവരാനുള്ള അധികാരം ഭരണകക്ഷിക്കുണ്ടെന്നിരിക്കെ പൊതുജനങ്ങളെ സാരമായി ബാധിക്കുന്ന ഒരു കാര്യമാണെങ്കിൽ റെഫറണ്ടം നടത്താനുള്ള ഉപാധി ഭരണഘടനയിലുണ്ട്. എന്നാൽ ജനവിതത്തിനുശേഷം മറ്റേതൊരു ബില്ലിനേയുംപോലെ ആ ബില്ലും പാർലമെന്റ് ചർച്ച ചെയ്തു പാസ്സാക്കുകയാണു പതിവ്. പക്ഷേ, റെഫറണ്ടത്തിൽ കൂടി ഭൂരിപക്ഷം ലഭിച്ച ബില്ലിനെതിരായി ഭരണകക്ഷിയോ പ്രതിപക്ഷമോ ശബ്ദമുയർത്തുകയില്ല.

1922-ൽ സ്വീഡനിൽ ഒരു റെഫറണ്ടം നടക്കുകയുണ്ടായി, മദ്യവഞ്ജനത്തെപ്പറ്റി. ബഹുഭൂരിപക്ഷത്തോടെ ജനങ്ങൾ വിധിയെഴുതി മദ്യവഞ്ജനം ആവശ്യമില്ലെന്ന്. മദ്യവഞ്ജനപദ്ധതി അവിടങ്ങനെ പൊളിഞ്ഞു. അതിനുശേഷം മറ്റൊരു റെഫറണ്ടം നടന്നത് 1955-ൽ മാത്രമാണ്. ഇൻഡ്യയിലാണെങ്കിൽ മാസംതോറും ഓരോ റെഫറണ്ടം നടത്തേണ്ടിവരുമെന്നു വിമർശകന്മാർ വിഭാ

വനം ചെയ്യുന്നതിൽ അനുഭവം വെച്ചുകൊണ്ടു കുറപ്പെടു
ത്താനും സാധ്യമല്ലല്ലോ!

‘സോഷ്യൽ ഡെമോക്രാറ്റ് ലേബറിന്റെ നേതാ
വായ ടഗേ എർലാണ്ടർ എന്ന മഹാനാണ് കഴിഞ്ഞ പ
ത്തുണ്ടു കൊല്ലമായി പ്രധാനമന്ത്രിപദം അലങ്കരിക്കുന്നത്.
രാജ്യമൊട്ടാകെ ബഹുമാനിക്കപ്പെടുന്ന വ്യക്തിയാണ
ദ്ദേഹം. ജവഹർലാൽ നെഹ്റുവിന്റെ സ്വീഡൻസന്ദ
ർശനവേളയിൽ ഒരു സ്വീകരണമദ്ധ്യേ ഫലിതരൂപ
ത്തിൽ പണ്ഡിറ്റ് ജി പറഞ്ഞു: “ഒരു കാര്യത്തിൽ സ്വീ
ഡനും ഇൻഡ്യയും വളരെ മമതയിലാണ്. പ്രധാനമന്ത്രി
മാരെ കൂടെക്കൂടെ വലിച്ചെറിയുന്ന സ്വഭാവക്കാരല്ലാ അ
വർ.” രാജാവും രാജ്ഞിയും രാജകുടുംബാംഗങ്ങളും പ്ര
ധാനമന്ത്രി എർലാണ്ടറുമെല്ലാം സന്നിഹിതരായിരുന്ന ആ
മഹാസദസ്സ് ഗഹനമായ പ്രസ്തുത ഫലിതത്തിൽ കര
ഘോഷത്തോടെ രണ്ടു നിമിഷനേരം പൊട്ടിച്ചിരിച്ചു
പോയത്രേ!

ഏഴ്

ഗോദൻബർഗിലെ ഒരുദിവസത്തെ താമസം ഉല്ലാസ
പ്രദമായിരുന്നു. ഇൻഡ്യയിലെ, വിശേഷിച്ചു കേരളത്തി
ലെ സ്ഥിതിഗതികളറിയാൻ പലരും അത്യാസക്തി പ്രദ
ശ്ചിപ്പിച്ചു. പണ്ഡിറ്റ് നെഹ്റുവിന്റെയോ, ശങ്കരൻനമ്പൂ
രിപ്പാടിന്റെയോ, പ്രസ്കാൺഫറൻസിൽ പത്രപ്രതിനി
ധികൾ തള്ളിക്കയറിചോദ്യങ്ങൾ ചോദിക്കുന്നതുപോലെ
യാണ് ഒരാളുടെ സംശയത്തിനു മറുപടി പറയുന്നതിനു
മുമ്പു മറെറാരാളുടെ ചോദ്യം. കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് മന്ത്രിസഭയുടെ
നേട്ടങ്ങൾ വിശദമായിട്ടറിയാൻ പല തൊഴിലാളികളും

അക്ഷമരായി എന്ന ബുദ്ധിമുട്ടിച്ചു. വൈകിട്ട് അഞ്ചു മണിയോടെ ഞങ്ങൾ പത്തുപതിനഞ്ചുപേർ അത്താഴത്തിനിരുന്നിട്ടു വെളുപ്പിന് 3 മണിക്കമാത്രമാണു ശാപ്പാട്ടുകഴിഞ്ഞതെന്നു പറഞ്ഞാൽ ആരങ്കിലും വിശ്വസിക്കുമോ? എന്നാൽ അതാണവിടത്തെ പതിവ്. കുടിയും തീറ്റിയും നടക്കുന്നതിനിടയിലാണു ലോകകാര്യങ്ങൾ ചർച്ചചെയ്യുക. അങ്ങനെ ആ രാത്രിയിൽ ഞാൻ വല്ലാതെ വിഷമിച്ചുപോയി.

സ്വീഡനിലെ ജീവിതനിലവാരം വളരെ ഉയർന്നതാണ്. പട്ടിണി മാറ്റാനല്ല അവർ ആഹാരം കഴിക്കുന്നത്, പിന്നെയോ സുഖിച്ചു ആരോഗ്യത്തോടെ ജീവിക്കാൻ. പത്തുപതിനഞ്ചുരൂപാ ചെലവഴിക്കാതെ സ്റ്റോക്ക്ഹോമിലും ഗോദൻബർഗിലും ഒരുനേരത്തെ ആഹാരം ലഭിക്കുകയില്ല. പണം വാങ്ങുന്നതിൽ പരിഭവിക്കേണ്ട. അത്രയ്ക്കു പോഷകാംശമുള്ള വിഭവങ്ങളാണു കിട്ടുക. അതവിടെ നിർബന്ധവുമാണ്. ജീവിതനിലവാരം ഉയർന്നതാണു കാരണം. അല്ലാതെ വിലവർദ്ധനവാണെന്നു തെറ്റിദ്ധരിക്കരുത്. യുദ്ധകാലത്തിനുമുമ്പുള്ളതിൽനിന്നു വെറും 40 ശതമാനമാത്രമാണ് അവിടത്തെ വിലവർദ്ധനവെന്നിരിക്കെ ഇന്ത്യയിൽ അത് ഏകദേശം 300 ശതമാനത്തിൽക്കുവീഞ്ഞുനില്ക്കുകയാണ്. ബാംബെസിറ്റിയിലാണെങ്കിൽ 400 ശതമാനംവരെ എത്തിയിട്ടുണ്ടു്.

നേരേമറിച്ചു രണ്ടുമൂന്നു രൂപാകൊണ്ടു ലണ്ടനിൽ ഒരു നേരം സുഖമായി ശാപ്പാട്ടുകഴിക്കാം. ബാംബെയിൽ പോലും രണ്ടുരൂപാകൊണ്ടു തരപ്പെട്ടില്ലെന്നുവരാം. സ്വീഡന്റെയും ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെയും ഇന്നത്തെ നിലയുടെ അന്തരമാണ് ഇതിൽനിന്നും മനസ്സിലാക്കുന്നത്. കാളണികൾ കൈവിട്ടുപോയ ക്ഷീണം ഗ്രോബ്രിട്ടനിൽ പൊതുവേ

ബാധിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിലുമുപരിയായി കാമൺവെൽത്ത് രാജ്യങ്ങളിൽനിന്നുള്ള കടിഞ്ഞാണില്ലാത്ത തളളിക്കയററവും. തൊഴിലില്ലായ്മ ഇംഗ്ലണ്ടിൽ വളരെ വർദ്ധിച്ചുപോയി. തൊഴിലില്ലാത്ത പല ഇൻഡ്യാക്കാരേയും എനിക്കവിടെ കാണാൻ കഴിഞ്ഞു.

ഗോദൻബർഗിൽ വെച്ചു രണ്ടിൻഡ്യാക്കാരെപ്പറ്റിയാണു കൂടുതൽ കേൾക്കാൻ സാധിച്ചത്. ഒന്നു പണ്ഡിറ്റ് സുന്ദർദാസ്, അടുത്തതു മുൻനിയമമന്ത്രി വി. ആർ. കൃഷ്ണയ്യർ. “അയ്യർ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് മന്ത്രിയാണെങ്കിൽ നിങ്ങളുടെ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാരും ഞങ്ങളുടെ സഖാക്കളുമായി വലിയ വ്യത്യാസമുണ്ട്” എന്നാണു കമ്മ്യൂണിസ്റ്റേതരസംഘടനയിലെ ഒരു തൊഴിലാളി എന്നോടു പറഞ്ഞത്. പണ്ഡിറ്റ് നെഹ്റുവിന്റെ ആരാധകനാണു കൃഷ്ണയ്യർ എന്ന ബോധമാണവർക്കുള്ളത്. എങ്ങനയാണെന്നോ ആ ധാരണ പരന്നത്. ഗ്രൂപ്പ് മീറ്റിംഗുകളിലാകട്ടെ, പ്രസംഗവേദിയിലാകട്ടെ, കുറഞ്ഞതു പതിനഞ്ചുമിനിറ്റുനേരമെങ്കിലും നെഹ്റുവിനെ പുകഴ്ക്കാതെ സ്റ്റോക്ക് ഹോമിൽ വെച്ചു കൃഷ്ണയ്യർ പ്രസംഗം നടത്തിയിട്ടില്ല. അതേപ്പറ്റിയുള്ള കൂടുതൽ വിവരങ്ങൾ ഇനിയൊരവസരത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചുകൊള്ളാം.

ഗോദൻബർഗിലെ തുറമുഖം ആകർഷണീയമാണ്. കപ്പൽനിർമ്മാണകേന്ദ്രം ലോകപ്രസിദ്ധവുമാണ്. പ്രതിമാസം രണ്ടു കപ്പലുകളെങ്കിലും ഇൻഡ്യയിൽനിന്നും ആ തുറമുഖത്തടുക്കുന്നുണ്ട്. വ്യാവസായികമായി സ്വീഡനിലെ ഏറ്റവും പ്രാധാന്യമുള്ള പട്ടണമാണിത്. ഭൂരിപക്ഷവും തൊഴിലാളികളാണെങ്കിലും ശാന്തജീവിതം മുന്നേറുന്ന ആ നഗരത്തിൽ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് കാർ താവളമുറപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതിന്റെ അന്തരാർത്ഥം സ്വീഡനിൽ പരസ്യമായ രഹസ്യമായിരിക്കുകയാണ്. ജനനിബിഡമായ തുറകാണ്ടു

വെറും സുഖലോലുപന്മാർക്കു പററിയ അന്തരീക്ഷമല്ലവിടെ. തൊഴിലാളികേന്ദ്രമായതിനാൽ പാർട്ടിക്കു വളരാനുള്ള സാഹചര്യം കൂടുതലുണ്ടുതാനും.

അതിഥിസൽക്കാരംകൊണ്ടു പൊരുതിമുട്ടിയ ഞാൻ അടുത്തദിവസം ഉച്ചയോടെ സ്റ്റോക്ക്ഹോമിലേക്കു വിമാനം കയറി. മഞ്ഞിന്റെ വികൃതികൾ അലതല്ലുന്ന സ്കാൻഡിനേവിയൻ രാജ്യങ്ങളിൽകൂടി വിമാനയാത്ര തണുപ്പുകാലങ്ങളിൽ അത്ര സുഗമമല്ല. എങ്കിലും വൈമാനികർ പ്രത്യേകം പരിശീലിപ്പിക്കപ്പെട്ടവരായതുകൊണ്ടു കാർമ്മേഘങ്ങളുടെ ഘോരാട്ടഹാസങ്ങളിലൂടെയും പ്രകൃതിസൗന്ദര്യം ആസ്വദിക്കുവാൻ നാം തയാറാകുന്നു. വിശിഷ്യ, വിമാനോദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ വിനയഭാവവും യാത്രക്കാരുടെ സംരൂപിക്കുവേണ്ടിയുള്ള പെരുമാറ്റവും ആകാശത്തിന്റെ പേക്കുത്തിൽനിന്നും നമ്മെ ഒറ്റതിരിക്കുകയാണ്. ഓരോ കമ്പനിക്കാരും അവരവരുടെ സർ്വീസിന്റെ സുഖസൗകര്യങ്ങൾ വർദ്ധിപ്പിക്കുവാനും തദ്പാരായാത്രക്കാരുടെ പ്രീതി സമ്പാദിക്കുവാനുംവേണ്ടി ബദ്ധപ്പെടുന്നവരാണെന്ന് അനുഭവസ്ഥന്മാർക്കറിയാൻ കഴിയുന്നു. ഇക്കാരണംകൊണ്ടുതന്നെ ദേശീയമോ, രാഷ്ട്രീയമോ ആയ പരിഗണനയേക്കാൾ ഒരു വ്യോമസഞ്ചാരിക്ക് സുഖസൗകര്യങ്ങൾ പരമാവധി ലഭിക്കുന്ന എയർലൈൻസിനോടാണിഷ്ടവും. നമ്മുടെ ദേശീയവിമാനകമ്പനിയായ എയർ ഇൻഡ്യാ ഇന്റർനാഷണൽ ഈ തുറയിൽ അത്യുന്നതമായ പദവിയാണു കരസ്ഥമാക്കിയിട്ടുള്ളതു്.

നാലഞ്ചുകൊല്ലത്തിനു മുമ്പാണെന്നു തോന്നുന്നു എയർഇൻഡ്യയെ താഴ്ന്നിരിക്കാട്ടു് പ്രൊഫസ്സർ മുണ്ടഗ്ലേറി എവിടെയോ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്നതു ഞാൻ വായി

ക്കുകയുണ്ടായി. കായ്കുഷമതയില്ലാത്ത സർപ്പിസാണതെന്ന ധാരണ പരത്താനായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശ്രമമെന്നും എനിക്കു തോന്നി. എൻജിൻതകരാറുകൊണ്ട് അല്പതാമസം നേരിട്ടുവസരത്തിലാണ് മുണ്ടശ്ശേരിമാസ്റ്റർ തട്ടിക്കയറിയതെന്നും തോന്നുന്നു. എയർഇൻഡ്യയുടെ പ്രശസ്തസേവനം മറ്റേതൊരു മികച്ച കമ്പനിയുടേതുമായി താരതമ്യപ്പെടുത്താൻ പര്യാപ്തമാണെന്നു നമ്മുടെ പ്രധാനമന്ത്രി ലോക്സഭയിൽ അഭിപ്രായപ്പെട്ടതിനു ബദലായിരിക്കണം പ്രസ്തുത കുറ്റാരോപണം. അതങ്ങനെ പോകട്ടെ. എന്നാൽ ഈയിടെ നമ്മുടെ മുൻമുഖ്യമന്ത്രി ഇ. എം. എസ്സിന്റെ മോസ്കോസന്ദർശനം കഴിഞ്ഞു മടക്കയാത്രയിൽ ഒരു ചെറിയ സംഭവമുണ്ടായത്രേ! അദ്ദേഹത്തിന് എയർ ഇൻഡ്യയുടെ കായ്കുത്തിൽ അത്ര തൃപ്തിപോരാ. റഷ്യൻസർപ്പിസിനേക്കാൾ സുഖസൗകര്യങ്ങൾ നിറഞ്ഞതാണു നമ്മുടേതെന്നു വിമാനോദ്യോഗസ്ഥന്മാരിലാരോതാൻറെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെടുത്തിയപ്പോൾ റഷ്യാക്കാക്ക് അവരുടെ സ്വന്തവിമാനമുണ്ടല്ലോ! നമുക്കുതില്ലല്ലോ എന്ന ചിന്തയായിരുന്നു മുഖ്യമന്ത്രിയിൽ കടന്നുകൂടിയത്. എല്ലാ പേക്കും വിമാനനിർമ്മാണം സാധ്യമായിരുന്നെങ്കിൽ നാലോ അഞ്ചോ രാജ്യക്കാരുടെ കത്തകയായി അതിന്നും പരിലസിക്കുമോ? ഇംഗ്ലണ്ട്, അമേരിക്ക, റഷ്യ, ഫ്രാൻസ് എന്നീനാലു രാജ്യങ്ങളിൽ ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കുന്ന വിമാനങ്ങളാണ് ലോകത്തുള്ള 365-ൽപരം വിമാനകമ്പനിക്കാർ ഉപയോഗിക്കുന്നത്. “അമേരിക്കൻ വിമാനങ്ങൾക്കു പകരം എയർഇൻഡ്യാ, റഷ്യൻവിമാനം ഉപയോഗിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ” എന്ന്, വക്രതയിൽക്കൂടി നമ്പൂരിപ്പാട് പ്രസ്താവിച്ചതാണെങ്കിൽ വിമാനവ്യവസായത്തിൽ രാഷ്ട്രീയത കുത്തിച്ചെടുത്തുന്നത് അപകടമാണെന്നേ ഓർമ്മ

പ്പെടുത്താനുള്ള. 'എയർഇൻഡ്യ' ഇൻഡ്യയുടെ സമ്പത്താണ്— അഭിമാനവും അന്തസ്സും വിദേശനാണ്യവുമുണ്ടാക്കുന്ന വിശിഷ്ടസമ്പത്താണ്. അതിൽ നാം സത്തുഷ്ടരാകേണ്ടതുമാണ്. സ്വയം വിമാനനിർമ്മാണം സാധ്യമാകുന്നതുവരെ അവർ ഏതു വിമാനമോ ഉപയോഗിച്ചുകൊള്ളട്ടെ. കഴിയെണ്ണണമോ, അപ്പംതിന്നാൽ പോരേ?

സ്റ്റോക്ക്ഹോമിലെ ബ്രോമാവിമാനത്താവളത്തിൽ ഞങ്ങൾ ചെന്നിറങ്ങി. ഒന്നാംകിടയിലുള്ള ഗ്രാൻഡ് ഹോട്ടലിലേക്കു ഞങ്ങളെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകാൻ ഒരാൾ തയ്യാറായി നിൽപ്പുണ്ടായിരുന്നു. കീഴ്ത്തല കോട്ടം തട്ടാത്തിടത്തോളം എത്ര സുഖകരമായ വാസവും അനിഷ്ടമാകുകയില്ലല്ലോ?

അനുഭവങ്ങളായിമാത്രം ധാരാളം എഴുതാനുണ്ട്. എന്നാൽ സ്വീഡൻപറ്റി പൊതുവിൽ ചില കാര്യങ്ങൾ പ്രസ്താവിക്കേണ്ടതാവശ്യവുമുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. അമേരിക്കൻ സാമ്പത്തികനിലയോടു് അടുത്തു വരുന്ന ഏക രാജ്യം ഇന്നു സ്വീഡൻ മാത്രമാണ്. സ്വീഡിഷ് ജനതയിലെ ഒരു വലിയ വിഭാഗം അമേരിക്കയിൽനിന്നും കുടിയറിപ്പാർത്തിട്ടുള്ളവരുടെ പിന്തുടർച്ചക്കാരാണെന്നു് പ്രസ്താവ്യമത്രേ!

എട്ട്

ഒന്നേമുക്കാൽ ലക്ഷത്തോളം ചതുരശ്രമൈൽ വിസ്തൃതിയുള്ള സ്വീഡൻറെ കൂടിയ നീളം 979 മൈലാണ്. വീതി 310 മൈലും. കടൽത്തീരം 4735 മൈൽ ചുറ്റളവിലുള്ളതുകൊണ്ടു സാമ്പത്തികപുരോഗതി എളുപ്പമാണെങ്കിലും രാജ്യരക്ഷ അത്ര സുഗമമാകാൻ തരമില്ലല്ലോ?

പക്ഷേ, തികച്ചും നിഷ്പക്ഷമായ രാജ്യമെന്ന നിലയ്ക്ക് വിദേശാക്രമണത്തെ ഭയപ്പെടുന്ന കൂട്ടത്തിലല്ല സ്വീഡൻ. തദ്പാരാ വിപുലമായ തീരദേശത്തിന്റെ സ്വതന്ത്രസിലമായ ഗുണഗണങ്ങളെ അങ്ങേയറ്റം പ്രയോജനപ്പെടുത്താനും അവർ കഴിയുന്നു. താരതമ്യേന ജനവാസം കുറഞ്ഞ സ്വീഡന്റെ ജീവനാഡി അവിടത്തെ വനപ്രദേശങ്ങളാണ്. പകുതിയിലധികവും കാടുകൾകൊണ്ടു നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. യുണൈറ്റഡ് കിംഗ്ഡത്തിന്റെ ഇരട്ടി വലിപ്പമുള്ള സ്വീഡനിലെ ജനസംഖ്യ വെറും 72 ലക്ഷം മാത്രമാണ്. യു. കെ.യിലേതാണെങ്കിൽ ഏകദേശം അഞ്ചുകോടിയും. ചുരുങ്ങിയ ജനസംഖ്യയാണ് ആ രാജ്യത്തിന്റെ പുരോഗതിയുടെ നിദാനവും.

അമേരിക്കയിലെപ്പോലെ സ്വീഡനിലും പൊതുവേ വലയിൽ വ്യവസായങ്ങൾ കുറവാണ്. സ്വകാര്യമേഖലയ്ക്ക് വിപുലാധികാരങ്ങളും അവകാശങ്ങളും നല്കിയിട്ട് അതിലുരുപരിയായി തൊഴിലാളികൾക്ക് ആനുകൂല്യങ്ങൾ സമ്പാദിച്ചുകൊടുക്കുന്ന ബുദ്ധിപൂർവ്വമായ നടപടിയാണ് അവിടെ നിലവിലിരിക്കുന്നത്. സാമൂഹ്യക്ഷേമത്തിനിത്ര പ്രാധാന്യംകൊടുത്തു മുന്നേറുന്ന രാജ്യങ്ങൾ വിരളമാണെന്നു വിധിക്കുന്നതിൽ തെറ്റില്ല. ഭയവും ബുദ്ധിമുട്ടും നേരിടാതെ മാനമായും സൈപരമായും ജീവിക്കാൻ പര്യാപ്തമായ അന്തരീക്ഷം ഓരോ പൗരനും സംജാതമാക്കിക്കൊണ്ടാണു ഗവണ്മെന്റിന്റെ കാലടികൾ ചലിക്കുന്നത്. കുട്ടികൾക്കുവേണ്ടി ബത്ത, ആരോഗ്യപാലനത്തിനുള്ള ഇൻഷുറൻസ്, രോഗാതുരസംരക്ഷണം, പ്രസവവേദനം, സോഷ്യൽസംവരണം മുതലായ എല്ലാ തരകളിലും ഏതാരു വ്യക്തിക്കും സഹായം ലഭിക്കുന്ന പദ്ധതികൾ അവിടെ സർവ്വവ്യാപകങ്ങളാണ്. രാജ്യത്തിൽ

ഉടനീളം പ്രവർത്തനം നടത്തുന്ന തൊഴിലില്ലായ്മ ഇൻഷുറൻസ് പ്രശംസാർഹമായിട്ടുണ്ട്. തൊഴിലാളിസംഘടനകളും മുതലാളിമാരും ഈ പദ്ധതിക്കുവേണ്ടി വീതം നൽകുന്നു. ഇൻഷുറൻസിന്റെ ഉത്തരവാദിത്വം മുഴുവനും തൊഴിൽമന്ത്രിക്കാണ്. തൊഴിലില്ലാത്ത കാലം മുഴുവൻ ഒരാൾക്കു പ്രതിദിനം അഞ്ചുമുതൽ ഇരുപതുവരെ ക്രോണർ വേതനം നൽകപ്പെടുന്നു. (ഒരു ക്രോണർ 94 പൈസ.) ഇരുപതു ക്രോണർകൊണ്ടുപോലും നിത്യാവശ്യങ്ങൾ നിറവേറാൻ അസാധ്യമായതിനാൽ ഗത്യന്തരമില്ലാത്തവർ മാത്രമേ തൊഴിലില്ലായ്മവേതനത്തിനഭ്യർത്ഥിക്കുകയുള്ളൂ. ഒരു സ്വീഡിഷ് പൗരനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം തൊഴിലില്ലായ്മ നാണംകെട്ട കാര്യമാണ്.

പ്രസവകാലവേതനം പ്രത്യേകം ഏടുത്തുപറയാനുള്ളതാണ്. ഒരു പ്രസവത്തിന് അടിസ്ഥാനവീതമായി ഗവണ്മെന്റിൽനിന്നും 270 ക്രോണർ നൽകുന്നു. ഇരുപ്രസവിക്കണമെങ്കിൽ അത് 405 ആയി വർദ്ധിക്കുകയായി. മൂന്നും നാലും ഒരുമിച്ചു പ്രസവിക്കുകയാണെങ്കിലും ഈ തുകയിൽ വർദ്ധനവുണ്ടാകയില്ല. ആറാഴ്ചയോളമുള്ള പ്രസവചെലവുകൾ മുഴുവൻ ഗവണ്മെന്റ് നടത്തിയതിന്റെ ശേഷമാണു മേൽപ്പറഞ്ഞ അടിസ്ഥാനവീതവും നൽകുന്നത്. ഇങ്ങനെ ഓരോന്നും പ്രത്യേകം വിചിന്തനം ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ ഏതു പരിതഃസ്ഥിതിയിലും ഒരു പൗരനു സാമ്പത്തികമായി തലയുയർത്തിനടക്കാനും അടിസ്ഥാനാവശ്യങ്ങൾ നിർദ്ദേശം നിറവേറാനുമുള്ള കഴിവു സ്റ്റേറ്റ് വാഗ്ദത്തം ചെയ്തിരിക്കുകയാണെന്നു മനസ്സിലാക്കാം. സ്ഥിതിസമതലത്തിന്റെ സാരാംശം അതാണെങ്കിൽ അങ്ങോട്ടു പോകുക കൺകളുക്കെണ്ടു തൃപ്തിയടയാൻ.

മാസവരുമാനം ശരാശരി ഒരു പൗരന് 1000 ക്രോണറാണ്. 3000-ത്തിൽ കൂടിയ ശമ്പളവും വിരളമത്രേ. ഇൻഡ്യൻ പ്രതിപുരുഷാലയത്തിലെ ശിപായിക്ക് 1000 ക്രോണർ ശമ്പളമുണ്ടെന്നിരിക്കെ ക്ലാക്ക്നാടും ആഫ്രീസറനാടും അത്ര മെച്ചപ്പെട്ട നിലയിലൊന്നുമല്ല. ശിപായി സ്വീഡിഷും മറുജവർ ഇൻഡ്യാക്കാരും എന്നതാണ് വ്യത്യാസം. ആദായനികുതി ഇൻഡ്യയിലേപ്പോലെതന്നെ കൂടുതലാണ്. നാലായിരം ക്രോണറിന് 13 ശതമാനം എന്ന തുടങ്ങി രണ്ടുലക്ഷത്തിന് 65 ശതമാനം എന്ന കണക്കിൽ അവസാനിക്കുന്നു. സ്വത്തിൽ പകുതി മരണനികുതിയായി വസൂൽചെയ്യപ്പെടുന്നതുകൊണ്ട് അമിത സമ്പാദ്യക്കാർ ഇല്ലതന്നെ. 50,000 ക്രോണർവരെയുള്ള സ്വത്തുകാർ മരണനികുതിയിൽനിന്നും ഒഴിവാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

ടൈലഫോൺ, ടൈലഗ്രാഫ് എന്നീ തുറകളിൽ ഉന്നതനിലയെ പ്രാപിച്ച നാടാണു സ്വീഡൻ. ഉദാഹരണമായി ബ്രിട്ടനിൽ 1000 ആളുകൾക്ക് 55 ടൈലഫോൺ ഉള്ളപ്പോൾ സ്വീഡനിൽ 75 ആണ്. മോട്ടോർകാർ 117 ബ്രിട്ടനും 252 സ്വീഡനും. വരുന്ന പത്തുകൊല്ലത്തിനകം അമേരിക്കയോടു കിടപിടിക്കത്തക്ക സാമ്പത്തികശേഷി സ്വീഡനുണ്ടാകുമെന്നാണ് ധനതത്വശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരുടെ പ്രവചനം.

സ്ത്രീകൾ മുൻപന്തിയിൽ എല്ലാ രംഗത്തും ദൃശ്യമാണ്. പോസ്റ്റൽശിപായി, ബസ്കൺഡക്ടർ തുടങ്ങി മന്ത്രിസ്ഥാനങ്ങൾവരെ സ്ത്രീകൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നുണ്ട്. ബസ്കൺഡക്ടർമാരിൽ ബഹുഭൂരിപക്ഷവും സ്ത്രീകളാണ്. വളരെ ബഹുമാനമർഹിക്കുന്ന തൊഴിലാണിത്. സ്റ്റോക്ക്ഹോം സമാധാനസമ്മേളനം മുതലായ വൻ പരി

വാടികൾ നടത്താപ്പടാറുള്ള ടൗൺഹാളിൽ ഞങ്ങൾ ചുറ്റിനടന്നു കാണവേ കമനീയമായി അലങ്കരിച്ച കൗൺസിൽസമ്മേളനസ്ഥലത്തു നിന്നുകൊണ്ടു് അൻപതു കഴിഞ്ഞ വഴികാട്ടിയായ വനിത ചോദിക്കുകയാണ്, “അതിഥികളേ! സ്റ്റേഹിതന്മാരേ! നിങ്ങളുടെ രാജ്യത്തെ തലസ്ഥാനമുനിസിപ്പാലിറ്റിയിൽ മുപ്പതു ശതമാനത്തോളം സ്ത്രീമെമ്പരന്മാരെ തിരഞ്ഞെടുത്തിട്ടുണ്ടോ” എന്ന്. ഞങ്ങളിലാതുംതന്നെ മറുപടി പറഞ്ഞില്ല. ആ സ്ത്രീയുടെ മുഖം അഭിമാനംകൊണ്ടു ജ്വലിക്കുന്നതുപോലെ തോന്നി. എന്നിട്ടവർ പറയുകയാണ്: “ഇതാ ഈ സ്ഥലത്തുവെച്ചു ചേരുന്ന മീറ്റിംഗുകളിൽ മൂന്നിലൊരുഭാഗം അംഗങ്ങളും സ്ത്രീകളാണ്. ഞങ്ങളുടെ അവകാശങ്ങളും അഭിപ്രായങ്ങളും വിലപ്പോകുകതന്നെ ചെയ്യും. ഞങ്ങളാണു സ്റ്റോക്ക്ഹോം മുനിസിപ്പാലിറ്റിയുടെ ഭരണാധിപർ. ഞങ്ങളെക്കൂടാതെ ഒരു കാര്യവും ഇവിടെ നടക്കുകയില്ല.” എന്നിങ്ങനെ പറയാൻതോന്നി, അതിനു ഞങ്ങളെതുവേണമെന്ന്. പക്ഷേ, ആരും തർക്കത്തരമേ പറഞ്ഞില്ല. എന്റെ നാട്ടിലെ തലസ്ഥാനനഗരം സ്ത്രീമേധാൽ അലങ്കരണീയമാണെന്നു സൂചിപ്പിച്ചപ്പോൾ അവരുടെ കവിർത്തടങ്ങളിലെ ചുവപ്പു് അല്പം മഞ്ഞളിച്ചോയെന്നു തോന്നിപ്പോയി. ദൈവകൃപയാൽ ഞങ്ങളുടെ സംഘത്തിൽ സ്ത്രീകളാരുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. അല്ലെങ്കിൽ ഒരു വാഗ്വാദത്തിനുള്ള എല്ലാ സാഹചര്യങ്ങളും ആ അൻപതുകാരി സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. സകാൻഡിനേവിയായിലെ മനോഹരവർഗ്ഗത്തിന്റെ ഒരു വലിയ കഴിവില്ലായ്മ നാർവേയിൽവെച്ചുമാത്രമാണെന്നിങ്ങനെ മനസ്സിലാക്കേതു്. നേരത്തേയറിഞ്ഞിരുന്നെങ്കിൽ അരനൂറ്റാണ്ടുകാരിയെ ഒന്നു തലകുനീപ്പിക്കാമായി

രുന്ന. ആ രഹസ്യം നാർവേയെ പരാമർശിക്കുമ്പോൾ വിവരിച്ചുകൊള്ളാം.

സ്റ്റോക്ക്ഹോം ടൗൺഹാളിനെപ്പറ്റി രണ്ടു വാക്ക്. ലോകോൽപ്പത്തിമുതൽ നാളതുവരെയുള്ള വിഭിന്നരാജ്യങ്ങളിലെ പൗരസഞ്ചയത്തിന്റെ പുരോഗതിയും അവരുടെ സംസ്കാരരീതികളും കാണിക്കുന്ന പലതരം ചിത്രങ്ങൾ, നോബൽസമ്മാനാർഹരായ മഹാപണ്ഡിതന്മാരെ സ്വീകരിക്കാനുള്ള മുറിയുടെ ഭിത്തികളിൽ വരച്ചിരിക്കുന്നതു കണ്ടാൽ സൗന്ദര്യരാധകനായ ഏതു വ്യക്തിയും കണ്ണുടുക്കുമില്ല. ഇൻഡ്യയിലെ വേദങ്ങളും ശാസ്ത്രങ്ങളുമെല്ലാം അക്കൂട്ടത്തിൽ ഗണ്യമായ സ്ഥാനം പിടിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവതാരങ്ങളെല്ലാം ഭംഗിയായി ചിത്രീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവിടെയുള്ള സിംഹാസനങ്ങൾ പാണ്ഡിത്യത്തിന്റെ കേളീരംഗമായിട്ടാണു നമ്മുടെദൃഷ്ടിയിൽപ്പെടുക. രവീന്ദ്രനാഥടാഗോറിനെയും, സി. വി. രാമനേയും, ഹെമിംഗ്വേയേയും മറ്റും വഹിച്ചിരുന്ന കസേരകളിൽ അല്ലനേരമിരിക്കാനുള്ള ഭാഗ്യവും ഞങ്ങളാകും ഉപേക്ഷിച്ചില്ല. ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞാൽ ഇന്നു ലോകത്തു കാണുന്ന സർവ്വവിധ ഗുണഗണങ്ങളെയും ചിത്രീകരിക്കുന്ന ഒരു കലാശില്പമാണതെന്നുള്ള പണ്ഡിറ്റ് നെഹ്റുവിന്റെ അഭിപ്രായം അക്ഷരംപ്രതി സത്യമാണ്.

വിദ്യാലയപ്രവേശനത്തിനു കുറഞ്ഞവയസ്സ് ഏഴാണെങ്കിലും ആറാമത്തെ വയസ്സിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കാനും ഒരു നിയമമുണ്ട്. 'സ്കൂൾറെഡിനസ്'ടെസ്സ്' എന്ന പരീക്ഷയിൽ വിജയിയാകുന്നവർക്കുമാത്രമേ അതിനു യോഗ്യതയുള്ളൂ. കുട്ടിയുടെ ബുദ്ധിശക്തി, ആരോഗ്യം മുതലായവയെ ഒരു ഡാക്ടർകൂടി ഉൾക്കൊള്ളുന്ന കമ്മിറ്റി പരിശോധിച്ച് തരപ്പെടുമ്പോഴെങ്കിൽമാത്രമേ ആറാമത്തെ വയ

സ്ത്രീകൾ പ്രവേശനം ലഭിക്കുന്നുള്ളൂ. ഒരു കൊല്ലം ലാഭിക്കുവാൻ വെമ്പൽകൊള്ളുന്നവർക്ക് മറ്റൊരുപട്ടണത്തിലേക്കു കയറ്റം ഉണ്ടുണ്ട്. നിർദ്ദേശപ്രകാരം കമ്മിറ്റിയുടെ പരിശോധനയിൽ പരാജയപ്പെട്ടവർക്കിടയിൽ, പിന്നെ ഏഴാമത്തെ വയസ്സിലും അതേപരിശോധനയ്ക്കു വിധേയമായതിനുശേഷമേ പ്രവേശനം ലഭിക്കുകയുള്ളൂ. ഒരുപക്ഷേ, ഇക്കാരണംകൊണ്ടു എട്ടു വയസ്സുവരെയും കാത്തിരിക്കേണ്ടിവരും. ആയതിനാൽ ബഹുഭൂരിപക്ഷം രക്ഷാകർത്താക്കളും ഏഴാമത്തെ വയസ്സിൽ മാത്രമാണ് കുഞ്ഞുങ്ങളെ സ്കൂളിൽ ചേർക്കുന്നത്.

ആദ്യത്തെ രണ്ടുവർഷം ബാലവികാസത്തിനുവേണ്ടിയാണ് വിനിയോഗിക്കുന്നത്. പ്രത്യേകപരിശീലനം ലഭിച്ച സ്ത്രീകൾ മാത്രമാണ് അദ്ധ്യാപകർ. മതം, സ്വീഡിഷ് ഭാഷ, കണക്ക്, സാമൂഹ്യപഠനം, സംഗീതം, കായികാഭ്യാസം എന്നിവയാണ് വിഷയങ്ങൾ. മൂന്നുമുതൽ ഏഴുവരെയുള്ള വർഷങ്ങളിൽ സാമാന്യവിദ്യാഭ്യാസം നടക്കുന്നു. ഈ ഘട്ടത്തിൽ സ്ത്രീകളും പുരുഷന്മാരും അദ്ധ്യാപകവൃത്തിയിലേക്കുവെച്ചുപോകുന്നുണ്ട്. ചരിത്രം, ഭൂമിശാസ്ത്രം, പ്രകൃതിപഠനം, ചിത്രമെഴുത്തു്, കരകൗശലം, ഉദ്യാനപാലനം, ഗൃഹസംരക്ഷണം, വനസംരക്ഷണം, അഗ്നിശമനപരിശീലനം, യാത്രാബോധം, മൃഗങ്ങൾ, ലൈംഗികപഠനം, മദ്യവഴ്ജനപ്രസ്ഥാനം എന്നിവയൊക്കെയാണ് സാമാന്യവിദ്യാഭ്യാസത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നത്. ഗവണ്മെന്റിന്റെ നേരിട്ടുള്ള ചേർന്നോട്ടത്തിലും ഇൻസ്പെക്ടറന്മാരുടെ പരിശോധനയ്ക്കു വിധേയമായും ഗവണ്മെന്റ് ചെയ്ത വിദ്യാഭ്യാസം എലിമെന്ററി സ്കൂളുകൾ നടത്തപ്പെടുന്നതെങ്കിലും മുനിസിപ്പാലിറ്റികൾവഴി പൗരാവലിക്കു വളരെ വിപുലമായ അധികാരങ്ങളും നൽകിയിട്ടുണ്ട്. അംഗവി

ഹീനക്കും ബുദ്ധിമാന്ദ്യക്കുംവേണ്ടി പ്രത്യേകം സ്കൂളുകൾ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഒരു ഡാക്ടർ, നർസ്, ഡെൻറിസ്റ്റ് എന്നിവരടങ്ങിയ കമ്മിറ്റി ഓരോ കേന്ദ്രത്തിലും വിദ്യാർത്ഥികളുടെ ആരോഗ്യസംരക്ഷണത്തിനുവേണ്ടി നിയമിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. നീന്തൽസ്ഥലങ്ങളും വിഹാരകേന്ദ്രങ്ങളും എല്ലാ വിദ്യാർത്ഥികൾക്കും ലഭ്യമാകുന്നുണ്ട്. സ്കൂൾ സമയങ്ങളിൽ അവർക്കുവേണ്ട ആഹാരം ചിട്ടയായി ഒരുക്കിക്കൊടുക്കുന്നതു കാനേണ്ടതുതന്നെയാണ്.

പട്ടണങ്ങളിൽ സ്കൂളധികൃതർ വിദ്യാർത്ഥികൾക്കു നല്കുന്ന ഉച്ചഭക്ഷണത്തിന്റെ വിഭവങ്ങളെപ്പറ്റി അതതു ദിവസത്തെ വർത്തമാനപ്പത്രങ്ങളിൽ പരസ്യം ചെയ്യുകയാണു പതിവ്. മുമ്പൊരിടത്തു പ്രസ്താവിച്ചുവല്ലോ, പട്ടിണി മാറ്റാനല്ല, ആരോഗ്യത്തിനുവേണ്ടിയാണ് അവർ ആഹാരം കഴിക്കുന്നതെന്ന്. ഉച്ചഭക്ഷണവും വീട്ടിലെ അത്താഴവുമായി പൊരുത്തപ്പെടുത്തിക്കൊള്ളാൻ രക്ഷാകർത്താക്കന്മാരെ ഉപദേശിക്കുന്നതിനാണ് ഇങ്ങനെ പരസ്യപ്പെടുത്തുന്നത്. അതായത് എല്ലാ വിറ്റാമിനും ആവശ്യമായ രീതിയിൽ കുഞ്ഞുങ്ങൾക്കു ലഭിക്കത്തക്കവണ്ണം ആഹാരം നല്കുവാൻവേണ്ടി.

മെട്രിക്കുലേഷൻവരെയുള്ള പഠനത്തിന് പതിമൂന്നു കൊല്ലം വേണ്ടിവരുന്നു. പത്തൊൻപതാമത്തെ വയസ്സിൽ ഒരു വിദ്യാർത്ഥിക്കു മെട്രിക്കുലേഷൻ പാസ്സാകാൻ സാധിക്കും. പരീക്ഷിക്കുന്ന രീതിയും നമ്മുടെതിൽനിന്നു ഭിന്നമാണ്. മാച്ച് മാസത്തോടുകൂടി പരീക്ഷ നടക്കുന്നു. സപീരിയർ ഭാഷ, വിദേശഭാഷകൾ, കണക്ക്, ഊജ്ജതത്രം എന്നീ വിഷയങ്ങൾക്കു മാത്രമേ ഉത്തർമെഴുതേണ്ടതുളളൂ. എഴുത്തുപരീക്ഷയിൽ ജയിച്ചവരുടെ പട്ടിക

തയ്യാറാക്കി അതു സർവ്വകലാശാലയിൽനിന്നും നിയമിക്കപ്പെട്ട ഒരു കമ്മിറ്റിയെ ഏല്പിക്കുന്നു. മൂന്നും നാലും പ്രൊഫസ്സറന്മാരുൾക്കൊള്ളുന്ന ആ കമ്മിറ്റി ഓരോ സ്കൂളുകളും സന്ദർശിച്ച് എഴുത്തുപരീക്ഷയിൽ ജയിച്ചവരോടു വിവിധവിഷയങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കിയുള്ള ചോദ്യങ്ങൾ ചോദിക്കുകയാണ് അടുത്ത പരിപാടി. നാലും അഞ്ചും കുട്ടികളെ ഒരേ സമയത്താണ് പരീക്ഷിക്കുന്നത്. ഒരാൾക്കു സാധാരണ പതിനഞ്ചു മിനിറ്റാണ് വിനിയോഗിക്കുന്നത്. ഇങ്ങനെയുള്ള വാക്പരീക്ഷയ്ക്കുശേഷം പ്രൊഫസ്സേഴ്സ് ഒന്നിച്ചുകൂടി ഓരോ വിദ്യാർത്ഥിയേയും പ്രത്യേകം ചർച്ചചെയ്ത് തീരുമാനമെടുക്കുന്നു. എഴുത്തുപരീക്ഷയുടെ മാർക്കുകളാണ് വിജയത്തിനടിസ്ഥാനമെങ്കിലും വാക്പരീക്ഷയിൽ അയോഗ്യരെന്നു കാണുന്നവരെ തോല്പിക്കുകതന്നെ ചെയ്യും. സാധാരണയായി അയ്യായിരത്തിനും ആറായിരത്തിനുമിടയ്ക്കാണ് സ്വീഡനിൽ മെട്രിക്കുലേഷൻ പാസ്സാകുന്നവരുടെ സംഖ്യ. മെട്രിക്കുലേഷനുശേഷം നിയമപഠനത്തിന് അഞ്ചു കൊല്ലം, ഡാക്ടർപരീക്ഷയ്ക്ക് എട്ടുകൊല്ലം, ബി. എ.യ്ക്ക് അഞ്ചു കൊല്ലം ഇങ്ങനെ പോകുന്നു സർവ്വകലാശാലാവിദ്യാഭ്യാസം.

സ്വീഡനിലെ കാളേജ്വിദ്യാഭ്യാസം വളരെ ചെലവുള്ളതാണ്. ചുരുക്കം ചിലർക്കുമാത്രമേ അതിനു സാഹചര്യം ലഭിക്കുന്നുള്ളൂ. വിദ്യാഭ്യാസത്തിനുവേണ്ടി ബാങ്കിൽനിന്നും കടം നല്കുന്ന ഒരു പദ്ധതി അവിടെയുണ്ട്. ഗവണ്മെന്റിനാൽ സ്ഥാപിതമായിട്ടുള്ള ഒരു ബോർഡ് ആവശ്യക്കാരുടെ അപേക്ഷകൾ സ്വീകരിച്ചു പരിശോധിച്ചശേഷം ബാങ്കുകളോടു ശുപാർശചെയ്യുകയാണ് പതിവ്. വിദ്യാഭ്യാസം തീർന്നതിനുശേഷം ജോലിയിൽ പ്രവേശിച്ചിട്ടു കുറഞ്ഞ പലിശനിരക്കിൽ പതിനഞ്ചു

കൊല്ലത്തിനകം കടം മടക്കിക്കൊടുത്താൽമതിയാകും. കൂടാതെ അതിബുദ്ധിമാന്മാർക്കുവേണ്ടി സർവ്വചെലവുകളും ഗവണ്മെന്റു വഹിക്കുന്ന ഒരേപ്പാടും അവിടെയുണ്ട്. തൊഴിലാളിസംഘടനകളും മുതലാളിമാരും ഒന്നുചേർന്നിട്ട് അതതു വ്യവസായങ്ങൾക്ക് ആവശ്യമുള്ള സാങ്കേതികവിദഗ്ദ്ധന്മാരെ സൃഷ്ടിക്കുവാൻവേണ്ടി അഹരായ വിദ്യാർത്ഥികൾക്കു ധനസഹായംചെയ്യുന്ന മറ്റൊരു പരിപാടിയും പ്രവൃത്തിപഥത്തിൽ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ട്. വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന വ്യവസായപുരോഗതിക്കും സാമൂഹ്യക്ഷേമത്തിനും അനുസൃതമായരീതിയിലാണു വിദ്യാഭ്യാസപരിഷ്കാരം ആവിഷ്കരണംചെയ്തിരിക്കുന്നത്. സാമ്പത്തികഭദ്രത അനുദിനം അഭിവൃദ്ധിപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഈ ചെറിയ രാജ്യത്തെ അസൂയാദൃഷ്ടികളോടെയല്ലാതെ മറ്റു യൂറോപ്യൻരാജ്യക്കാർക്കു വീക്ഷിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലെന്ന ഘട്ടത്തിലെത്തിയിരിക്കുകയാണ്. ധനതത്വശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരുടെ അഭിപ്രായപ്രകാരം വിദ്യാഭ്യാസരീതിയിൽ സാരമായ മാറ്റം വരുത്താനുള്ള പദ്ധതി ഗവണ്മെന്റിന്റെ പരിഗണനയിലിരിക്കുകയാണ്. രാജ്യാഭിവൃദ്ധിക്കനുസരണമായ വിദ്യാഭ്യാസമാണവകാശവും. അല്ലാതെ എന്തെങ്കിലും പഠിപ്പിച്ചിട്ടു പണ്ഡിതന്മാരെ സൃഷ്ടിക്കാനുള്ള ശ്രമം അവിടെയില്ല.

ഒൻപതു

ഡിസംബർ ആദ്യവാരത്തിലാണു ഞാൻ സ്റ്റോക്ക് ഹോമിൽ എത്തിയത്. നോബൽസമ്മാനാർരുടെ പേരുകൾ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ കാലം. പാസ്റ്റർനാക്കിന്റെ 'ഡാക്ടർ ഷിവാഗോ'യെപ്പറ്റി രാഷ്ട്രീയമുതലെടുപ്പുകൾ

തകൃതിയായി നടക്കുന്ന സമയം. 'സ്വീഡിഷ് ഇൻസ്റ്റിട്യൂട്ട് ഓഫ് നോബൽപ്രൈസ്' കെട്ടിടം സന്ദർശിക്കുവാൻ ഞങ്ങൾ പുരാതന സ്റ്റോക്ക്ഹോമിൽ എത്തി. സമ്മാനദാനപരിപാടിക്കുവേണ്ടി അറകുറച്ചുണികൾ നടക്കുകയാണവിടെ. കോപ്പനേഗനിലെ രാജകൊട്ടാരം സന്ദർശിച്ചപ്പോഴും സമ്മാനാഹ്നാക്കു വിരുന്നു നല്ലാനുള്ള വിശാലമായ ഹാളിൽ ചിത്രപ്പണി നടന്നുകൊണ്ടിരുന്നു.

സ്റ്റോക്ക്ഹോമിലെ നോബൽ ഇൻസ്റ്റിട്യൂട്ട് പഴയ കെട്ടിടമാണ്. അത്ര കൂററൻ മാളികയാണമല്ല. പുരാതനസംസ്കാരത്തിന്റെ ഒരു പ്രതീതി അവിടെയും കളിയാടുന്നുണ്ട്. സമ്മാനനിണ്ണയക്കമ്മിറ്റിയിലെ മൂന്നംഗങ്ങൾ രഹസ്യമുറിയിലിരുന്നു എന്തോ ഗൗരവമായി ആലോചിക്കുന്നതു ഞങ്ങൾ കണ്ടു. പാണ്ഡിത്യപാരാരത്തിൽനിന്നും അമൃത കടഞ്ഞെടുക്കുന്ന ആ മഹാരഥന്മാരെ നേരേചൊവ്വേ ഒന്നു കാണാൻ തരപ്പെട്ടില്ല.

ഈയവസരത്തിൽ എൻ്റ സുഹൃത്തു് അജയമഹല നോബിഷിനെ ഒന്നുകൂടി നിങ്ങളുടെ മുമ്പിലേക്കാനയിക്കുകയാണു ഞാൻ. ഒരു സ്വീഡിഷ് പത്രത്തിൽ അജയൻ ഒരു ലേഖനമെഴുതിയകാലമായിരുന്നു അതു്. നോബൽ സമ്മാനാഹ്നം തെരഞ്ഞെടുക്കുന്ന വിധത്തെപ്പറ്റിയായിരുന്നു ലേഖനം. അറിവിന്റെ കുറവു്, രാഷ്ട്രീയം, പക്ഷപാതം ഈ മൂന്നു കുറവുകൾ കമ്മിറ്റിയുടെ പേരിൽ ഉന്നയിക്കപ്പെട്ടു. ലേഖനത്തിന്റെ ചുരുക്കം ഇതാണ്. ദർശനം, ശ്രവണം, വായന എന്നിവകളാണ് അറിവിന്റെ ഉപാധികൾ. ലോകത്തുള്ള എല്ലാ ഭാഷകളിലും നിപുണത സമ്പാദിക്കാൻ ആർക്കും സാധ്യമല്ല. അതുപോലെ ലോകത്തിന്റെ മുക്കിലും മൂലയിലും സഞ്ചരിച്ചു കാഴ്ചങ്ങൾ നേരിട്ടു മനസ്സിലാക്കാനും വിഷമം. ഇതിന്റെ

യെല്ലാം രഹസ്യം അജയൻ സ്ഥാപിക്കുന്നത്, തെരഞ്ഞെടുപ്പുകമ്മിറ്റിക്കു ലോകത്തിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്ന എല്ലാ പുസ്തകങ്ങളെപ്പറ്റിയും ശരിയായ അറിവു ലഭിക്കുന്നില്ലെന്നാണ്. കിട്ടിയിടത്തോളം വെച്ചുകൊണ്ടു നല്ല പുസ്തകം കണ്ടുപിടിക്കുന്നു. അതിലും നല്ലതുവേറെ പല ഭാഷകളിലും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരിക്കാം. അതുകൊണ്ടു വിശ്വസാഹിത്യത്തിൽ സ്ഥാനം പിടിക്കാൻ കഴിവുള്ള പുസ്തകങ്ങൾ പ്രധാനഭാഷകളിൽനിന്നെല്ലാം ഉരുക്കൂട്ടാൻവേണ്ടി എല്ലാ രാജ്യങ്ങളിലും സബ് കമ്മിറ്റികൾ സ്ഥാപിക്കുകയും ആ കമ്മിറ്റികൾ ശുപാർശ ചെയ്യുന്ന പുസ്തകങ്ങൾ തജ്ജമ ചെയ്തു കേന്ദ്രകമ്മിറ്റിയുടെ പരിഗണനയ്ക്കായി സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണ് ഇന്നത്തെ ആവശ്യം.

ഒരു ഭാരതീയന്റെ ലേഖനമായതുകൊണ്ട് അതിനു നല്ല പ്രചാരം ലഭിച്ചു. പത്രപാഠാ പല സാഹിത്യകാരന്മാരും അഭിപ്രായങ്ങൾ രേഖപ്പെടുത്തി. നോബൽ കമ്മിറ്റിയുടെ ശ്രദ്ധയും ഈ ലേഖനത്തിലേക്കു പതിഞ്ഞുവത്രേ! ലണ്ടനിൽവെച്ച് അമൃതബസ്സാർ പത്രികയുടെ പ്രതിനിധിയും ഇൻഡ്യൻ പത്രസംഘടനയുടെ പ്രസിഡൻറുമായ ഡാക്ടർ താരാബാസുവും ഈ സംഭവത്തെപ്പറ്റി എന്നോടു പറയുകയുണ്ടായി. രാഷ്ട്രീയപക്ഷപാതത്തെപ്പറ്റി പാസ്റ്റർനാക്കിന്റെ കഥയും പ്രസ്താവ്യമാണുപോലും.

സ്റ്റോക്ക്ഹോം നഗരം ചുറ്റിക്കാണുവാൻ അവിടെ നല്ല ഒരേപ്പാടുണ്ട്. കോപ്പനേഗനെ അപേക്ഷിച്ചു ചെലവധികമാണെന്നു മാത്രം. പതിമൂന്നു ക്രോണർകൊണ്ടു കോപ്പനേഗനിൽ എല്ലാ സ്ഥലങ്ങളും ചുറ്റിക്കാണാം. രാജാകാട്ടാരം മുതലായിട്ടുള്ള നല്ലേണ്ട പ്രവേശനഫീസു

സഹിതമാണത്. എന്നാൽ സ്റ്റോക്ക്ഹോമിൽ പ്രസ്തുത തുകയുടെ നാലിരട്ടിയാണ്. പക്ഷേ, ഒരു വ്യത്യാസമുണ്ട്; ഡെന്മാർക്കിൽ യാത്രക്കാർക്കുവേണ്ടി വലിയ ബസ്സുപയോഗിക്കുമ്പോൾ സ്വീഡനിൽ പുതിയ അമേരിക്കൻ കാഡിലാക്കും. ഒരു തീവണ്ടിസലൂണിനുസമാനമായ കാഡിലാസ്കാറിൽ മൂന്നുപേർമാത്രമാണു യാത്രചെയ്യുന്നത്. രാജകീയമായ പരിപാടി; കാതും കൂടുതൽ കൊടുത്തേ തരമുള്ള. ആ നഗരം കാണാൻ ഒരു ദിവസം മുഴുവൻ ചെലവഴിക്കേണ്ടിവരുന്നു. പലതും കാണാനും പഠിക്കാനുമുതകുന്ന യാത്രയാണത്. ഏകദേശം 750 കൊല്ലങ്ങൾമുമ്പുള്ള 'പുരാതന സ്റ്റോക്ക്ഹോ'മിൽ ചരിത്രവസ്തുക്കൾ നാം കാണുന്നു. നൂററണ്ടുകൾക്കുമുമ്പു ഡെന്മാർക്ക് സ്വീഡനെ ആക്രമിച്ച പലരംഗങ്ങളും പ്രതിമാത്രപത്തിൽ അവിടെ ദർശിക്കാം. അതിപുരാതനമായ ഒരു ദേവാലയത്തിൽ ശേഖരിച്ചിരിക്കുന്ന പ്രസ്തുത കലാശില്പങ്ങൾ സ്വീഡിഷ് ജനതയിൽ ഇന്നും ദേശീയബോധം കുത്തിച്ചെല്പിക്കാണ്ടെയിരിക്കുന്നു. പണ്ഡിറ്റ് നെഹ്റു ഏകദേശം ഒരു മണിക്കൂറിലധികം നോക്കിനിന്നുപോയിയത്രേ, ചില 'യുദ്ധരംഗങ്ങൾ' കണ്ടിട്ട്.

ബാൾട്ടിക് സമുദ്രം നഗരത്തിന്റെ ഉള്ളിലേക്കു തള്ളിക്കിടക്കുന്നു. തടാകപോലെയുള്ള ശാന്തമായ സമുദ്രത്തിൽ അലങ്കരിച്ച ബോട്ടുകളിലുള്ള ഉല്ലാസയാത്രയും, ചുണ്ടൻവള്ളങ്ങളിൽ കുട്ടികളുടെ ഇരമ്പിപ്പായലുമൊക്കെ രസാവഹമാണ്. 'തടാകങ്ങളുടെ നാടെ'ന്നറിയപ്പെടുന്ന ഈ നഗരത്തിന്റെ പ്രധാന വീഥികളെല്ലാം ചെറിയ ചെറിയ പാലങ്ങളാൽ ജലാശയങ്ങളായി ബന്ധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. രാത്രികാലങ്ങളിൽ കരയും കായലും ഒന്നുപാലെ വൈദ്യുതദീപങ്ങൾകൊണ്ടു ശോഭിക്കുന്നതു

കാണാം. ഉല്ലാസയാത്രക്കുള്ള ബോട്ടുകളിലെ ദീപങ്ങളും തടാകങ്ങളിൽ ഇടവിട്ടു നാട്ടിയിരിക്കുന്ന ശരാനന്തലുകളും ഇതിനെല്ലാം ഒന്നുകൂടി മാറുകൂട്ടുന്നു.

എല്ലാ സ്കാൻഡിനേവിയൻരാജ്യങ്ങളിലും കാണുന്ന പ്രത്യേകതയാണു സ്ത്രീകൾ കൂടുതൽകാലം ജീവിച്ചിരിക്കുന്നത്. സ്വീഡനിൽ സ്ത്രീകളുടെ ശരാശരി വയസ്സ് 73. 4 ആണ്. പുരുഷന്മാരുടേത് 70. 5-ം. ആയിരത്തിന് ആയിരത്തിയഞ്ച് എന്ന കണക്കിൽ ഡെന്മാർക്കിലെപ്പോലെ ഇവിടെയും സ്ത്രീകളാണധികം. വിവാഹനിലവാരത്തെപ്പറ്റിയാണെങ്കിൽ ആറിൽ ഒരെണ്ണം അലസിപ്പിരിയുകയാണു പതിവ്. പൗരാവലി പൊതുവേ മിതഭാഷികളാണ്. ഡെന്മാർക്കും നാർവേയും അങ്ങനെയല്ല. ധനത്തിന്റെ പ്രതാപമായിരിക്കാം കാരണം. എന്നാൽ അവർ പൊതുവേ ശാന്തശീലരും സ്നേഹസമ്പന്നരും പരോപകാരികളുമാണ്.

സാമ്പത്തികമായി ഉത്തുംഗകോടിയിൽ നില്ക്കുന്ന സ്വീഡന്റെ സാംസ്കാരികനിലയെപ്പറ്റി ശരിയായ വിവരം ഗവണ്മെന്റിൽനിന്നും ലഭിക്കുന്നതു നന്നായിരിക്കുമെന്നു കരുതി ഞാൻ വിദേശകാര്യാലയത്തിൽ സഹായം തേടുകയുണ്ടായി. ഇൻഡ്യൻ ഇൻഫർമേഷൻ ഓഫീസർ മി. ജാർജ്ജ് വേണ്ട ഒത്താശകളെല്ലാം ചെയ്തുതന്നു. വിദേശവകുപ്പിന്റെ പബ്ലിക് റിലേഷൻസ് വകുപ്പുമേധാവിയാണു മി. വേൻ. ഏകദേശം മൂന്നുമണിക്കൂർ മി. വേനുമായി ഞാൻ പലതും സംസാരിച്ചു. ഇൻഡ്യയെപ്പറ്റി കൂടുതൽ അറിയുവാനും അദ്ദേഹം ഈ സമയം വിനിയോഗിച്ചു. ഞങ്ങൾ നല്ല സുഹൃത്തുക്കളായിപ്പിരിഞ്ഞെന്നുമാത്രമല്ല പിന്നൊരുദിവസം അദ്ദേഹത്തിന്റെ വസ

തിയിൽവെച്ച് ഒരൊന്നാംതരം വിരുന്നും നൽകുകയുണ്ടായി.

അച്ചടിയിലും പുസ്തകവിതരണത്തിലും യൂറോപ്പിലെ മൂന്നാംസ്ഥാനമാണു സ്വീഡൻ കരസ്ഥമാക്കിയിരിക്കുന്നത്. 470 സാഹിത്യകാരന്മാർ സംഘടിച്ച് ഒരു സഹകരണപ്രസ്ഥാനം അവിടെയുണ്ട്. പ്രതിവർഷം ഏഴുലക്ഷം ക്രൗൺ ഗവണ്മെന്റിൽനിന്നും സാഹിത്യസഹകരണസംഘത്തിനു ഗ്രാൻറായി ലഭിക്കുന്നു. ഇതിൽ പകുതിയും ഏഴുതുുകാർക്കും അവരുടെ കുടുംബങ്ങൾക്കുമായി വിതരിക്കപ്പെടുന്നു. മറ്റൊരു രസകരമായ നിയമം, പബ്ലിക് ലൈബ്രറിയിൽനിന്നും കൊണ്ടുപോകുന്ന ഓരോപുസ്തകത്തിനും രണ്ട് ഓരോ (ഏകദേശം രണ്ടു പൈസ) വീതം വസൂൽചെയ്യുന്നതും കൊല്ലത്തോറും ഈ തുക അതതു ഗ്രന്ഥകാരന്മാർക്കു വിതരണംചെയ്യുന്നതുമാണ്. ഈയിനത്തിൽമാത്രം ആറായിരം ക്രോൺവരെ ആദായമുള്ള ഏഴുതുുകാർ അവിടെ ധാരാളമുണ്ട്.

വായനശാലാപ്രസ്ഥാനവും വളരെ പുരോഗമിച്ചിരിക്കുന്നു. വിഭിന്നസ്ഥലങ്ങളിലായി നാലു കേന്ദ്രവായനശാലകൾ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. പതിനാറാംനൂറ്റാണ്ടു മുതൽ രാജാക്കന്മാരാൽ പോഷിപ്പിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന സ്റ്റോക്ക്ഹോം റായൽ ലൈബ്രറി ഞാൻ സന്ദർശിച്ചു. ഒരു ലക്ഷത്തി ഇരുപതിനായിരം അടിനീളമുള്ള ഷെൽപുക്ളിൽനിന്നും പുസ്തകം ഇറങ്ങിവരുന്നതു വിദ്യുച്ഛക്തികൊണ്ടാണ്. ഇപ്പോൾ ആ സ്ഥാപനത്തിൽ 13 ലക്ഷം പുസ്തകങ്ങളുണ്ട്. ഏതു പുസ്തകവും ഒന്നോരണ്ടോ നിമിഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ നമുക്കു ലഭിക്കുന്നു.

ഭരണഘടനയിലൂടെ പത്രപ്രവർത്തനത്തിനു പരിപൂർണ്ണ സ്വാതന്ത്ര്യം ലഭിച്ചിട്ടുള്ള ഏറ്റവും പുരാതനമായ

നാടാണു സ്വീഡൻ. രണ്ടാം മഹായുദ്ധകാലത്തു പത്ര സപാതന്ത്ര്യത്തിനു ചില അയവുകൾവരുത്താനുള്ള ശ്രമം ദയനീയമായി പരാജയപ്പെടുത്തുന്ന യുദ്ധകാലങ്ങളിൽപോലും വാർത്തകൾ സെൻസർചെയ്യാൻ തരപ്പെടാത്ത നിയമമാണവിടെയുള്ളതെന്നും അറിയാൻ കഴിഞ്ഞു. ഈയിടെ യുണ്ടായ ഒരു സംഭവംതന്നെ അതിനു സാക്ഷ്യംവഹിക്കുന്നുണ്ട്. റഷ്യൻ പ്രധാനമന്ത്രി ക്രൂഷേവ്, സ്കാൻഡിനേവിയൻ ഗവണ്മെന്റുകളുടെ ക്ഷണം സ്വീകരിച്ചു പതിനഞ്ചുദിവസത്തെ പരിപാടിയായി ആ രാജ്യങ്ങൾ സന്ദർശിക്കുവാൻ തീരുമാനിച്ചതിനെത്തുടർന്ന് ചില പത്രങ്ങൾ പ്രതിഷേധസ്വരമുയർത്തുകയുണ്ടായി. ക്രൂഷേവ് തന്റെ പരിപാടി റദ്ദ് ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. കണ്ഠിതനായ സ്വീഡിഷ് പ്രധാനമന്ത്രി പത്രങ്ങളുടെ ചെയ്തികളെ പരാമർശിച്ചെങ്കിലും “പത്രസപാതന്ത്ര്യത്തിൽ കൈവയ്ക്കുവാൻ തന്റെ ഗവണ്മെന്റിനു സാധ്യമല്ല” എന്നുമാത്രമാണു പറഞ്ഞത്.

‘ഡാഗൻസ് നൈഹെററർ’ എന്ന പത്രത്തിനാണ് ഏറ്റവും കൂടുതൽ സർക്കുലേഷനുള്ളത്. സ്റ്റോക്ക്ഹോമിൽനിന്നു പുറപ്പെടുന്ന പ്രസ്തുത പത്രത്തിന്റെ മൂന്നു ലക്ഷം പ്രതികളാണ് വിറ്റഴിയുന്നതെന്നുകേൾക്കുമ്പോൾ കേരളത്തിലെ പകുതി ജനസംഖ്യയുള്ള ആ നാട്ടിലെ പത്രപ്രേമം ഊഹിക്കാമല്ലോ. ‘എക് പ്രസ്സ്’ എന്ന പത്രത്തിനു മുന്നേകാൽ ലക്ഷവും ‘ഗോദൽബറ്റ് പോസ്റ്റിനു’ രണ്ടുകാൽ ലക്ഷവും എന്നു കണക്കിനു രണ്ടും മൂന്നും സ്ഥാനങ്ങൾ നല്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. മൂക്കാൽക്കോടി ജനസംഖ്യയുള്ള സ്വീഡനും മുപ്പത്തിയേഴരക്കോടിയുള്ള ഇൻഡ്യയുമായി താരതമ്യപ്പെടുത്തിയാൽ ഒരു ലക്ഷത്തോളം സർക്കുലേഷനുള്ള ദിനപത്രങ്ങൾ വിരലിൽ എണ്ണാൻ മാത്രമേ

യുള്ള നമ്മുടെനാട്ടിൽ എന്തു പരിതാപകരമല്ലേ! പല ഭാഷകളുടെ കാര്യം ഒരു തടസ്സമായി നമുക്കു വാദിക്കാമെങ്കിലും ഏതങ്കിലും പ്രാദേശികഭാഷകളിൽ ഒരുലക്ഷത്തിൽപ്പരം സർക്കുലേഷനുള്ള പത്രമുണ്ടോയെന്ന ചോദ്യം അവശേഷിക്കുന്നതേയുള്ളൂ. നാല്പതിനായിരം-നാല്പത്തയ്യായിരം പ്രതികൾ മാത്രം അടിക്കുന്ന പത്രങ്ങളും അവിടെയുണ്ട്. എന്നാൽ വലിപ്പമുറപ്പമെന്നേ എല്ലാ പത്രങ്ങൾക്കും നവീനോപകരണങ്ങൾ ലഭ്യമായിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതു് മറ്റൊരു പ്രത്യേകതയാണ്.

പത്രപ്രവർത്തനത്തിൽ സർവ്വാധിപത്യത്തിനുവേണ്ടി 'പത്രമാല' സ്ഥാപിക്കണമെന്ന ഉദ്ദേശം ഇൻഡ്യയിലെ പ്ലോലെ സപീഡനിൽ ഇല്ല. രാഷ്ട്രീയകക്ഷികളുടെയും വ്യക്തികളുടെയും പത്രങ്ങൾ നമുക്കവിടെ കാണാം. രാഷ്ട്രീയ സംഘടനയുടെ പ്രാമാണ്യത്തിനനുസരിച്ച് വിതരണം വർദ്ധിക്കുന്ന ഏപ്പാട്ടമില്ല. ഉദാഹരണമായി കഴിഞ്ഞ തെരഞ്ഞെടുപ്പുകളിൽ 50 ശതമാനം വോട്ടുകൾ ലഭിച്ച പാർട്ടിയുടെ പത്രങ്ങൾക്കെല്ലാംകൂടി മൊത്തം സർക്കുലേഷൻ 20 ശതമാനം മാത്രമേയുള്ളൂ. കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പത്രങ്ങൾക്ക് വെറും ഒരുശതമാനവും.

ആഴ്ചപ്പതിപ്പുകളുടെ കാര്യവും ശ്രദ്ധേയമാണ്. 'ആരറ്റ് റണ്ട്' എന്ന വീക്കിലിക്ക് അഞ്ചുലക്ഷം പ്രതികളാണ് വിറ്റഴിയുന്നത്. 'കൺസ്യൂമർ വീക്കിലി' നാലുലക്ഷവും. ഇതൊക്കെ നമുക്ക് അതിശയത്തിനു വകനല്ലെന്നുണ്ട്. നമ്മുടെ കൊച്ചുകേരളത്തിനു കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ ഇൻഡ്യയിൽ മറ്റേതു സംസ്ഥാനത്തിനാണ് മൂന്നും നാലും ലക്ഷം സർക്കുലേഷനുള്ള ഒരാഴ്ചപ്പതിപ്പുണ്ടാകേണ്ടതു്. ഈ തലമുറയുടെ അന്ത്യദശയിലെങ്കിലും നമുക്കതു കാണാൻ കഴിയുമെന്നു പ്രത്യാശിക്കാം.

ഗവണ്മെൻ്റ് ചുമതലയിൽ റേഡിയോ പ്രവർത്തിച്ചാൽ അതൊരു ഗവണ്മെൻ്റ് പ്രചരണയന്ത്രമാകില്ലേയെന്നാണ് ഒരു രാഷ്ട്രീയപ്രവർത്തകനായ ജാൺസ്വാൻ എനോട്ട ചോദിച്ചത്. ഇൻഡ്യയിലെയും സപീഡനിലെയും റേഡിയോപ്രസ്ഥാനത്തെപ്പറ്റി സംസാരിക്കുകയായിരുന്നു ഞങ്ങൾ. ഏഴംഗങ്ങളുള്ള ഒരു ബോർഡാണ് സപീഡിഷ് ബ്രാഡ് കാസ്റ്റിംഗ് കാർപ്പറേഷൻ്റെ ഭരണം നടന്നത്. കാർപ്പറേഷൻ്റെ ഓഫീസുകൾ പത്രപ്രവർത്തകർക്കും റേഡിയോനിർമ്മാതാക്കൾക്കും മാത്രമേ നൽകിയുള്ളൂ. പരസ്യങ്ങൾ റേഡിയോയിൽ സ്വീകരിക്കപ്പെടുന്നില്ല. എല്ലാചെലവുകളും ശ്രോതാക്കളിൽനിന്നും വസൂലാക്കപ്പെടുന്നു. ഏകദേശം മുപ്പതുരൂപയോളംവരും അവിടത്തെ ലൈസൻസ് നികുതി. ആയിരംപേക്ക് 355 റേഡിയോസെറ്റുകൾ എന്ന കണക്കിന് യൂറോപ്പിൽ ഒന്നാംകിടയിൽ നില്ക്കുന്നു സപീഡനിലെ റേഡിയോപ്രസ്ഥാനം.

നാടകകലയ്ക്കും സപീഡൻ ഒട്ടും പിന്നോക്കമല്ല. റായൽ തീയേറ്റർ കാണുന്നവർക്ക് ഉടൻ മനസ്സിലാകും നാടകവേദിയുടെ പ്രാധാന്യം. മിക്കനാടകങ്ങൾക്കും രാജകുടുംബാംഗങ്ങളും മന്ത്രിസഭാംഗങ്ങളും സന്നിഹിതരാകുന്നതു സാധാരണയാണ്. ഷേക്സ്പിയർ, ഇബ്സൺ, എലിയട്ട്, ആർതർ മില്ലർ, ടെന്നീസീ വില്യംസ് മുതലായവരുടെ ചിത്രങ്ങൾ അവിടെ മിക്കതീയേറ്ററുകളിലും കാണാം. 'ഓനിൽ' എന്ന നാടകകൃത്തിനെ സപീഡൻ കൂടുതൽ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻ്റെ വിശ്വവിഖ്യാതമായ "Long Day's Journey to the Night" 1956-ൽ ലോകപൗരന്മാരുടെ സാന്നിധ്യത്തിൽ ആദ്യമായി സ്റ്റോക്ക്ഹോമിലെ റായൽ തീയേറ്ററിലാണ് അഭിനയിച്ചത്. A Touch of the Poet എന്ന നാടകവും അരങ്ങേറിയത് സപീഡനിലാണ്.

സാംസ്കാരികകാര്യങ്ങളിൽ സിനിമാപ്രസ്ഥാനവും സ്ഥാനം പിടിക്കുമല്ലോ! ആർനേസുക്സ് ഡോർഫ് എന്ന പ്രസിദ്ധഫിലിംസംവിധായകനും നിന്മാതാവുമാണ് അവിടത്തെ ഒന്നാംകിട സിനിമാവ്യവസായി. 'Jungle boy' എന്നൊരു ചിത്രം നിമ്മിക്കുവാൻ മദ്ധ്യപ്രദേശത്തിലെ കാട്ടുജാതിയിൽപ്പെട്ട ഒരു ബാലനെ സ്വീഡനിലേക്കു കൊണ്ടുപോകാനായി ബോംബെയിൽ എത്തിയ മി. സുക്സ് ഡോർഫിനെ ഞാൻ നേരത്തേ പരിചയപ്പെട്ടിരുന്നു. പതിനാലു വയസ്സുള്ള 'ചന്ദ്ര' എന്ന കുട്ടിയെ പഴക്കിയെടുത്തു നിമ്മിച്ച ആ ചിത്രം യൂറോപ്പു മുഴുവൻ പ്രചരിച്ചതാണ്. ചന്ദ്രവിന്റെ കഴിവിനെ സ്മരിച്ചു നിന്മാതാവുതന്നെ എന്നോടു പറയുകയുണ്ടായി. ചന്ദ്രവിന്റെ കഴിവു നിന്മാതാവിന്റെ മിടുക്കായിക്കരുതണമെന്നല്ലേ അതിന്റെ സാരം. ഏഴു വയസ്സു കഴിഞ്ഞാൽ ആണിനെയും പെണ്ണിനെയും ഒരുമിച്ചൊരു പ്രത്യേകസ്ഥലത്തു കഴിഞ്ഞുകൂടാൻ നിബ്ബന്ധിക്കുന്ന കാട്ടുജാതിയിലെ അംഗമാണുപാലും ചന്ദ്ര! ഇതിന്റെ സത്യാവസ്ഥയെപ്പറ്റി തിരക്കിയ ചിലരോടു ഞാൻ പറഞ്ഞത്, "നിങ്ങളുടെ നിന്മാതാവിൽനിന്നു മാത്രമാണ് ഈ വിവരം എനിക്കു ലഭിച്ച"തെന്നാണ്.

സംഗീതജ്ഞന്മാർക്കു ജീവനാണത്രെ സ്വീഡിഷ് സംഗീതം. വിശ്വവിഖ്യാതന്മാർക്കു മാത്രമേ, സ്റ്റോക്ക് ഹോമിലെ 'റോയൽ ഓപ്പറാ'യിൽ പ്രോഗ്രാം ലഭിക്കുന്നുള്ളൂ. 1773-ൽ അന്നത്തെ രാജാവായിരുന്ന ഗുസ്റ്റാവ് മൂന്നാമൻ പണികഴിപ്പിച്ച 'റോയൽ ഓപ്പറാ' ഇതിനകം ലോകപ്രശസ്തിയാർജ്ജിച്ച ഒരു പുരാതനകലാനിലയമായി മാറിയിരിക്കുകയാണ്. സംഗീതത്തിന്റെ ചരിത്രം രേഖപ്പെടുത്തുന്ന ഒരു കാഴ്ചബംഗ്ലാവു അവിടെയുണ്ട്, യൂറോപ്യൻ

സംഗീതസാമഗ്രികളുടെ പൂർണ്ണവിവരണം ലഭിക്കുവാൻ ഈ കാഴ്ചബംഗ്ലാവിൽ പോയാൽ മതി. ചരിത്രകാലം മുതൽക്കുള്ള ഉപകരണങ്ങളെല്ലാം അവിടെ ദർശിക്കാം.

പത്തു

സ്വീഡൻ സന്ദർശിക്കുന്ന ഏതൊരു മലയാളിക്കും പരിചയപ്പെടാതിരിക്കാൻ സാദ്ധ്യമല്ലാത്ത ഒരു വ്യക്തിയാണ് ശ്രീ ഉണ്ണിക്കൃഷ്ണമേനോൻ. പി. യു. എന്ന പേരിനാൽ അറിയപ്പെടുന്ന മേനോൻ കുടുംബസമേതം അഞ്ചരക്കൊല്ലമായി സ്റ്റോക്ക്ഹോമിൽ താമസമാണ്. ഇൻഡ്യൻ എംബസിയാണ് പി. യു.വിന്റെ ഉദ്യോഗസ്ഥലം.

സ്റ്റോക്ക്ഹോം സമാധാനസമ്മേളനത്തിൽ സംബന്ധിക്കുവാനെത്തിയ മുൻനിയമമന്ത്രി വി. ആർ. കൃഷ്ണയ്യരും പതിയും പി. യു.വിന്റെ സൽക്കാരത്തിൽ പങ്കുകൊണ്ടു. സഹയാത്രികനായിരുന്ന ശ്രീ ഡി.സി. കിഴക്കേമുറിയും അതിഥികളുടെ കൂട്ടത്തിൽപ്പെട്ടിരുന്നു. കിഴക്കേമുറിയെന്ന പേരിൽ കൗതുകം തോന്നിയ പി. യു. ഒരു പണി പറിച്ചു. “സരസ്വതി, കിഴക്കേമുറിക്കും മറ്റും വേണ്ട സൽക്കാരങ്ങൾ നടത്തണം” എന്ന വാചകം കേട്ടുവാചകശാലയിൽനിന്നും പുറത്തു വന്ന ഭാര്യയെ ചൂണ്ടിക്കൊണ്ടു പി. യു. പറയുകയാണ്: “കേട്ടോ സാരേ, കിഴക്കേമുറിയെന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ സരസ്വതി ഇതാ കിഴക്കേമുറിയിലേക്കാണ് പോകുന്നത്. സ്വീഡൻ വിട്ടുനതുവരെ സാറിന്റെ പേരൊന്നു മാറ്റിയാലെന്താ!” പുതിയ പേരിടാനുള്ള അധികാരം കൃഷ്ണയ്യർ മേനോനു നല്ലകയും അപ്പോൾ മുതൽ ‘Eastern Room’ എന്ന നവീനനാമധേയത്താൽ ശ്രീ കിഴക്കേമുറി അറിയപ്പെടുകയും ചെയ്തുവരട്ടെ!

ഇൻഡ്യൻ ഇൻഫർമേഷൻ ഓഫീസർ ശ്രീ ജാജി റെൻറ വസതിയിൽ വെച്ച് കേരളാ ഭൂമിശാസ്ത്ര വകുപ്പുകളെപ്പറ്റി ശ്രീമതി ജാജി എന്നോടു ചോദിക്കുകയുണ്ടായി. പാട്ടക്കാരുടെ കൈവശമിരിക്കുന്ന വസ്തുക്കളിൽ ഇനിമേൽ ഉടമസ്ഥത ഉണ്ടാകാതെപ്പറ്റിയായിരുന്നു അവരുടെ സംശയം. പി. യു. അവിടെയും വിട്ടില്ല. രസികൻ എന്നോടു പറയുകയാണ്, “പിള്ളേ, പലപ്പോഴും ഇവരോടു ഞാൻ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട് കൃഷ്ണയ്യർ നമ്മുടെ സ്വന്തമാണെന്ന്. ഒരു പാർട്ടിയോ മറ്റോ നടത്തിയാൽ സ്വന്തമായോ പറഞ്ഞു നമുക്കു കാര്യങ്ങൾ ശരിപ്പെടുത്താം. പിള്ള തന്നെ പറയണം, സ്വന്തം വിചാരിച്ചാൽ കാര്യം ശരിപ്പെടുത്തിക്കൂടെ?” സാധ്യമാണെന്ന രൂപത്തിൽ ഞാൻ തല കുലുക്കിയത് മേനോനെ ഒന്നു പിരി മുറുക്കാനാണ്. അങ്ങനെ തനിക്കേറിയമായ ഒരന്തരീക്ഷം അവിടെ സൃഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടേയിരുന്നു പി. യു.

കൃഷ്ണയ്യരുടെ സ്റ്റോക്ക് ഹോം സന്ദർശനം കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിക്കാരുടെ നേട്ടമായിരുന്നെന്നാണ് എനിക്കറിയാൻ കഴിഞ്ഞത്. ജനാധിപത്യത്തിൽക്കൂടിയുള്ള അവരുടെ ഗവണ്മെന്റുരൂപീകരണം സ്വീഡിഷ് ജനതയ്ക്കൊരതിശയമാണ്. 1957-ൽ പണ്ഡിറ്റ് നെഹ്റു സ്വീഡനിൽ വെച്ച് പറയുകയുണ്ടായി “കേരളത്തിലെ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് വിജയം ഇൻഡ്യയിൽ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിക്കുള്ള വിജയമായി നിങ്ങൾ കണക്കാക്കരുത്. അവിടെ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് കാർ ജയിച്ചെന്നു പറയുന്നതിനേക്കാൾ, ഞാൻകൂടിയുൾപ്പെട്ട കാൺഗ്രസ്സ് തോറ്റെന്നു വിധിക്കുന്നതാണ് നല്ലത്. ഞങ്ങളുടെയാളുകൾ അതായതു കാൺഗ്രസ്സ് കാർ നിന്ദാപരമായി തള്ളപ്പെട്ടു. അതിൽ ഞാനും ലജ്ജിക്കുകയാണ്. കേരളാകാൺഗ്രസ്സുനേതൃത്വത്തിനെതിരായ തീരുമാനമവിടെ

നടന്നു. അല്ലാതെ കമ്മ്യൂണിസത്തെ സ്വാഗതം ചെയ്തതാണെന്നു തെറ്റിദ്ധരിക്കരുത്.”

ഇതേപ്പറ്റി കൃഷ്ണയ്യർ പറയാനുണ്ടായിരുന്നതു കേൾക്കേണ്ട? അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ അഭിപ്രായപ്പെട്ടത്രേ: “ഞങ്ങളുടെ പ്രധാനമന്ത്രി ആരാധ്യനാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആത്മാർത്ഥതയെ ഞങ്ങൾ ചോദ്യം ചെയ്യുന്നില്ല. നെഹ്റുവിന്റെ വ്യക്തിപ്രഭാവം മാത്രമാണു കാൺഗ്രസ്സിന്റെ അസ്തിത്വം. കാൺഗ്രസ്സിൽ സജ്ജനങ്ങൾ വളരെയുണ്ടെങ്കിലും വ്യക്തിതാൽപ്പര്യവും, സ്ഥാപിതതാൽപ്പര്യങ്ങളും കൊണ്ടു നിറഞ്ഞുപോയി ആ സംഘടന. കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ്കാരെല്ലാം ഹരിശ്ചന്ദ്രന്മാരല്ല, അവിടെയും രണ്ടുതരക്കാരുണ്ട്. എന്നാൽ ഒരു വ്യത്യസ്തമുണ്ട്. തെറ്റിനെ തിരുത്തി നേർവഴിക്കു ചലിക്കാൻ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ്കാർ അശ്രാന്ത പരിശ്രമം നടത്തുമ്പോൾ നെഹ്റുവിന്റെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെടാതെ കൊള്ളരുതായ്മയിൽ മുഴുകിയിരിക്കുന്നവരാണ് കാൺഗ്രസ്സിൽ അധികവും. ഇക്കാരണംകൊണ്ടു നെഹ്റുതന്നെയും പലപ്പോഴും അവതാളത്തിലാകുന്നുമുണ്ട്. വിദ്യാസമ്പന്നരായ കേരളജനത, കല്ലും നെല്ലും തിരിച്ചു കാൺഗ്രസ്സിനെ ആട്ടിപ്പായിച്ചു. ഞങ്ങളെ അധികാരത്തിൽക്കയറ്റി.”

നെഹ്റുവിന്റെയും കൃഷ്ണയ്യരുടെയും അഭിപ്രായം ഒന്നുതന്നത്രേ! ഇൻഡ്യൻ ഭരണഘടനയ്ക്കുള്ളിൽ നിന്നു കൊണ്ടുമാത്രമാണു കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ്പാർട്ടി ഭരണം നടത്തുന്നതെന്നും മതപരമായ കാര്യങ്ങളിൽ അവർ ഒരിക്കലും കൈവയ്ക്കുകയില്ലെന്നും കൃഷ്ണയ്യർ അവിടെവെച്ചു പ്രസ്താവിക്കുകയുണ്ടായി.

വിദ്യാഭ്യാസവൽനവല്ലേ കേരളീയരെ കമ്മ്യൂണിസത്തിലേക്കു നയിച്ചതെന്നുള്ള മറ്റൊരു ചോദ്യത്തിനു

പണ്ഡിറ്റ് നെഹ്റു ചുട്ടമറുപടിയാണ് നല്കിയത്. വിദ്യാഭ്യാസമാണ് അളവുകോലേങ്കിൽ യൂറോപ്പു മുഴുവൻ ഇതിനകം കമ്മ്യൂണിസ്റ്റായി മാറുമായിരുന്നല്ലോയെന്നുള്ള ഉത്തരം ചോദ്യകർത്താവിനെ ഇളിഭ്യനാക്കുകയും സദസ്യരെ മന്ദഹസിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തുവത്രേ!

സ്വീഡനെപ്പറ്റിയുള്ള പരാമർശം അവസാനിപ്പിക്കുന്നതിനുമുമ്പായി ഒരു കാര്യംകൂടി വിശദമാക്കാനുണ്ട്. സ്കാൻഡിനേവിയൻ രാജ്യങ്ങളിൽ 97 ശതമാനവും പ്രോട്ടസ്റ്റന്റുകാരാണ്. കത്തോലിക്കർ ഒന്നരശതമാനവും. ജീവിതത്തിലെ നിത്യസഹചാരിയാണ് മതം എന്ന ബോധം അവർക്കുണ്ട്. മതത്തെ സർവ്വാത്മനാ ബഹുമാനിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. എന്നാൽ സ്വാമ്പത്തികോന്നമനത്തിനു വിഘാതമായ മതാചാരങ്ങൾക്കവിടെ സ്ഥാനമില്ല. കത്തോലിക്കരുടെ സമീപനരീതിയിൽ സ്കാൻഡിനേവിയക്കാർ വിശ്വസിക്കുന്നില്ല. ഇക്കാരണംകൊണ്ടു കത്തോലിക്കർക്കു പല വിഷമതകളും അനുഭവിക്കേണ്ടിവരുന്നു. ഒരു വലിയ വ്യവസായശാലയിൽ പ്രവൃത്തിയെടുക്കുന്ന ജർമ്മൻകാരനായ ഒരു കത്തോലിക്കായുവാവു സ്വാനുഭവങ്ങളെ വിവരിച്ചതു കേട്ടപ്പോൾ എനിക്കതിശയം തോന്നി. “കത്തോലിക്കനാണോ പ്രമോഷനിലു, അമിതശാസന, അധിക്ഷേപം എന്നുവേണ്ടാ നിരവധി വിഷമതകൾക്കു വിധേയനായിട്ടുമാത്രമേ ജീവിക്കാൻ തരപ്പെടുന്നുള്ളൂ.”

ഏതുതരത്തിലേങ്കിലും സ്കാൻഡിനേവിയായിൽ നിന്നും പുറത്തുപോയാൽമതിയെന്നാണ് അയാൾ ചിന്തിക്കുന്നത്, ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞാൽ കത്തോലിക്കരെ അത്ര വിടിത്തമല്ല.

ഏകപക്ഷാഭിപ്രായം മാത്രംകൊണ്ടു തൃപ്തിയടയ്ക്കുന്നതുചിതമല്ലല്ലോ? കൾച്ചറൽ ഡെവലപ്പ്മെന്റ് ആഫീ

സദുമായി പലതും സംസാരിച്ചുകൂട്ടത്തിൽ ഈ വിഷയവും ഞാൻ ഉന്നയിച്ചു. എനിക്കു കിട്ടിയ മറുപടി ഹ്രസ്വമെങ്കിലും കാര്യമാത്രപ്രസക്തമായിരുന്നു. “ഞങ്ങൾക്കൊരു മതവിശ്വാസമുണ്ട്. ഗവണ്മെന്റ് അതേവിശ്വാസത്തിന്മേലാണ് കെട്ടിപ്പിടുത്തിരിക്കുന്നത്. മറ്റു മതവിശ്വാസങ്ങളിൽ സമ്മർദ്ദംചെയ്യത്തക്കമെന്ന മോഹം ഞങ്ങൾക്കില്ല; അതേസമയം ഞങ്ങളിൽ അവരുടെ വിശ്വാസം കത്തിച്ചെടുത്താനുള്ള സംരംഭം നടക്കുകയില്ല.” ഇതിന്റെ അന്തർലീനമായ അർത്ഥം എനിക്കു മനസ്സിലായി. ആ വിഷയത്തെപ്പറ്റി ഞങ്ങൾ പിന്നെ സംസാരിച്ചില്ല. എന്നാൽ അതിനു കടകവിരുദ്ധമായ നിലയാണ് റോമിൽ. കത്തോലിക്കരും പ്രോട്ടസ്റ്റന്റുകാരുമായുള്ള ബന്ധത്തെപ്പറ്റി റോമിൽ വെച്ച് ഞാൻ കൂടുതൽ മനസ്സിലാക്കി. സ്കാൻഡിനേവിയായിൽ കത്തോലിക്കന്റെ അനുഭവം തന്നെയാണ് റോമിൽ പ്രോട്ടസ്റ്റന്റുകാരന്റേതും. മതസഹിഷ്ണുത ഇരുകൂട്ടരിലും ഇനിയും വളരേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അനുഭവത്തിൽനിന്നും അടർത്തിയെടുത്ത ഈ അഭിപ്രായം ആരുടെയും മുദ്രലചിന്തകളെ വ്രണപ്പെടുത്തുകയില്ലെന്നും ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു.

സ്വീഡൻ പലതുകൊണ്ടും അനുഭവരണീയമായ ഒരു രാജ്യമാണ്. നാനാവശങ്ങളും ഇവിടെ പരാമർശിക്കാൻ തരപ്പെടാത്തതിൽ ഖേദമുണ്ട്. സമാധാനപ്രിയരായ, പുരോഗമനോന്മുഖരായ, അരോഗദ്രവ്യഗാത്രരായ ഒരു ജനത സാമ്പത്തികഭദ്രതയും, സന്തോഷജീവിതവും എത്രയായാലും മതിവരാത്ത സ്വീഡിഷ് ജനത ലോകത്തിന്റെ മുന്നണിയിൽ വിലസുന്ന കാഴ്ച കണ്ടുസൂര്യപ്പെടണമെങ്കിൽ അങ്ങോട്ടൊന്നു പോകുകയേ നിവൃത്തിയുള്ളൂ.

പതിനൊന്ന്

സ്വീഡനോടു യാത്രപറഞ്ഞതിന്റെ തലേദിവസം നാട്ടിൽനിന്നൊരു കത്തുകിട്ടി. അതോടൊപ്പം വി. ആർ. കൃഷ്ണയ്യരുടെ ലേഖനത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗവും അടക്കം ചെയ്തിരുന്നു. സ്വീഡനിലെ കഴിഞ്ഞ തെരഞ്ഞെടുപ്പ് പെൻഷൻ വർദ്ധനവിനെ ആസ്പദമാക്കിയാണു നടന്നതെന്നും ആ പ്രശ്നത്തെ അനുകൂലിച്ച പാർട്ടിയാണു വിജയിച്ചാതെന്നും ഇതൊക്കെക്കണ്ടിട്ട് വൃദ്ധന്മാരാനോ അവിടെ അധികമെന്നു ലേഖകനു തോന്നിയെന്നുമാണു സാരംശം. വലിയ ഒരു ചോദ്യചിഹ്നംകൊണ്ടുദ്ദേശിക്കേണ്ടതു് സത്യാവസ്ഥ ഒന്നുകൂടി അന്വേഷിക്കണമെന്നല്ലേ?

ലേഖനത്തെപ്പറ്റി ഞാനാദ്യം പറഞ്ഞതു് ഉണ്ണികൃഷ്ണമേനോനോടാണു്. ‘നമ്മുടെ “Eastern Room” എഴുതിയതാണോ?’ എന്നായിരുന്നു എടുത്തുപടിയുള്ള ചോദ്യം. “എവിടെച്ചെന്നാലും സ്ഥലങ്ങളുടെ ദൂരം, താമസക്കാരുടെ സംഖ്യ, പുച്ഛികന്മാരുടെ ജോലി ഇതൊക്കെയാണു് അയാൾ തിരക്കിയിരുന്നതു്. അപ്പോഴേ ഞാൻ തീച്ചപ്പെടുത്തി, വിദ്വാൻ എന്തൊക്കെയോ തട്ടിവിട്ടുവെന്നു്.” ഇത്രയുംകൂടിയായപ്പോൾ ഞാൻ പറഞ്ഞു ഈസ്റ്റേൺറൂം നിരപരാധിയാണെന്നും കൃഷ്ണയ്യരാനു് ലേഖകനെന്നും മേനോനുണ്ടോ സമ്മതിക്കുന്നു. “അല്ല പിള്ളേ, കിഴക്കേ മുറി എഴുതിയിട്ടു് കൃഷ്ണയ്യരുടെ പേരുവച്ചതായിരിക്കും. എനിക്കണേ തോന്നിയതാ. അതൊക്കെയിരിക്കട്ടെ എന്തേപ്പറ്റി വല്ലതും എഴുതിയിട്ടുണ്ടോ?” ഞാനും ചിലപ്പോൾ യാത്രാവിവരണമെഴുതുമെന്ന് പറഞ്ഞിരുന്നങ്കിൽ മേനോൻ പരുങ്ങിയേനെ! അക്കാച്ചുത്തെപ്പറ്റി ശബ്ദിച്ചതേയില്ല.

ഞങ്ങൾ സോഷ്യൽ വെൽഫെയർ ആഫീസിൽ ചെന്നു വാൽകൃകാലവേതനത്തെപ്പറ്റി കൂടുതൽ വിവരങ്ങൾ ആരായുകയുണ്ടായി. അറിഞ്ഞ ചില കാര്യങ്ങളുടെ സംഗ്രഹം താഴെ ചേർക്കുന്നു.

വാൽകൃകാലവേതനം അവിടെ ഒരു പ്രധാനപ്രശ്നമാണ്. "ഇന്നത്തെ ചെറുപ്പക്കാരാണ് നാളത്തെ കിഴവന്മാർ. എല്ലുറ്റിഞ്ഞു പണിയെടുത്തിട്ട് അന്ത്യകാലത്ത് ജീവിക്കാനുള്ള പ്രതിഫലം കൊടുത്തില്ലെങ്കിൽ അതിൽ പരം നിന്ദാഹ്മയ പ്രവൃത്തി വേറെയുണ്ടോ?" എന്നായിരുന്നു ഒരു ചോദ്യത്തിനുള്ള മറുപടി. കോഴവാങ്ങുന്ന ഏല്പാടവിടെയില്ല. ആരോഗ്യമുള്ളകാലംവരെ അന്തസ്സോടെ പണിയെടുത്തിട്ട് അന്ത്യകാലത്ത് സുഖമായി ജീവിക്കാനുള്ള വേതനം ആവശ്യപ്പെടുന്നത് വയസ്സന്മാർ മാത്രമല്ല, നല്ലനാളെ വിഭാവനം ചെയ്യുന്ന ചെറുപ്പക്കാരാണ്. കിഴവന്മാരുടെ നാടല്ല, നേരേമറിച്ച് സൂക്ഷ്മഗ്രാഹികളായ യുവാക്കന്മാരുടെ രാജ്യമാണു സ്വീഡൻ.

സ്റ്റോക്ക്ഹോമിൽനിന്നും ഒന്നരമണിക്കൂർ കൊണ്ടു ഞാൻ നാർവേയുടെ തലസ്ഥാനമായ ഓസ്ലോയിൽ എത്തി. മരവിപ്പിക്കുന്ന തണുപ്പ്. പൂജ്യത്തിൽനിന്നു പത്തുഡിഗ്രി സെന്റിഗ്രേഡ് താഴെയാണെന്നു കാണുമ്പോൾ ഉറഹിക്കാമല്ലോ അതിന്റെ കാഠിന്യം. സമയം രണ്ടരമണിയാകുന്നതേയുള്ളൂ, ഇരുട്ടു വ്യാപിച്ചുകഴിഞ്ഞു. ശീതകാലത്തു പകൽ നാലഞ്ചു മണിക്കൂർ മാത്രമേയുള്ളൂ ആനാട്ടിൽ. ചൂടുകാലത്തു ഇരുപത്തിനാലുമണിക്കൂറും സൂര്യനെ കാണാവുന്ന ദിവസങ്ങളുമുണ്ട്. പാതിരാസൂര്യന്റെ നാടെന്നു പറയുന്ന നാർവേയുടെ വടക്കേമുനമ്പിൽ മേയ് മാസം പതിനഞ്ചാം തീയതി മുതൽ ആഗസ്റ്റ് ഒന്നാം തീയതിവരെ ഇരുപത്തിനാലുമണിക്കൂറും സൂര്യൻ പ്രത്യക്ഷപ്പെ

ടുന്നുണ്ട്. ലോകത്തിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും ജനതതി ഈ കാലഘട്ടത്തിൽ നാർവേയിലേക്കു പാഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്.

സ്കാൻഡിനേവിയൻരാജ്യങ്ങളിൽ താരതമ്യേന ധനശേഷി കുറഞ്ഞ നാടാണ് നാർവേ. വെറും മൂപ്പത്തിയഞ്ചുലക്ഷമാണു ജനസംഖ്യ. ബാംബെസിററിയിലുള്ള ജനങ്ങൾ. അവിടെയും പുരുഷന്മാരെക്കാൾ സ്ത്രീകളാണു കൂടുതൽ. ജനസംഖ്യയുടെ 20 ശതമാനം മാത്രമേ കൃഷിക്കാരായുള്ളൂ. ഖനികളിലും വ്യവസായശാലകളിലും പണിയെടുക്കുന്നവരാണ് ധനികം. ലോകത്തിലേക്കു വലിയ ഖനി നാർവേയിലെ കിരണാ എന്ന പട്ടണത്തിലാണു സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു്. ആർട്ടിക് സർക്കിളിന്റെ 90 മൈൽ വടക്കുമാറി സമുദ്രനിരപ്പിൽനിന്നും 1600 അടി ഉയരത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന കിരണാതന്നെയാണ് ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ പട്ടണവും. 32 ലക്ഷം ഏക്കർ വിസ്തീർണ്ണമുള്ള ഈ നഗരത്തിലെ ജനസംഖ്യ വെറും 23000.

മീൻപിടുത്തവും കപ്പൽവ്യവസായവും വളരെ പ്രാധാന്യമേറിയവയാണ്. ഏറ്റവും നവീനോപകരണങ്ങളാണു മീൻപിടുത്തത്തിനുപയോഗിക്കുന്നതു്. കപ്പൽവ്യവസായത്തിൽനിന്നും ആണ്ടിൽ 200 കോടി രൂപയുടെ വിദേശനാണ്യം അവർ നേടുന്നുണ്ട്. കപ്പൽനിർമ്മാണവും അതിശയകരമായി പുരോഗമിക്കുന്നു. ഈ തുറയിൽ ഒന്നാംകിടയിൽ നില്ക്കുന്ന ഇംഗ്ലണ്ടും, രണ്ടാംസ്ഥാനമർപ്പിക്കുന്ന ജപ്പാനും, മൂന്നാമത്തെ ജർമ്മനിയും കഴിഞ്ഞാൽ നാർവേയ്ക്കും മഹത്തായ ഒരു സ്ഥാനം ലഭിക്കുന്നുണ്ട്. വെറും 35 ലക്ഷം ജനസംഖ്യയുള്ള ഈ ചെറിയ രാജ്യത്തിന്റെ വരവു് കഴിഞ്ഞ ബഡ്ജറ്റുപ്രകാരം 450

കോടി രൂപയാണെന്നു കേൾക്കുമ്പോൾ അതിശയത്തിനല്ലേ വകയുള്ളൂ. കമ്മിബഡ്ജറ്റ് അവതരിപ്പിച്ചു പുതിയ നികുതികൾ ചുമത്തി മിച്ചബഡ്ജറ്റാക്കുന്ന ഒരു പ്രവണത സ്റ്റാൻഡിനേവിയൻരാജ്യങ്ങളിൽ പൊതുവേ കാണുന്ന ഒന്നാണ്. എന്നാൽ ജീവിതച്ചെലവു വർദ്ധിക്കാതിരിക്കാൻ വിലനിയന്ത്രണവും വിലനിയന്ത്രണത്തിനുവേണ്ടി സബ്സിഡിയും ഗവണ്മെന്റിന്റെ സത്പരശ്രദ്ധയിൽ എപ്പോഴും പതിഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനാൽ നികുതിഭാരമെപ്പറ്റി ജനങ്ങൾ ശ്രദ്ധിക്കുന്നില്ല.

ഓസ്ട്രേലിയൻഗവണ്മെന്റ് പ്രതിമകളുടെ നാടെന്നു നാമകരണം ചെയ്യുന്നതിൽ തെറ്റില്ല. എവിടെ നോക്കിയാലും പ്രതിമകൾതന്നെ പ്രതിമകൾ. അമേരിക്കൻനേതാക്കന്മാരുടെ പ്രതിമകളും ധാരാളം കാണാനുണ്ട്. പ്രസിഡന്റ് റൂസ്വെൽറ്റ് നാർവേയുടെ ഉറ്റ ബന്ധുവായിരുന്നത്രേ! മാഡാറൂസ്വെൽറ്റ് ഇപ്പോഴും അവരുടെ കണ്ണിലുണ്ണിയാണ്. 25 നിലയുള്ള മനോഹരമായ ഓസ്ട്രേലിയൻഹാളിന്റെ മുമ്പിൽ സമുദ്രത്തിലേക്കു നോക്കിക്കൊണ്ടുനില്ക്കുന്ന റൂസ്വെൽറ്റ്മാരുടെ ബിംബങ്ങൾ ശില്പകലയ്ക്കൊരു മുതൽക്കൂട്ടുതന്നെയാണ്.

ഇന്ന് അമേരിക്കയുമായി ഉറ്റബന്ധമാണ് നാർവേയ്ക്കുള്ളത്. നാരോയിൽ (Nato) ആദ്യംമുതൽ പങ്കെടുത്ത രാജ്യമാണു നാർവേ.

1949-ൽ അവർ വടക്കേ അറ്റ്ലാന്റിക് സഖ്യയൂണിയനിൽ ഒപ്പുവെച്ചപ്പോൾ അയൽരാജ്യങ്ങൾക്കത്ര രസിച്ചില്ല. പ്രതിരോധവകുപ്പു ശക്തിപ്പെടുത്തുകയായിരുന്നു സ്വീഡന്റെ ആദ്യനടപടി. എന്നാൽ ഡെന്മാർക്കിനെ വശീകരിക്കാൻ നാർവേയ്ക്കു കഴിഞ്ഞു. അങ്ങനെ അയൽരാജ്യങ്ങളാൽ താലോലിക്കപ്പെടുന്ന നാരോയെ

അകലനിർത്തി നിഷ്കഷണയം സ്വീകരിക്കുന്ന സ്വീഡന്റെ വിദേശവകുപ്പു പ്രശംസ അർപ്പിക്കുകതന്നെ ചെയ്യുന്നു.

സ്വീഡനെയും ഡെന്മാർക്കിനെയും അപേക്ഷിച്ച് വിഭിന്നമാണു നാർവേയുടെ വിദേശനയം. അമേരിക്കൻ കൂട്ടുകെട്ടാണതിനു കാരണം. പ്രധാനമന്ത്രി ഐയ്നാർ ഗെർഹാർഡ്സൺ വളരെ ബഹുമാന്യനാണെന്നിരിക്കെ വിദേശകാര്യമന്ത്രി എച്ച്. എം. ലാങ്കേ അഭിപ്രായഭിന്നതയ്ക്കു വഴികൊടുക്കുന്ന വ്യക്തിയാണത്രേ! ലാങ്കേയാണു നാർവേയെ അമേരിക്കൻകെട്ടുമുറുക്കിൽപ്പെടുത്തി വട്ടംകറക്കുന്നതെന്നു അഭിപ്രായത്തിനു മതിപ്പു കൂടിവരുന്ന കാലമാണിതു്. പാർലമെൻറിൽ ഇതേപ്പറ്റി വലിയ വാദപ്രതിവാദങ്ങളും നടക്കുന്നുണ്ടു്. പ്രധാനമന്ത്രിയുടെ വ്യക്തിമാഹാത്മ്യത്തിൽ പ്രതിപക്ഷം ശക്തിഹീനമായിത്തീരുന്നുണ്ടെന്നും എന്നാൽ ഇടതുപക്ഷത്തിന്റെ പ്രവർത്തനം ദിനംപ്രതി അഭിവൃദ്ധിയെ പ്രാപിച്ചു് അടുത്ത തെരഞ്ഞെടുപ്പിൽ 'വിദേശനയപ്രഖ്യാപന'ത്തിനൊരു മാറ്റം വരുത്താൻ പര്യാപ്തമാകുമെന്നും രാഷ്ട്രീയനിരീക്ഷകന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നുണ്ടു്. ഓസ്ലോസർവ്വകലാശാലയിലെ ചില മഹൽവ്യക്തികളേയും ഒന്നാംകിടയിലുള്ള ഏതാനും എഴുത്തുകാരെയും ഞാൻ കണ്ടു സംസാരിക്കുകയുണ്ടായി. അവരുടെ അഭിപ്രായവും ഏതാണ്ടെങ്ങനെതന്നെയാണു്. ഗവണ്മെൻറുഭാഗത്തുള്ള ചില എം. പി. കളും വിദേശനയത്തെ അനുകൂലിക്കുന്നില്ലെന്നു കാണുന്നതു് രസാവഹമായിട്ടുണ്ടു്.

1814 മുതൽ നിലവിലുള്ളതാണു് നാർവീജിയൻ ഭരണഘടന. കോടതിവിധികൂടാതെ യാതൊരു വ്യക്തിയേയും തടവിൽ വയ്ക്കുവാൻ പാടില്ല. പ്രസംഗസ്വാതന്ത്ര്യം, പത്രസ്വാതന്ത്ര്യം, സമ്മേളനസ്വാതന്ത്ര്യം ഈ മൂന്നു

കാര്യങ്ങൾക്കും കടിഞ്ഞാണില്ലാത്ത നില, യാതൊരു വി
 യമങ്ങൾക്കും പൂർവ്വകാലസാധുതപം ലഭിക്കാതിരിക്കുക ഇവ
 യൊക്കെയാണു ഭരണഘടനയിലെ മുഖ്യഭാഗങ്ങൾ. ഈ
 സ്വാതന്ത്ര്യങ്ങളൊന്നും അതിരുകടന്നു വിനിയോഗിക്കുന്ന
 പതിവും അവിടെയില്ല. നിയമലംഘനം നന്നേ കുറവാ
 ണ്. അതിരറ്റ സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടെങ്കിൽ നിയമലംഘന
 ത്തിന്റെ പ്രശ്നമേ ഉദിക്കുന്നില്ലല്ലോ!

സ്വീഡനിലെപ്പോലെതന്നെയാണ് ഇവിടെയും ക
 മ്യൂണിസ്റ്റ്പാർട്ടിയുടെ നില. എന്നാൽ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ്
 ചിന്താഗതിക്കാർ ധാരാളമുണ്ടുതാനും. അമേരിക്കയുമായു
 ള്ള ഗവണ്മെന്റുസമ്പർക്കമാണത്രേ അതിനു കാരണം.
 പീസ് കൗൺസിൽ പ്രസ്ഥാനം അടിയുറച്ചിരിക്കുകയാണു
 വിടെ. പക്ഷമതികളെയാണ് ഈ തുറയിൽ സാധാരണ
 കാണുന്നത്. പെൻഷൻകാരെന്ന് പറയുന്നതിലും തെ
 റില്ല.

എന്റെ ഒരു സുഹൃത്തായ ഓയ്വിൻ ഹോൾട്ടർ
 ഓസ്ലോ പീസ് കൗൺസിലിന്റെ വൈസ് പ്രസിഡ
 ന്റാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആവശ്യപ്രകാരം എനി
 ക്കൊരു സമ്മേളനത്തിൽ ഭാഗഭാക്കുകേണ്ടിവന്നു. ആരാ
 ഴ്ച ചൈനയിൽ പയ്യടനം നടത്തിയിട്ടു വന്ന ഒരു 'മാഡം
 ഏങ്കൽ' തന്റെ അനുഭവങ്ങളെ വിവരിച്ചു പ്രസംഗിക്ക
 കയായിരുന്നു. 3 രൂപാവിതം പ്രവേശനഫീസു കൊടു
 ത്തിട്ട് ഏകദേശം 1000 പേർ നോബൽഹാൾ അന
 ക്ലിൽ സ്ഥലംപിടിച്ചിരുന്നു. ചെറുപ്പക്കാരിയായ കമ്മ്യൂ
 ചൈനീസ് അംബാസഡറെയും മുൻപന്തിയിൽ കണ്ടു.

പരിപാടിയാരംഭിക്കുന്നതിനു മുമ്പ് അവിടെയുണ്ടാ
 യിരുന്ന പ്രശസ്തവ്യക്തികളുമായി മി. ഹോൾട്ടർ എന്ന
 പരിചയപ്പെടുത്തി. "ചെറുപ്പക്കാരനായി പീസ് കൗൺ

സിലിൽ താങ്കൾ മാത്രമേയുള്ളോ?" എന്ന എന്റെ ചോദ്യത്തിന് "ചെറുപ്പക്കാരനും പക്ഷമനസ്സും എന്നുമാത്രം പറഞ്ഞിട്ട് ഹോൾട്ടർ തന്റെ പ്രവൃത്തിയിൽ മുഴുകി. കൊല്ലത്തു നീണ്ടകര ഇൻഡോ-നാർവീജിയൻ പ്രോജക്ടിന്റെ നിർമ്മാതാവും, ആദ്യധയറക്ടറുമായിരുന്ന ഡാക്ടർ ലുണ്ടും പതിയും പീസ്കൗൺസിൽ പ്രവർത്തകരാണ്. നേരത്തെ പരിചയമുണ്ടായിട്ടും ഡാക്ടർ ലുണ്ടിനെ കാണാൻ തരപ്പെട്ടില്ല. മീററിംഗിൽവെച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യയെ കണ്ടുമുട്ടി. കേരളത്തെ താനും തന്റെ ഭർത്താവും മരണംവരെ മറക്കുകയില്ലെന്നും ആ രാജ്യത്തിന് നാൾക്കുനാൾ അഭിവൃദ്ധിയുണ്ടാകട്ടെയെന്നും മിസ്സിസ് ലുണ്ട് പറയുകയുണ്ടായി. പരിചയക്കാരായ പലരേപ്പറ്റിയും ആ മഹതി അന്വേഷിച്ചു. സാമൂഹ്യക്ഷേമപ്രവർത്തനത്തിൽ മാത്രം മുഴുവൻ സമയവും ചെലവഴിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണു ലുണ്ടും ഭാര്യയും.

ചൈനയുടെ നേട്ടങ്ങളെ പ്രതിപാദിച്ചുകൊണ്ടുള്ള മാഡംഏങ്കലിന്റെ പ്രസംഗം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അദ്ധ്യക്ഷനായിരുന്ന ഹോൾട്ടറിൽനിന്ന് അപ്രതീക്ഷിതമായ ഒരു ഭ്യത്മന പുറപ്പെട്ടു. "ഇൻഡ്യയിൽനിന്നും എന്റെ ഒരു സുഹൃത്തു മി. ചെല്ലപ്പൻപിള്ള ഇവിടെ സന്നിഹിതനായിട്ടുണ്ട്. ഞങ്ങൾ രണ്ടും ഒരു കമ്പനിയിലാണു പണിയെടുക്കുന്നത്. നമ്മുടെ ഡാക്ടർ ലുണ്ടും പതിയും ദീർഘകാലം കഴിച്ചുകൂട്ടിയ കേരളത്തിലെ കൊല്ലം എന്ന സ്ഥലമാണ് ചെല്ലപ്പന്റെയും ജന്മദേശം. നിങ്ങളുടെ മുമ്പാകെ ഇഷ്ടമുള്ള വിഷയത്തെ പരാമർശിച്ച് രണ്ടു വാക്കു പറയുവാൻ ഞാൻ അദ്ദേഹത്തോടു് അപേക്ഷിക്കുകയാണ്. അപേക്ഷ നിരസിക്കുകയില്ലെന്നും വിശ്വസിക്കുന്നു. ഞാൻ വല്ലാത്ത ഒരു കെണിയിൽപ്പെട്ടു. തിരസ്കരി

ക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ല, സമയം കളയാൻ സാധ്യവുമല്ല. പ്ലാറ്റ് ഫാർത്തിൽ കയറിയതിനുശേഷമാണ് എന്താണു പറയേണ്ടതെന്നുപോലും ചിന്തിച്ചത്. “നിങ്ങളുടെ ഗവണ്മെന്റിന്റെ കൂടെ വകയായ ഒരു സ്ഥാപനത്തിലാണു ഞാൻ ജോലി ചെയ്യുന്നത്,” എന്ന അപരാധബോധത്തോടു കൂടിയ മുഖവുരയോടെയാണു ഞാൻ പ്രസംഗമാരംഭിച്ചത്. പീസ് കൗൺസിലിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിലായതുകൊണ്ട് ‘ശാന്തി’ എന്ന വിഷയത്തെപ്പറ്റിയാണു ഞാൻ സംസാരിച്ചത്. അജയമഹലനോബിഷ് പഠഞ്ഞ ചില കാര്യങ്ങളും അപ്പോൾ എന്റെ ശ്രദ്ധയിൽ കടന്നുകൂടി. “ശാന്തി എന്ന വാക്കു ചരിക്കുമ്പോൾ ആദ്യമായി എന്റെ ചിന്ത പോകുന്നതു നിങ്ങളുടെ രാജ്യത്തിലേക്കാണ്; സമാധാനപ്രിയരിൽ അഗ്രഗണ്യനു നോബൽ സമ്മാനം നല്കുന്ന നാല്പ്പതൊപ്പറ്റി” എന്നു ഞാൻ തുടർന്നു—നാർവീജിയൻ പാർലമെൻറി (സ്റ്റോർട്ടിംഗ് എന്നാണ് പാർലമെൻറിനു പറയുന്നത്.) നാൽ നിയമിക്കപ്പെടുന്ന ഒരു ബംഗക്കമ്മറിയാണു ‘സമാധാന’ത്തിനുള്ള നോബൽ പ്രൈസിനു ആളിനെ നിശ്ചയിക്കുന്നത്. അക്കാര്യാ പരാമർച്ചകൊണ്ടു ഞാൻ പറഞ്ഞു: “ഗാന്ധിജിക്കു സമ്മാനം നല്കാൻ നോബൽ കമ്മറ്റിക്കു ഭാഗ്യമുണ്ടായില്ലെന്നുള്ള ചിന്താഗതി ഇവിടത്തെ ഒരു വിഭാഗം ജനങ്ങൾക്കുള്ളതായി അഞ്ചുദിവസത്തെ താമസത്തിനിടയിൽ എനിക്കറിയാൻ കഴിഞ്ഞു. അതിനുമുമ്പ് മഹാത്മാ വീരസ്വർഗ്ഗം പ്രാപിച്ചുപോയി എന്നുള്ള സമാധാനമാണുപോലും കമ്മറ്റിക്കുള്ളത്.” ഗാന്ധിജിക്കു സമ്മാനം നല്കാൻ തീരുമാനിച്ചുകൊല്ലമാണു അദ്ദേഹം വധിക്കപ്പെട്ടതെന്നും മരണശേഷം സമ്മാനം നല്കാൻ നിയമമില്ലെന്നുമാണു അവിടത്തെ ആശയഗതിയെന്നു ഒരു സംസാരമുണ്ടു്. പൊള്ള

ത്തരം പൊളിച്ചുകാട്ടണമെന്നു കരുതിക്കൂട്ടിക്കൊണ്ടു ഞാൻ പറഞ്ഞു: “നോബൽക്കമ്മറ്റിക്കു നിരാശാജനകമായിരുന്നു ഗാന്ധിജിയുടെ വധം. എന്നാൽ ലോകശാന്തിക്കുവേണ്ടി സ്വന്തം രാജ്യത്തിന്റെ നന്മയല്ലോലും ബലികഴിച്ചിട്ട് അനവരതം പ്രയത്നിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഗാന്ധിശിഷ്യനായ പണ്ഡിറ്റ് നെഹ്റുവിന്റെ പേരും അവർ മറന്നതുപോലെ തോന്നുന്നു. രാഷ്ട്രീയനേതാവാണ് ട്രേഡുമെന്റ് ഒരു കുറവുണ്ടായിരിക്കാം. എന്നാൽ അത്തരക്കാർക്കു സമ്മാനം നല്ലാൻ പൊതുവേ വിമുഖരാണ് കമ്മറ്റിയംഗങ്ങളെങ്കിൽ ന്യായമാണ്. നിലപാടതല്ലെന്നും കണ്ടുകഴിഞ്ഞു. മി. ലെസ്റ്റർപിയേഴ്സൺ സമ്മാനം ഹനാണെങ്കിൽ...” ഇത്രയും പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു ഞങ്ങളുടെ പ്രധാനമന്ത്രിക്കു സമ്മാനം നേടിക്കൊടുക്കാനുള്ള ഒരു ശ്രമമാണിവിടെ നടത്തുന്നതെന്നു തെറ്റിദ്ധരിക്കരുതെന്നും ഗാന്ധിജിയോടു ന്യായം കാണിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ അതിന്റെ കളങ്കം തീക്കാൻ രാഷ്ട്രീയത്തിൽനിന്നും നെഹ്റുവിനെ ഒറ്റതിരിച്ചു കാണാൻ ശ്രമിച്ചാൽ മതിയെന്നും ഞാൻ പറഞ്ഞു. “ഇൻഡ്യയുടെ പേരിൽ ഇവിടത്തെ പുരോഗമനോന്മുഖരായ ജനങ്ങളുടെ ബഹുമാനവും, സമാധാനകാംക്ഷികളായ ഭാരതീയരുടെ ക്ഷേമശ്രദ്ധയ്ക്കുവേണ്ടി നിങ്ങൾ നല്ല നിലയേറിയ സഹായവും ഞങ്ങൾക്കു നന്നേ സന്തോഷമായ കാര്യങ്ങളാണ്. എന്നോടു കാണിച്ച ഔദാര്യത്തിനു നന്ദി.”

അങ്ങനെ ഞാൻ തടിച്ചപ്പിയെന്നു പറഞ്ഞാൽ കഴിഞ്ഞല്ലോ! അവിടെ സമ്മേളിച്ചിരുന്ന ഭൂരിപക്ഷംപേരുടെയും ചിന്താഗതിക്കനുസരിച്ചാണ് എന്റെ പ്രസംഗമെന്ന് ഹോൾട്ടർമുഖാന്തിരും പിന്നെ ഞാൻ മനസ്സിലാക്കി. നെഹ്റുവിനു നോബൽസമ്മാനം ലഭിക്കേണ്ട

കാലം വൈകിപ്പോയെന്നാണു പീസ്കൗൺസിൽ കേന്ദ്രങ്ങളിലെ സംസാരം. കാഷ്മീർപ്രശ്നമാണത്രേ അതിനൊരു വിലങ്ങുതടി.

പന്ത്രണ്ടു്

പോലീസ്സിന്റെ അധികാരപരിധി സാധാരണയിൽക്കവിഞ്ഞുനില്ക്കുന്നു നാറ്റോയിൽ; കുറ്റവാളികളെ 5000 ക്രൗൺവരെ പിഴയിടാനും മൂന്നുമാസംവരെ തടവു വിധിക്കാനും പോലീസുദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്കധികാരമുണ്ടു്. “പോലീസ്സ് ലാആഫീസ്സറു്”ടെ മുമ്പിലാണു കുറ്റവാളികളെ വിസ്തരിക്കുന്നതു്. ഈ നിയമംകൊണ്ടു് ഒട്ടധികം കേസുകൾ കോടതിയുടെ സഹായംകൂടാതെ തീരുമാനിക്കപ്പെടുന്നു. രണ്ടുകൂട്ടക്കും ചെലവു ചുരുങ്ങുകയുംചെയ്യുന്നു. അമിതാധികാരം പോലീസ്സുകാർ ദുരുപയോഗപ്പെടുത്തുനില്ല. പോലീസ്സ് ലാആഫീസറുടെ വിധിയിന്മേൽ സാധാരണകോടതികളിൽ അപ്പീൽ ബോധിപ്പിക്കാം; എന്നാൽ അപ്പീലിനു പോകുന്നവർ താരതമ്യേന കുറവാണ്.

കേസ്സുകൾ കുഴച്ചുമറിച്ചു ദീർഘിപ്പിക്കാൻ പോലീസ്സുകാരിൽ നാം കാണുന്ന പ്രവണത, അവിടെ കേട്ടുകേൾവിപോലുമില്ലത്രേ! അവരുടെ ശ്രദ്ധ ആദ്യമായി പതിയുന്നതു രാജിസംഭാഷണങ്ങളിലാണ്. അതാതു മുനിസിപ്പൽ അതിർത്തികൾക്കുള്ളിൽ നടക്കുന്ന വഴക്കുകൾ പറഞ്ഞൊതുക്കാൻ മൂന്നു കൗൺസിലറന്മാർ വീതം ഉൾക്കൊള്ളുന്ന കൺസിലിയേഷൻകോടതികൾ നാറ്റോ ഒട്ടകുറകാണാം. കൺസിലിയേഷൻനടപടികൾ വാക്കാൽമാത്രമാണു്. അഭിഭാഷകന്മാർക്കുവേണ്ടി ഈ കോടതികളുടെ

കവാടങ്ങൾ ഒരിക്കലും തുറക്കപ്പെടുകയില്ല. ജനകീയകോടതിയിൽ കുറുപ്പിനെ വെളുപ്പാക്കാനും രാത്രിയെ പകലാക്കാനും തരപ്പെടുകയില്ലത്രേ! കോടതിയുടെ പ്രധാനോദ്ദേശം ഇരുട്ടുരെയും രമ്യപ്പെടുത്തുകയാണ്. മുനിസിപ്പാലിറ്റികൾക്കു പ്രത്യേകം പോലീസ്സില്ലാത്തതുകൊണ്ടു പോലീസ്സുവിഭാഗത്തിനുവേണ്ടി ഗവണ്മെൻറു ചെലവഴിക്കുന്ന തുകയുടെ ഒരുഭാഗം നഗരസമിതികളിൽനിന്നും വസൂലാക്കപ്പെടുന്നു.

നാർവ്വീജിയൻ ഹൈക്കോടതിയിൽ 17 ജഡ്ജിമാരും ഒരു പ്രസിഡന്റും ഉണ്ട്. ഓരോ കോർട്ടിലും അഞ്ചു ജഡ്ജിമാർവീതം കേസ്സു കേൾക്കുന്നു. മുൻകാലങ്ങളിലുള്ള ഹൈക്കോർട്ടു വിധികൾക്കു വിപരീതമായി, ചില പ്രത്യേക പരിതഃസ്ഥിതിയിൽ, ഒരു കോടതിക്കു തീരുമാനമെടുക്കേണ്ടിവന്നാൽ അതിനുള്ള നിയമസാധുത്വം ഹുൾബഞ്ചിന്റെ പുനർവിചാരണസ്തരേഷംമാത്രമേ ലഭിക്കുന്നുള്ളൂ. നാർവ്വീജിയൻ ഭരണഘടനയിലെ അതിപ്രധാനമായ ഒരു ഘടകമാണിത്.

“അഴകുള്ള പോലീസ്സിനെക്കാണാൻ ഇനിയും ഞങ്ങൾക്കു കാത്തിരിക്കേണ്ടിവരുന്നു” എന്നാണു വിരുതനായ ഒരു പോലീസ്സുദ്യോഗസ്ഥൻ എന്നോടു പറഞ്ഞത്. ആദ്യം എനിക്കു യാതൊരു വിടിയുംകിട്ടിയില്ല. സ്ത്രീപ്പോലീസ്സുകാരെപ്പറ്റിയാണ് ഇഷ്യൻ തട്ടിവിട്ടത്. ആദ്യന്തര മന്ത്രിയുടെ ഉത്തരവിൻപ്രകാരം കുറേ സ്ത്രീപ്പോലീസ്സിനെ നിയമിക്കാനായി പത്രങ്ങളിൽ പരസ്യംചെയ്തു. നാല്പതു ഒട്ടകു ലഭിച്ച അപേക്ഷകളുടെ എണ്ണം വെറും എട്ടുമാത്രം. അതിൽ ഏഴും തലസ്ഥാനത്തുനിന്നുമാത്രമായിരുന്നു. അപേക്ഷകരുടെ ദാരിദ്ര്യംകാരണം ആ പദ്ധതിതന്നെ നീട്ടിവച്ചിരിക്കുകയാണ്. “പുരുഷന്മാർ ഈ സംഭവം ആശ്വാ

സത്തോടെ വീക്ഷിച്ചു” എന്നു ചില പത്രങ്ങൾ തമാശയായി മുഖപ്രസംഗങ്ങൾ എഴുതിയെന്നും കേട്ടു.

എനിക്കും ചിലതു പറയാനണ്ടായിരുന്നു ആ പോലീസ്സുദ്യോഗസ്ഥനോട്. ഭാരതീയവനിതകളോടൊപ്പം അവരുടെ സ്ത്രീകൾ പുരോഗമിച്ചിട്ടില്ലെന്നു ഞാൻ സഭയെയും പറഞ്ഞു. കാഷ്മീർമുതൽ കന്യാകുമാരിവരെയും മണിപ്പൂരിമുതൽ കച്ചവരെയും ഇൻഡ്യയുടെ ഏതുഭാഗത്തും പണിയെടുക്കാൻ ആയിരക്കണക്കിനു സ്ത്രീപ്പോലീസ്സുകളെ ഞങ്ങൾക്കു ലഭിക്കുമെന്നും ഞാൻ തട്ടിവിട്ടു. ബസ് കൺഡക്ടറന്മാരായും, പോസ്റ്റ് ശിപായിമാരായും ജോലി ചെയ്യാൻ തയാറാകുന്ന മനോഹരവർഗ്ഗം പോലീസ്സുവകപ്പെന്നു കേൾക്കുമ്പോൾ ഭയക്കുന്നത് ആത്മയെടുത്തിന്റെ അഭാവമാണെന്നും ഞാൻ വാദിച്ചു. അടിയുറച്ച തൊഴിലില്ലായ്മയുടെ കാര്യം ഞാൻ ശബ്ദിച്ചതേയില്ല. എതിരാളികളുടെ അജ്ഞതയിൽ ഞാൻ വിജയിച്ചെന്നുപറഞ്ഞാൽ മതിയല്ലോ! “വേണമെങ്കിൽ ഇൻഡ്യാഗവണ്മെന്റിനോടു ചോദിക്കൂ; കുറേ ഇൻഡ്യൻ വനിതകളെ ലോണായി നല്ലിനിങ്ങളുടെ സ്ത്രീകളുടെ നാണം തീരുവോളം പരിശീലിപ്പിക്കുവാൻ” എന്നു ഞാൻ കളിരൂപത്തിൽ പറഞ്ഞപ്പോൾ ആ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ പല്ലിളിക്കുകമാത്രമാണു ചെയ്തത്. ഒരു പരിധി കടന്നു പിന്നെയും ആലോചിക്കുന്ന പതിവ് അവിടത്തുകാർക്കില്ല. നമ്മൾ പറയുന്നതെല്ലാം അതേരൂപത്തിൽ അവർ വിശ്വസിക്കുന്നു.

ബിഷപ്പന്മാരുടെയും ‘അച്ച’ന്മാരുടെയും, പള്ളികളിലെ മറ്റൊല്ലാ തൊഴിലാളികളുടെയും ശമ്പളം സ്വീഡനിലെപ്പോലെ ഇവിടെയും ഗവണ്മെന്റുതന്നെയാണു നല്കുന്നത്. വിവാഹം, ശവസംസ്കാരം മുതലായ മതചാരങ്ങളെല്ലാം യാതൊരു പ്രതിഫലവും പറ്റാതെ പള്ളി

കൾ നിർമ്മിച്ചുകൊടുക്കുന്നു. ഏകദേശം 700 നാർവ്വീജിയൻ മിഷനറിമാർ ലോകത്തിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിൽ പ്രവർത്തനം നടത്തുന്നവകയ്ക്ക് സ്റ്റോറിൽനിന്നും പ്രതിവർഷം 50 ലക്ഷം ക്രൗൺ ചെലവാകുന്നുണ്ട്. ഇതിന്റെ ഗുണം ഇൻഡ്യയ്ക്കും അനുഭവപ്പെടുന്നു.

'സൊസൈറ്റി'കളുടേപ്പകുട്ടികളുടെ പടിക്കൽ വിമോചനസമരസമിതിക്കാർ നടത്തിവന്ന സൈറൻസ്കൂപ്പ് മെന്റില്ലേ! ആ പ്രസ്ഥാനം 1840 മുതൽ തുടങ്ങിയതാണ്. നാർവ്വേയിൽ, നാർവ്വീജിയൻ രാഷ്ട്രീയരംഗത്തു കോളിളക്കമുണ്ടാക്കിയ മദ്യവർജ്ജനസംരംഭം. 1917—1923 കാലങ്ങളിൽ ആ രാജ്യമൊട്ടാകെ പ്രൊഫിബിഷൻ ഏറ്റെടുത്താൻ സാധിച്ചതോടെ വിജയത്തിൽ കലാശിക്കുകയുണ്ടായി. എന്നാൽ രാജ്യത്തിന്റെ സാമ്പത്തികഭദ്രതയെ അതു സാരമായി ബാധിച്ചു. മത്സ്യം നാർവ്വേയുടെ പ്രധാന കയറുമതിയാണ്. മദ്യോല്പാദനരാജ്യങ്ങളായിരുന്നു മത്സ്യത്തിന്റെ വിപണി. "നിങ്ങൾക്കു മദ്യം വേണ്ടെങ്കിൽ ഞങ്ങൾക്കു മത്സ്യവും വേണ്ടാ" എന്നായി അവർ; ഇറക്കുമതിനിയന്ത്രണത്താൽ കയറുമതി ദയനീയമായി പരാജയപ്പെട്ട നമ്മുടെ അനുഭവംപോലെ. തുടർന്നു മദ്യവർജ്ജനമേഖലയിൽ സർപ്പസഹജമായ കള്ളവാറ്റും ഒളിച്ചുകടത്തലും ദൈനംദിനസംഭവങ്ങളായി മാറി. കാര്യഗൗരവം മനസ്സിലാക്കിയ ഗവണ്മെന്റ് 1926-ൽ ഒരു റെഫറണ്ടം നടത്തി. ബഹുഭൂരിപക്ഷത്തോടെ മദ്യവർജ്ജനത്തിനെതിരായി ജനങ്ങൾ വിധിയെഴുതി. അങ്ങനെ അവിടെ പ്രൊഫിബിഷൻ പൊളിഞ്ഞു.

അലുമിനിയം നാർവ്വേയിലെ ഒരൊന്നാംതരം വ്യവസായമാണ്. കഴിഞ്ഞുകൊല്ലം ഒരു ലക്ഷത്തി ഇരുപത്തയ്യായിരം ടൺ അലുമിനിയം അവിടെ ഉല്പാദിപ്പിച്ചു.

1965-ൽ അതിരട്ടിക്കുവാനാണ് പരിപാടി. ക്യാമ്പുകഴിഞ്ഞാൽ ഏറ്റവും കൂടുതൽ അലൂമിനിയോലിറ്റം നാല്പതിലാണ്. വിദ്യാർത്ഥികളാണ് ഈ വ്യവസായത്തിനാവശ്യം. ഒരു ടൺ അലൂമിനിയം ഉല്പാദിപ്പിക്കാൻ ഇരുപതിനായിരം യൂണിറ്റ് വിദ്യാർത്ഥികൾ ആവശ്യമാണെന്ന് ഒരു കമ്പനിക്കാർ പറയുകയുണ്ടായി. വിദ്യാർത്ഥികൾ ധാരാളം ലഭിക്കുന്നതുകൊണ്ട് അവർ ഈ വ്യവസായത്തിൽ മുന്നേറുവാൻ കഴിയുന്നു. കേരളത്തിലും പ്രസ്തുത വ്യവസായം അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്താൻ കഴിയുമെന്നും സഹായം ആവശ്യപ്പെട്ടാൽ നാല്പതിൽനിന്നും അതു ലഭിക്കാതിരിക്കയില്ലെന്നും ഒരുമന്ത്രി ഉദ്യോഗസ്ഥൻ സ്വന്തം അഭിപ്രായമായി എന്നോടു പറയുകയുണ്ടായി. കേരളത്തിലെ അലൂമിനിയംവ്യവസായികൾ ഇതൊന്നു ശ്രദ്ധിച്ചാൽക്കൊള്ളാം.

സാമൂഹ്യക്ഷേമവ്യവസ്ഥകളും വിദ്യാഭ്യാസരീതിയും, തൊഴിലാളിമുതലാളിബന്ധവും, സാമ്പത്തികഭദ്രതയും മറ്റും പ്രത്യക്ഷത്തിൽ സ്വീഡനിലേതുപോലെതന്നെയാണെങ്കിലും ആ നിലയിൽ നാല്പതി എത്തിച്ചേർന്നിട്ടില്ല. അൻപതിനായിരംപേർ ഇന്നു നാല്പതിൽ തൊഴിലില്ലാത്തവർ വിധേയരാണ്. കൂടുതൽപേർ തൊഴിലില്ലാൻ വേണ്ടി ജോലിസമയം ആഴ്ചയിൽ നാല്പതിത്തൊട്ടുമണിക്കൂറിൽനിന്നു നാല്പതിത്തൊട്ടായി കുറച്ചുനോക്കി. മുതലാളിമാരുടെ എതിരടും അതിലും വലിയ പ്രയോജനമൊന്നുമുണ്ടായില്ല. തൊഴിലില്ലായ്മ ഒരു വലിയ പ്രശ്നമായി അവശേഷിക്കുകയാണവിടെ. ഇവിടെ ഷഷ്ട്യബ്ബപുന്തിയാലോഷിച്ച 'നാർവ്വേജിയൻഫെഡറേഷൻ ഓഫ് ട്രേഡ് യൂണിയൻസ്' തൊഴിലില്ലായ്മപ്രശ്നം ഗൗരവമായി ചർച്ചചെയ്യുകയും ദേശീകരണപ്രസ്ഥാനത്തിൽകൂടിയെ

എന്നാൽ കേരളത്തിലെ നാർവ്വീജിയൻപദ്ധതിക്കു നല്ല
 ന ധനസഹായത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ അവിടെ ചില
 അഭിപ്രായഭിന്നതകൾ കാണുന്നുണ്ട്. ഞാൻ പരിചയ
 പ്പെട്ട ഒരു വ്യക്തിപോലും ഇക്കാര്യത്തെപ്പറ്റി ചോദി
 ക്കാതിരുന്നില്ല. പൈപ്പ് ഹാക്ടറിയിലും, ഫൗണ്ടേഷൻ
 ആഫീസിലും മറ്റും നടക്കുന്ന പണിമുടക്കും, ലഹളയും
 വഴക്കമൊക്കെ ശുഭശക്തമല്ലെന്നാണ് അവിടത്തെ സം
 സാരം. കേരളീയർ നാർവ്വീജിയൻ സഹായത്തെ തെറ്റിദ്ധ
 രിച്ചിട്ടുണ്ടോയെന്നുപോലും അവർക്കു സംശയമുണ്ട്. ഇതി
 നെല്ലാം ഉപരിയായി ഒരു മുൻ പ്രോജക്ട് ഡയറക്ടറായിര
 ന്ന മി. ഗെർഹാർഡ് സനാൽ എഴുതപ്പെട്ട ഒരു പുസ്തകം
 നാർവ്വേയിൽ ചില കുഴപ്പങ്ങളുണ്ടാക്കിയത്രേ! കേരളത്തിനു
 നല്ല ന സഹായത്തിന്റെ ഔചിത്യത്തെ ചോദ്യം ചെയ്യു
 ന്നതാണതെന്നും കേൾക്കാതിരുന്നില്ല. സാധാരണക്കാരു
 ടെയിടയിൽ ചെറിയ ചിന്താക്കുഴപ്പമുണ്ടാക്കാൻപോലും
 പര്യാപ്തമായിട്ടുണ്ട് ആ പുസ്തകം. ഇൻഡ്യാഗവണ്മെൻറും
 കേരളഗവണ്മെൻറും ഇതേപ്പറ്റി എന്തെങ്കിലും അറി
 ണ്തിട്ടുണ്ടോയെന്നോ! ഓസ്ട്രേലോയിൽ സ്ഥാപിച്ച പ്രവ
 ത്തനം നടത്തിവരുന്ന ഇൻഡോ-നാർവ്വീജിയൻസൊസൈ
 ററിയിൽ പ്രധാനമന്ത്രി ഗെർഹാർഡ് സനാൽ ഒരു ഗമാ
 ണ്. തെറ്റിദ്ധാരണകൾ നീക്കാൻ ഈ സൊസൈറ്റി
 പരിശ്രമിക്കുമെന്നു നമുക്കാശിക്കാം.

ധനത്തിന്റെ കൊഴുപ്പുകൊണ്ടല്ല നാർവ്വേ കേരളത്തെ
 സഹായിക്കാൻ തുനിഞ്ഞതെന്നും എനിക്കറിയാൻ കഴി
 ണ്തു. വിദേശനാണ്യത്തിനുവേണ്ടി ആ രാജ്യം വളരെ
 പണിപ്പെട്ടുകയാണു്. മുൻയുണൈറ്റഡ് നേഷൻസ്
 സെക്രട്ടറി ജനറലും ഇപ്പോൾ നാർവ്വേയിലെ ഒരു ഡിസ്റ്റി
 ക്റ്റ് ഗവണ്ണറുമായ മി. ടിഗ് വിലി ഒരുകൊല്ലത്തെ റെസ്സ

ഷ്യൽ ഡ്യൂട്ടിയിൽ വിദേശസഹായം ലഭ്യമാകുന്നതിനുള്ള സംരംഭത്തിലേപ്പെട്ടിരിക്കുകയാണ്. പ്രധാനമന്ത്രിയുടെ അപേക്ഷപ്രകാരമാണ് 'ലി' ഈ ഭാരം കൈയേറുന്നത്.

ഒൻപതാംനൂറ്റാണ്ടിൽ രചിക്കപ്പെട്ടതായി വിശ്വസിച്ചുപോരുന്ന 'ഏദാസ്' എന്ന മിത്താളജിക്കൽപദ്യങ്ങളാണ് നാർവ്വീജിയൻസാഹിത്യത്തിലെ ആദിമകൃതി. 1200-മാണ്ടുവരെയുള്ള ചരിത്രസംഭവങ്ങളെക്കുറിക്കുന്ന ഹെയിംസ്ക്രിംഗ്ളാ എന്ന പുസ്തകമാണ് ദേശീയബോധം കുത്തിച്ചെടുത്തിയ മികച്ച കലാസൃഷ്ടി. സ്റ്റോറേസ് റൂർലാസനാൽ എഴുതപ്പെട്ട പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥം ഓരോ ഭവനത്തിലും സൂക്ഷിക്കപ്പെടുന്നുണ്ട്.

ഹെൻറിക് ഇബ്സൺ, ബീബജോർസൺ, ന്യൂട്ട് ഹാംസൺ, സിക്രിഅൺഡ്സെററ് എന്നിവരാണ് അവിടത്തെ ഒന്നാംകിടസാഹിത്യകാരന്മാരായി ഗണിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. ഇബ്സൺ ഒഴികെ മറ്റെല്ലാപേരും നോബൽസമ്മാനം ലഭിച്ചവരുമാണ്.

ശില്പകലയ്ക്കു മകുടം ചാർത്തുന്ന ഓസ്ട്രോ നാഷണൽ തിയേറ്ററിന്റെ മുമ്പിൽ ആദ്യമായി ഞാൻ കണ്ടത് ജീവനുള്ള ഇബ്സനെയാണെന്നുവേണം പറയുവാൻ. മാർബിൾപീഠത്തിൽ സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്ന ഇബ്സന്റെ ദീർഘകായപ്രതിമ നാടകപ്രേമികൾക്കു വികാരോദ്ദീപകമാണെന്നു പറഞ്ഞാൽ ഒട്ടും അതിശയോക്തിയാകുകയില്ല. മറ്റെന്തെങ്കിലും വിശ്വസാഹിത്യകാരനായ ഗോയ്ഫ്രേയുടെ പ്രതിമയും ഫ്രാങ്ക്ഫർട്ടിൽ ഞാൻ ദർശിച്ചു. എന്നാൽ ഇബ്സന്റെ ചിതറിക്കിടന്ന വെളുത്ത തലമുടിയിൽക്കണ്ട കലാസൗന്ദര്യം വിശ്വപാത്തരക്രതികൾക്കു ജീവൻ നല്കിയ ഗോയ്ഫ്രേയുടെ കൈത്തടങ്ങളിൽ വീക്ഷിക്കുവാൻ എനിക്കു കഴിഞ്ഞില്ലെന്നുള്ളത് ശില്പകലയുടെ കുറവും

കുറവുകൊണ്ടല്ല; ഇബ്സന്റെ കൃതികളോടുള്ള മതിപ്പു മാത്രമാണെന്നു തുറന്ന പ്രസ്താവിച്ചുകൊള്ളട്ടെ.

ജീവിതപ്രശ്നത്തെ നിഷ്കരണം പരാമർശിക്കുന്ന Brand Peer Gynt എന്ന ആശയോദ്ദീപകങ്ങളായ സുന്ദര നാടകങ്ങളും ജീവിതമൂല്യത്തെ അനുവാചകരിലേക്കു തുളച്ചുകയറുന്നതും യാതൊരുവിധമായ അനുരഞ്ജനങ്ങൾക്കും വിധേയമാകാതെ മനുഷ്യത്വത്തിന്റെ മൗലികതത്ത്വങ്ങളെ മുറുകെപ്പിടിക്കുന്നതുമായ Ace or nothing (എല്ലാം ആയെങ്കിൽ തൂന്യം) എന്ന കൃതിയും ആ പ്രതിമയോടു് അലിഞ്ഞുചേർന്നിരിക്കുന്നതായി എനിക്കു തോന്നി. Pillars of Society (സമുദായത്തിലെ തൂണുകൾ), Enemy of the World (ജനദ്രോഹി) എന്നീ നാടകങ്ങളിലെ തത്വസംഹിത ഇബ്സന്റെ അധരങ്ങളിൽക്കൂടി ഇപ്പോഴും നാഷണൽ തീയേറ്ററിലേക്കു പ്രവഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ? അദ്ദേഹത്തിന്റെ അന്ത്യകൃതികളിലൊന്നായ Wild Duck (കാട്ടുതാറാവു്) കൂടെക്കൂടെ നാഷണൽ തീയേറ്ററിൽ അഭിനയിക്കാറുണ്ടു്. ആ അവസരങ്ങളിലൊക്കെ ഇബ്സന്റെ പ്രതിമയുടെ മുമ്പിൽ തലകുനിച്ചു വണങ്ങിയിട്ടു മാത്രമേ നടീനടന്മാർ രംഗത്തേക്കു പ്രവേശിക്കുകയുള്ളൂ.

1828-ൽ ജനിച്ചു് 1906-ൽ ചരമമടഞ്ഞ ഇബ്സൺ 1864 വരെ ഓസ്ലോയിൽ നാടകകൃത്തും സംവിധായകനുമായി കഴിഞ്ഞുകൂടി. അതിനുശേഷം 27 കൊല്ലക്കാലം റോമിൽ സ്ഥിരതാമസമാക്കിക്കൊണ്ടു യൂറോപ്പു മുഴുവൻ ചുറ്റിക്കറങ്ങി സാഹിത്യസേവനം നടത്തി. നാറ്റ്യയുടെ ദേശീയധനമായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാമധേയം നിലനിന്നുവരുന്നു. ഇബ്സന്റെ കൃതികൾ 'ലോകധന'മായിട്ടും.

239

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY

KOTTAYAM.

Cl. No. 910.....

Acc. No. 27477.....

This book should be returned on or before the date last stamped below.

9 AUG 1988

11 MAY 1991

7 FEB 1992

10 OCT 1993

7 MAY 1993

23 AUG 1994

4 OCT 1994

4 JUN 1995

1 DEC 1995

7 NOV 1999

If the book is not returned on due date a fine of 5 Ps. (Five) per day will be charged.

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY

Call No. 910 Acc. No. 27177
Ch's

Author *Chalidhullah*

Title *Chalidhullah's Malayalam*
Chalidhullah